

๐
๗๔๑.๖๔๒
๗๔๖๓ ๔

หนังสือนิทานสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ

ศิริพร เมฆออนทัย

๐
๗๔๑.๖๔๒
๗๔๖๓ ๔

30 ก.ย. 2534

เค้าโครงศิลปนิพนธ์
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
เสนอต่อภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

2533

173728

หนังสือนิทานสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ

ในปัจจุบันนี้ วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปมากทำให้สื่อต่าง ๆ ได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้นทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทั้งสื่อทางด้าน วิทยุ โทรทัศน์ จึงทำให้ความสนใจของเด็กส่วนใหญ่มุ่งไปกับสื่อเหล่านี้ คือทางด้านวิทยุและโทรทัศน์ แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงความใกล้ชิดกับเด็กมากอยู่ก็คือ หนังสือ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน หรือหนังสือนิทานก็ตาม ซึ่งหนังสือเหล่านี้ เมื่อเปรียบเทียบกับโทรทัศน์และวิทยุ ความสนใจของเด็กส่วนใหญ่มักจะอยู่ที่ โทรทัศน์และวิทยุมากกว่า เราควรจะได้มีการพัฒนา ให้หนังสือมีความสนุกสนาน มีรูปแบบที่น่าสนใจ สามารถที่จะดึงดูดความสนใจของเด็กให้เพิ่มมากขึ้น สำหรับหนังสือประเภทที่ให้ความบันเทิงหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บันเทิงคดี และในประเภทของหนังสือบันเทิงคดีนี้ หนังสือบทโคลงบทกลอน เช่น บทกล่อมเด็ก บทปลอบเด็ก และบทเด็กเล่น เป็นหนังสือประเภทหนึ่งที่มีรูปแบบค่อนข้างจะธรรมดา คือ เป็นตัวหนังสืออย่างเดียวมีลักษณะที่ธรรมดา ลักษณะการจัดวางหน้า การใช้สี ภาพประกอบเรื่อง ไม่เป็นที่ดึงดูดใจให้เด็กอ่าน ดังนั้นการที่จะทำหนังสือประเภทบทกลอนกล่อมเด็ก บทกลอนปลอบเด็กและบทกลอนประกอบการละเล่นเด็ก เหล่านี้มาทำการพัฒนาปรับเปลี่ยนที่น่าสนใจโดยการนำเอาเทคนิค การทำภาพแบบ 3 มิติ หรือ (three dimensions) เข้ามาใช้กับภาพประกอบ ให้ภาพเหล่านั้นมีการเคลื่อนไหว หันซ้อน ดูมีมิติขึ้นมาดีกว่าหนังสือเด็กในรูปแบบเดิมที่เป็นรูปภาพแบบ 2 มิติ ระบายเดียวกัน เมื่อเด็กดูแล้วอาจจะเกิดความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ และทั้งยังเป็นการปลูกฝังบทกลอนเหล่านี้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อไม่ให้สิ่งเหล่านี้ได้สูญหายไป โดยที่ไม่ได้ทำการอนุรักษ์

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

วิชาการ

เพื่อให้หนังสือนิทานสำหรับเด็กประเภท บทกลอนกล่อมเด็ก บทกลอนปลอบเด็ก บทกลอนประกอบการละเล่นเด็กซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือที่ขาดรูปแบบที่น่าสนใจทั้งทางด้านรูปเล่ม หน้าปก และปัจจัยต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากนั้น คือ ภาพประกอบ เรื่องที่ควรที่จะปรับปรุงให้เกิดความน่าสนใจโดยทำให้ภาพประกอบเรื่อง มีลักษณะเป็น 3 มิติ (three dimensions)

มีการเคลื่อนไหวโดยที่ ให้เด็กที่อ่านหนังสือ ได้มีส่วนร่วม เพลิดเพลินไปกับการอ่าน หนังสือเหล่านี้เป็นหนังสือที่มุ่งไปทางด้านการสั่งสอน อบรม และความหมาย ภาษาต่าง ๆ เป็นภาษาที่ยากแก่การเข้าใจ ภาพประกอบเรื่องจะสามารถทำให้เด็กสามารถที่จะเข้าใจในเนื้อเรื่องต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทั้งเด็กยังไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพื่อมุ่งให้เด็กและเยาวชนไทยได้จดจำ ศิลปะวัฒนธรรมเก่าแก่ที่คนรุ่นเก่าได้สร้างสมมา ไม่ใช่แค่เพียงนำเอาบทเพลงเหล่านี้เข้าไปเก็บรักษาในพิพิธภัณฑ์เท่านั้นก็เพียงพอ ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ยังทำให้เด็กรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

ปฏิบัติการ

เพื่อให้รู้จักวิธีการทำหนังสือ 3 มิติ (three dimensions) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ชาวต่างชาติได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา ถ้าสามารถนำเอาวิธีการเหล่านี้เข้ามาประยุกต์ใช้กับการทำหนังสือเด็กของไทย โดยจะนำเอาเทคนิคนี้เข้ามาใช้กับการทำภาพประกอบเรื่อง ให้ดูมีการเคลื่อนไหวมีชีวิตขึ้นมา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

วิชาการ

1. ศึกษาถึงจินตนาการของเด็กในวัยต่าง ๆ
2. ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของหนังสือสำหรับเด็กทำในและนอกประเทศ
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทโคลง บทกลอนสำหรับเด็ก
4. ศึกษาถึงประวัติของหนังสือประเภท 3 มิติ

ปฏิบัติการ

1. ศึกษาถึงวิธีการทำหนังสือสำหรับเด็ก
2. ศึกษาถึงเทคนิคการวาดภาพประกอบเรื่อง การใช้สี และวิธีการต่าง ๆ
3. ศึกษาถึงการจัดวางรูปเล่ม
4. ศึกษาถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำหนังสือ 3 มิติ

ปัญหา

การนำเอาเรื่องนิทานสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ เข้ามาศึกษา ก็เพราะ ปัจจุบันสื่อต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปมาก เช่น สื่อทางโทรทัศน์ สื่อทางวิทยุ การที่จะทำให้อ่านหนังสือสำหรับเด็กที่สนใจ การอ่านหนังสือให้เพิ่มมากขึ้น จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงรูปแบบของหนังสือให้ดูน่าสนใจมากขึ้น เพราะปัจจุบันนี้เด็ก ๆ มีการอ่านหนังสือน้อยลง มักจะเอาเวลาทั้งหมดไปอยู่กับการดูโทรทัศน์ ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ควรได้รับการแก้ไข โดยควรจะทำให้เด็กมีเวลาอ่านหนังสือให้มากขึ้น วิธีหนึ่งที่มองเห็น คือ การปลูกฝังให้เด็กมีจิตสำนึกหนังสือ มีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ยังเล็ก ๆ เพราะเด็กเล็กสามารถที่จะปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย ส่วนใหญ่เขาจะรับฟังและปฏิบัติตาม

ปัญหาประการที่สองจะเห็นได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กประเภท บทกลอนกล่อมเด็ก บทกลอนปลอบเด็ก และบทกลอนประกอบการละเล่นเด็ก ซึ่งเป็นหนังสือที่ควรจะมีการเก็บรวบรวม หรือมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบต่าง ๆ ให้ดูน่าสนใจยิ่งขึ้น ดึงความสนใจเด็กให้มาอ่านหนังสือให้มากขึ้น ทั้งยังเป็นการปลูกฝังบทกลอนดังกล่าวให้กับเด็กได้อีกด้วย

สมมติฐาน

วิชาการ

การนำเอาเทคนิคการสร้างภาพแบบ 3 มิติ เข้ามาใช้กับหนังสือนิทานสำหรับเด็กของไทยประเภทบทเพลงสำหรับเด็ก คงจะสามารถทำให้เด็กสนใจและสามารถปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ทั้งยังทำให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน จากการที่ตนเองได้มีส่วนร่วมในการทำให้ตัวละครต่าง ๆ ในหนังสือ เกิดการเคลื่อนไหว โดยหนังสือเด็กส่วนมากจะเป็นภาพลักษณะ 2 มิติ เด็กอาจจะอ่านแล้วผ่านไป ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กมี จิตนาการความคิดสร้างสรรค์ ทั้งผู้ทำศิลปนิพนธ์ขึ้นนี้ได้นำความรู้พื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า โดยการนำเอาหลักการต่าง ๆ มาเป็นประโยชน์ ในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก เช่น การนำเอา รูปแบบภาพ 3 มิติมาใช้กับหนังสือเด็ก ว่าจะมีผลต่อเด็กอย่างไรบ้าง

ปฏิบัติการ

หนังสือเล่มนี้จะให้รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปสำหรับการทำหนังสือสำหรับเด็ก โดยแต่

เติมภาพประกอบ เรื่องของหนังสือสำหรับเด็กโดยทั่วไปจะออกมาในรูปแบบและ 2 มิติ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการนำเสนอให้ภาพประกอบ เรื่องอยู่ในลักษณะของภาพ 3 มิติ ถ้ารูปแบบของหนังสือมีการเปลี่ยนแปลงไป ภาพประกอบ เรื่องดูแล้วเป็นจริง เป็นจัง มีรูปทรงที่สามารถจับต้องได้ พัฒนาการทางการรับรู้ของเด็กก็จะดีขึ้น เข้าใจในเรื่องที่อ่านมากขึ้น ทั้งตัวผู้ทำศิลปะนิพนธ์ยังได้ศึกษาดังเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการสร้างภาพที่เป็น 3 มิติ (three dimensions) เช่น การดัด การพับ ช้อน การตั้ง การหมุน และอื่น ๆ

กระบวนการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาถึงความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก
2. ศึกษาถึงความหมายของหนังสือประเภท 3 มิติ
3. ศึกษาถึงจิตวิทยาของเด็กในวัยต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก
4. ศึกษาถึงขั้นตอนการทำหนังสือสำหรับเด็ก เช่น รูปเล่ม การจัดองค์ประกอบ การใช้สี การเย็บเล่ม
5. ศึกษาถึงเทคนิควิธีการทำหนังสือ 3 มิติ

หนังสือนิทานสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ

ศิริพร เมฆอินทรีย์

ศิลปินพันธ์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

เสนอต่อภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

2533

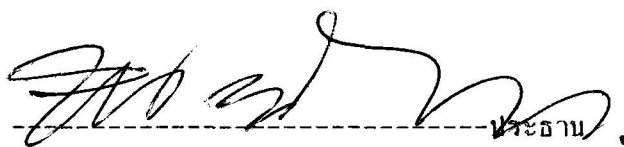
บทคัดย่อ

ศิลปนิพนธ์ ในรายวิชา ศล 400 หัวข้อในการทำศิลปนิพนธ์เรื่อง "หนังสือสำหรับเด็ก
รูปแบบ 3 มิติ " แรงจูงใจที่ทำให้เกิดศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ขึ้นมา เนื่องจากปัจจุบันจะได้รับการ
พัฒนาไปมาก ทั้งเทคนิคและวิธีการพิมพ์ รูปเล่มของหนังสือ ภาพประกอบเรื่องและเรื่อง
ราวที่น่าสนใจก็ตาม แต่หนังสือประเภทหนึ่งที่ผู้ทำศิลปนิพนธ์ สังเกตเห็นนั่นก็คือหนังสือประเภท
เพลงสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นหนึ่งในจำนวนเพลงพื้นบ้านที่เก่าแก่ การทำหนังสือประเภทนี้ยังมีผู้หยิบยก
ขึ้นมาทำเป็นหนังสือ หรือถ้ามีก็จะ เป็นหนังสือที่ขาดรูปแบบในการนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ
เช่น ภาพประกอบเรื่องไม่มีเป็นบทเพลงที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นมามากมาย ๗ รูปเล่มหรือวัสดุที่ใช้ใน
การพิมพ์รวมถึงวิธีการพิมพ์ที่ล้าสมัย ยังผลให้มรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่ายิ่ง เหล่านี้ได้สูญหายหรือ
ถูกลืมเลือนไป เด็กหรือเยาวชนรุ่นหลัง ๗ น้อยคนที่จะรู้จักกับบทเพลงสำหรับเด็กเหล่านี้ จึง
มีความคิดว่าถ้าจะทำรูปแบบของหนังสือที่น่าสนใจ คือ นำเอาการสร้างภาพ 3 มิติ เข้ามาใช้
กับหนังสือนิทานบทเพลงสำหรับเด็ก เหล่านี้ จะเพิ่มสีสันและดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี
เพราะเด็กมักจะชอบสิ่งที่แปลกใหม่ ชอบสิ่งที่มีการเคลื่อนไหว ทั้งเด็กยังสามารถมีส่วนร่วมใน
การอ่านหนังสืออีกด้วย

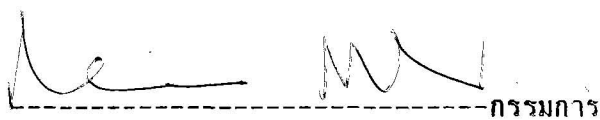
การทำศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ ได้กำหนดระดับอายุของเด็กเพื่อความเหมาะสม โดยนำ
บทกลอนสำหรับเด็กมาแยกแยะประเภท และทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางด้านวิชาการ ที่เกี่ยว
กับเด็กในวัย 3-6 ปี ในเรื่องของจิตวิทยาสำหรับเด็ก ระดับการพัฒนาของเด็กในวัยดังกล่าวและ
อื่น ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการทำหนังสือเด็กในด้านการปฏิบัติการต่อไป

ส่วนในเชิงปฏิบัติ ได้กำหนดการทำหนังสือสำหรับเด็กไว้ 3 เล่ม แต่ละเล่มมีเทคนิควิธีการต่าง ๆ กันไปแต่ยังคงเป็นหนังสือ 3 มิติ โดยมีชื่อชุดหนังสือว่า " หนังสือชุด 3 มิติ"
นำเสนอในรูปแบบของหนังสือต้นแบบที่มีลักษณะเหมือนจริง (prototype) ไปได้เข้าสู่ระบบการ
พิมพ์หนังสือจริง เพราะกระบวนการในการทำหนังสือประเภทหนังสือ 3 มิติมีต้นทุนในการผลิตหนังสือ
ค่อนข้างสูง ทั้งยังเป็นรูปแบบหนังสือที่ค่อนข้างใหม่สำหรับบ้านเรา

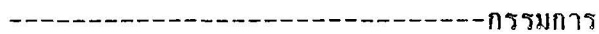
สำหรับตัวผู้ทำศิลปนิพนธ์นี้มีความตั้งใจอย่างยิ่งที่ต้องการให้เด็กและเยาวชนไทย ได้
เรียนรู้ถึงบทเพลงสำหรับเด็ก เหล่านี้ เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมที่มีค่าไว้ให้คงอยู่ต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณ ตั้งเจริญ

นาง ลินนาต เลิศไพรวัน

นาง เกศินี โชติกเสถียร

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
	ขอบ เขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	ปัญหา	5
	สมมติฐาน	6
บทที่ 2	ข้อมูลสัมพันธ์	
	ความสัมพันธ์ของหนังสือสำหรับเด็ก	7
	พัฒนาการของหนังสือสำหรับเด็ก	8
	ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก	13
	วิธีการเขียนและจัดทำหนังสือประเภทต่าง ๆ	16
	ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก	20
	จิตวิทยาเด็ก	23
	ศิลปการออกแบบปก การจัดวางหน้า	27
	ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก	37
	การเย็บเล่มหนังสือ	48
	การเล่นของเด็กไทย	52
	หนังสือ 3 มิติ	60
	ประเภทของหนังสือ 3 มิติ	62
บทที่ 3	กระบวนการศึกษาค้นคว้า	
	ภาควิชาการ	86
	ภาคปฏิบัติการ	88
บทที่ 4	อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	ความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาการและภาคปฏิบัติการ	100
	ผลงาน	

ปัญหาที่พบ

101

ข้อ เสนอแนะ

102

ภาคผนวก

บทที่ 1

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปมาก จึงมีผลให้สื่อต่างๆได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้นด้วย เช่น สื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ แต่สิ่งหนึ่งที่ยังใกล้เคียงกับเด็กมากที่สุดก็คือ หนังสือไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน หรือหนังสือที่อ่านเพื่อความบันเทิงก็ตาม จากการค้นคว้าทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก ทำให้พบว่าเด็กแต่ละวัยมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็ก จึงต้องจัดทำให้ตรงกับความต้องการของเด็กในแต่ละวัย การทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน ผู้เขียนจะต้องใช้ความปราณีตเป็นอันมาก จะต้องมีการรักเด็ก เข้าใจเด็ก มีประสบการณ์ มีทักษะที่จะเขียนให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ส่วนหนังสือสำหรับเด็กที่ดีนั้น จะต้องทำให้เด็กเห็นแล้วอยากอ่าน และเมื่ออ่านไปแล้วจะทำให้เด็กสนใจเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กสามารถเข้าใจได้ง่ายและไม่เป็นการบังคับให้เด็กอ่านมากเกินไป

ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็กจึง หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านโดยเฉพาะ โดยคำนึงถึงจิตวิทยาของเด็ก เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็กในแต่ละวัย จำนวนหน้าเหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยขนาดของรูปเล่มกระทัดรัด เด็กถือได้สะดวก ตัวอักษรตัวโตชัดเจนเหมาะสมกับวัยและสายตาของเด็ก

เหตุที่ต้องให้มีการทำหนังสือสำหรับเด็กโดยเฉพาะนั้น เนื่องจากเด็กมีความรู้และประสบการณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ ความสนใจและความต้องการของเด็กก็แตกต่างจากผู้ใหญ่ด้วย หนังสือสำหรับเด็กนั้นจะแตกต่างจากหนังสือผู้ใหญ่หลายอย่าง เช่น ตัวละครมุ่งให้เป็นแบบอย่างของเยาวชน เนื้อหาตรงกับความต้องการของเด็ก แก่นของเรื่องมุ่งให้แสดงความคิดด้านประพจน์ดีส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ภาษาใช้ภาษาง่าย ๆ การดำเนินเรื่องไม่สลับซับซ้อน โดยจุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการทำหนังสือสำหรับเด็ก ก็เพื่อให้เด็กได้ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน มุ่งอ่านหนังสือให้แตกฉาน เสริมสร้างสติปัญญา และสนองความอยากรู้อยากเห็น

ส่วนในประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก ในปัจจุบันที่มีวางขายอยู่ตามท้องตลาดมีมากมายหลายประเภท ทั้งที่มีคุณค่าและไม่มีคุณค่าหรือไร้คุณค่าซ้ำยังเป็นการทำลายอีกด้วย โดยที่ผู้ปกครองของเด็กนั้นจำเป็นต้องเข้ามาเลือกหรือดูแลในเรื่องการคัดเลือกหนังสือที่มีคุณภาพให้ประโยชน์

กับเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง โดยให้เหมาะสมกับวัยและอายุของเด็ก เพราะการรับรู้ของเด็กในแต่ละวัยขึ้นอยู่กับ สติปัญญา เพศ ความถนัด ความสนใจ เป็นพิเศษของพ่อแม่ ผู้ปกครองและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น และด้วยเหตุนี้ การแยกแยะจำแนกประเภทของหนังสือสำหรับเด็กนั้น ว่าหนังสือประเภทนี้เหมาะสมกับเด็กช่วงอายุเท่าใด

ในจำนวนหนังสือสำหรับเด็กประเภทที่ความบันเทิงแล้วหนังสือประเภทของหนังสือ บทกลอนสำหรับเด็ก บทกลอนกล่อมเด็ก บทกลอนประกอบการละเล่น เด็กซึ่งหนังสือ ประเภทนี้ตามท้องตลาดในปัจจุบันมีน้อยมาก หรือถ้ามีก็จะเป็นแบบมีตัวหนังสืออย่างเดียว ภาพประกอบเรื่องไม่มี

ถ้ามีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและภาพประกอบ เรื่องให้แปลกใหม่ น่าสนใจมากยิ่งขึ้นและสามารถจะเอาหนังสือนี้มา เป็นสื่อการสอนสำหรับได้ เด็กอีกด้วยและ เทคนิคที่จะนำมาใช้ทำภาพประกอบ เรื่องให้ดูน่าสนใจ โดยจะนำรูปแบบภาพ 3 มิติ เข้ามาใช้ ลักษณะจะเป็นการนำเอาภาพประกอบเรื่องมาทำให้มีการเคลื่อนไหวโดย การพับ การหมุน การประดิษฐ์ภาพมีมิติขึ้นมาภาพมีการเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้เด็กที่อ่านหนังสือนั้นได้มีการสัมผัสสับคล้อง กับภาพประกอบที่เหมือนมีตัวคนขึ้นมา จะทำเรื่องดูมีชีวิตชีวามากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับที่อ่านหนังสืออย่างเดียวโดยไม่มีภาพประกอบหรือภาพประกอบที่แบนราบมีลักษณะที่เป็น 2 มิติ เด็กสามารถ จะเพลิดเพลินไปกับการอ่าน ทำให้เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่ายและยังเป็นการอนุรักษ์บทกลอนกล่อมเด็ก ปลอบเด็ก และบทเด็กเล่น บทกวีเกี่ยวกับการละเล่นของเด็กไว้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

วิชาการ

เพื่อที่จะนำเอาบทเพลงกล่อมเด็ก บทปลอบเด็ก และบทเด็กเล่น ซึ่งสมัยนี้ส่วนใหญ่นำได้ยาก และยิ่งวันยิ่งสูญหายไปกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่เข้ามามีอิทธิพลกับเด็กไทย เป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อที่จะให้หนังสือประเภทนี้มาสู่ภาพประกอบเรื่องที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยภาพประกอบเรื่องจะเป็นรูป 3 มิติ (three dimension) ลักษณะของภาพเป็นภาพ 3 มิติ มีรูปทรงสามารถจับต้องได้ ทำให้เด็กซึ่งอ่านหนังสือได้มีส่วนร่วมในการอ่าน และสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการอ่านอีกด้วย หนังสือประเภทนี้ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือที่มุ่งไปทางด้านการอบรมสั่งสอนอบรม เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเด็กอ่านแล้วจะได้ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ทั้งยังทำให้เด็กได้ใช้จินตนาการ

และความคิดสร้างสรรค์ไปในตัวอีกด้วย เด็กจะได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ชำนาญเป็น การปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เพราะเมื่อเด็กมีนิสัยรักการอ่านแล้ว ก็จะทำให้เด็กมีการพัฒนา ทางด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจได้เป็นอย่างดี ยิ่งกว่าการสั่งสอนโดยตรง

ปฏิบัติการ

เพื่อที่จะนำเอา วิธีการของการทำหนังสือ 3 มิติ ซึ่งเดิมมีที่มาจากต่างประเทศ นำเข้ามาประยุกต์ใช้กับหนังสือของไทย โดยการนำเอาเทคนิคของการทำภาพ 3 มิติมา ใช้ในการทำภาพประกอบ โดยที่รูปแบบเดิมของหนังสือประเภทนี้ ภาพจะมีลักษณะเป็นภาพ 2 มิติซึ่งดูแล้วจะแบนราบไม่น่าสนใจ การที่จะทำให้ภาพประกอบเรื่องเหล่านี้ดูมีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งเทคนิคนี้เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ สร้างรูปแบบที่แตกต่างไปจากหนังสือที่ขายกันอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

วิชาการ

1. ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กในวัยต่างๆ ที่มีผลต่อการทำหนังสือเด็ก เช่น รูปภาพ การใช้สีรูปเล่ม และวิธีการนำเสนอ
2. ศึกษาถึงอารมณ์ตอบสนองของเด็กที่ต่อหนังสือประเภท 3 มิติ
3. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ เพลงที่ใช้ประกอบการละเล่นเด็ก, เพลงปลอบเด็ก เพลงกล่อมเด็ก
4. ศึกษาถึงประวัติของหนังสือ 3 มิติและประเภทของหนังสือ 3 มิติ

ปฏิบัติการ

1. ศึกษาถึงการทำหนังสือเด็ก รูปเล่มของหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี
2. ศึกษาถึงวิธีการวาดภาพประกอบ การใช้สี ลายเส้นต่างๆให้เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี
3. ศึกษาถึงการจัดวางรูปเล่ม
4. ศึกษาถึงวิธีการนำเอาเทคนิคต่างๆของการทำหนังสือประเภท 3 มิติ เช่น การพับ การซ้อน การตัด การหมุน เข้ามาใช้กับระบบการผลิตหนังสือสำหรับเด็กไทย

ปัญหา

การนำเอาเรื่อง หนังสือนิทานสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ เข้ามาศึกษาก็เพราะมองเห็นปัญหาการแรกของหนังสือนิทานสำหรับเด็กไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น เช่น โทรทัศน์ จากบทความ เรื่อง "โทรทัศน์กับหนังสือ" โดย เฉลิม (นามแฝง) พ้าเมืองไทย 13,644 (23 กรกฎาคม 2524) , 7, 52

"ทุกวันนี้เด็กจะติดรายการโทรทัศน์มากกว่าการอ่านหนังสือ เพราะโทรทัศน์เป็นสื่อบันเทิงที่อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด มีรสชาติต่างๆให้เลือกดู ให้ความแปลกใหม่และการรับรู้โทรทัศน์ก็ไม่ได้เสียอะไร ไม่ต้องมีอุปกรณ์ ไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น สะดวกสบายกว่าการพักผ่อนหย่อนใจทางอื่นและไม่ต้องเคร่งครัดมากเหมือนการดูหนังสือ เมื่อเปรียบเทียบกับ โทรทัศน์กับหนังสือ เป็นเครื่องหย่อนใจ ทั้งยังให้สาระบันเทิงเหมือนกัน แตกต่างกันเพียงแต่การใช้สื่อต่างรูป ต่างลักษณะกันไปเท่านั้นเอง โทรทัศน์มีพลังดึงดูดความสนใจ มากกว่าเพราะสามารถให้ได้พร้อมกันทั้งรูป เสียง แสง และสีสัน และยังก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมอีกด้วย ส่วนหนังสือนั้นผู้อ่านต้องมีพื้นฐานทางด้านการศึกษาค้นคว้า ต้องทำความเข้าใจต้อง ใช้จินตนาการ จึงจะเห็นภาพตามี่อ่าน"

ประการที่สองสำหรับหนังสือเด็กประเภทดังกล่าวก็คือ บทกลอนกล่อมเด็ก บทกลอนปลอบเด็กและบทกลอนประกอบการละเล่นเด็ก ซึ่งเป็นหนังสือที่หาได้ยากมากตามท้องตลาดในปัจจุบัน หรือแม้แต่จะนำบทกลอนเหล่านี้ มาเป็นแบบเรียนที่สอนกันในโรงเรียนก็ตาม โดยที่บทกลอนและบทโคลงดังกล่าว เป็นสิ่งที่สมควรอย่างยิ่งที่จะทำการอนุรักษ์ ปกป้องมิให้สูญหายหรือถูกกลืนหายไปกับวิทยาการสมัยใหม่ บทกลอนนี้เป็นสิ่งซึ่งคนรุ่นหนึ่งได้แต่งขึ้นมา เพื่อเลี้ยงดูสั่งสอนให้กับคนรุ่นลูกหลานของตน เช่น เรื่องของความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และบทกลอนประเภทนี้ยัง สะท้อนให้เห็นถึงความผูกพัน ความรัก ความอบอุ่นระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ที่เลี้ยง จะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ควรได้รับการเก็บรักษาไว้ไม่ควรปล่อยให้สูญหายไป เพราะ เป็น มรดกซึ่งบรรพบุรุษสามารถสามารถถ่ายทอดไป เด็กและเยาวชนได้โดยอาศัยหนังสือซึ่งสื่ออย่างหนึ่ง ที่สามารถใกล้ชิดกับเด็กได้ ถ้าสามารถทำการประดิษฐ์และพัฒนาหนังสือประเภทนี้ให้ดูน่าสนใจมากขึ้นกว่าเดิมที่เป็นอยู่ เช่น ขนาดของตัวอักษร สี และการวาดภาพประกอบเรื่อง กระดาษที่ใช้ รูปเล่ม ความทนทาน ความสะดวกของการจับถือและเปิดอ่าน เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ เป็นปัญหาสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เทคนิคที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำรูปเล่ม

การนำเสนอ เรื่องราวต่าง ๆ ให้ดูมีความน่าสนใจพอที่จะนำมาใช้กับหนังสือประเภทบทกลอนกล่อมเด็ก เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจของเด็กให้ เด็กได้มีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือ ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ บทกลอน เหล่านี้มิให้สูญหายไปอีกด้วย

สมมติฐาน

วิชาการ

การนำเอาภาพ 3 มิติ เข้ามาใช้กับหนังสือนิทานสำหรับเด็กประเภทบทกลอนกล่อมเด็ก บทกลอนประกอบการละเล่นเด็กและบทกลอนปลอบเด็ก โดยถ้าสามารถทำให้หนังสือนิทานประเภทนี้ที่ กำลังจะถูกกลืนหายไปหักกลับมาเป็นที่รู้จักของเด็ก ๆ และ เขายังสนใจบ้างไปมากก็น้อย เพราะบทกลอน เหล่านี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมมีค่าที่คนรุ่นหนึ่ง ได้ส่งต่อมาเป็นเวลานาน ถ้าการทำศิลปนิพนธ์ เรื่องนี้ ได้มีส่วนในการปลูกฝังให้เด็กและ เยาวชนไทย ได้รับรู้ถึงมรดกทางวัฒนธรรมอันสูงค่านี้มากขึ้นบ้างก็จะเป็นการดี และผู้ทำศิลปนิพนธ์นี้จะได้รับความรู้พื้นฐานต่าง ๆ จากการค้นคว้าทางด้านบทโคลงกลอน ที่ได้จากการรวบรวมขึ้น ทั้งยังได้ทราบถึงจิตวิทยาของเด็กในวัยต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไรซึ่งจะนำข้อมูล เหล่านี้มาเป็นแนวทางในการทำศิลปนิพนธ์ต่อไป

ปฏิบัติการ

สำหรับในทางปฏิบัติแล้ว การที่จะศึกษาถึงวิธีการต่างๆที่ใช้ในการทำหนังสือเด็ก และวิธีที่จะทำการผลิตหนังสือในรูปแบบของหนังสือประเภท 3 มิติ เป็นวิธีการที่น่าสนใจเพราะ หนังสือประเภทนี้ในเมืองไทยตอนนี้มีน้อย และเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในหนังสือประเภท บทกลอนกล่อมเด็ก บทเพลงประกอบการละเล่นเด็ก และบทเพลงปลอบเด็ก เป็นต้น ส่วนตัว ผู้ทำศิลปนิพนธ์เองก็จะได้รับความรู้ในเรื่องการทำหนังสือเด็ก การวาดภาพประกอบ เรื่องและ เทคนิค ของการประดิษฐ์ภาพ 3 มิติ (three dimensions)

บทที่ 2

ข้อมูลสัมพันธ์

วัยเด็กเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งทางด้านสมอง จิตใจ อารมณ์และร่างกาย เป็นวัยสำคัญที่เราจะต้องพัฒนาทางด้านความเจริญต่าง ๆ ให้กับเด็ก เพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต นอกจากจะมุ่งความเจริญเติบโตทางร่างกาย สุขภาพดี แข็งแรงแล้ว การพัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ และสติปัญญาเป็นสิ่งสำคัญที่เราต้องเข้ามาไปมาได้ ปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาทางด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจนั้นก็คือ หนังสือที่เหมาะสมกับเด็กนั่นเอง หนังสือที่ดีของเด็ก การทำให้เด็กได้อ่านหนังสือมาก ๆ เหมาะกับวัย ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ เป็นหนังสือที่สนุกและทำให้เด็กชอบ จะทำให้เด็กได้มีพัฒนาด้านสติปัญญาอารมณ์และจิตใจได้อย่างรวดเร็วยิ่งกว่าการสอนโดยตรง หนังสือดีเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และช่วยปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสังคมได้อย่างเหมาะสม หนังสือดีจะช่วยให้เด็กมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดเฉลียวฉลาดรอบรู้ ในสิ่งต่าง ๆ ได้ไวโดยง่าย แต่ถ้าเด็กอ่านหนังสือที่ไม่ดี เนื้อหาสาระไม่เหมาะสมกับเด็ก ก็จะไม่ช่วยในการพัฒนาด้านสติปัญญาจิตใจแล้วอารมณ์เลย เมื่อเราเห็นความสำคัญของหนังสือว่ามีอิทธิพลต่อเด็กมากเพียงไร เราก็ควรจะผลิตหนังสือที่มีคุณภาพดีสำหรับเด็กให้มาก ๆ ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก ดังนั้นเราจึงควรปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

ถ้าเด็กรักการอ่านตั้งแต่เล็กแล้ว เมื่อเจริญเติบโตขึ้นนิสัยรักการอ่านก็จะติดตัวเด็กเรื่อยไป ก็จะเป็นผลต่อการเรียน ต่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมของเด็กได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อปลูกฝังนิสัยการอ่านหนังสือให้กับเด็กแล้ว ก็ควรจะแนะนำทางให้เด็กมีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือให้กับเด็กอีกด้วย เพราะในปัจจุบันนี้มีหนังสือสำหรับเด็กได้ถูกจัดทำขึ้นอย่างมากมายในท้องตลาด ทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ดังนั้นการมีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือสำหรับเด็กก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับภาวะการปัจจุบัน **ความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก**

หนังสือ เป็นสื่อช่วยในการพัฒนาเด็ก ความคิดของเด็กก็กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ถ้าทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หนังสือจะเป็นอุปกรณ์การเรียนที่ดีให้กับเด็กทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนและเมื่อเด็กจบการศึกษาออกไปแล้ว การอ่านหนังสือนั้น

นอกจากจะเพิ่มพูนประสิทธิภาพความรู้ความสามารถทางสติปัญญาให้กับเด็กและยังทำให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดทำขึ้นสำหรับเด็กโดยเฉพาะ หรืออาจจะให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้ถ้าเป็นเด็กเล็ก ๆ อาจจะ เป็นหนังสือภาพ (picture book) หรือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องและรูปภาพหรือหนังสือการ์ตูนก็ได้ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องจัดทำให้เนื้อหาสาระรูปเล่ม ความสนใจและความต้องการของเด็กวัยต่าง ๆ เก่งจากเด็กมีประสบการณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ หนังสือเด็กจะต้องจัดต้องจัดทำให้ เนื้อหาสาระและรูปเล่ม ตั้งขึ้นลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก จะต้องเป็นที่ดึงดูดความ เพลิดเพลินและส่งเสริมสติปัญญาพัฒนาความคิด เนื้อเรื่องตรงกับความสนใจของเด็กในแต่ละวัย รูปภาพสีสันสดใส ชัดเจน มีศิลปะอาจจะ เป็นภาพวาด เป็นภาพการ์ตูนซึ่งเด็กชอบมาก เพราะภาพมีการเคลื่อนไหว สามารถ ภาษาง่ายตัวอักษรตัวโตชัดเจนถูกต้อง ถ้าเป็นเด็กเล็ก ๆ ความยาวไม่ต้องมากนัก จะมีภาพประกอบ เป็นส่วนใหญ่นำมาบรรยายมีน้อย เนื้อหาของหนังสือเด็กมักจะมุ่งให้เป็นแบบที่ไม่มีซับซ้อน ตัวละครไม่มากและจะอยู่ในวัยเดียวกับเด็ก เนื้อเรื่องต้องห่างไกลจากความรุนแรง ความโหดร้าย ทารุณ เลือดสงคราม ความตาย เพราะจะทำให้เด็กซาบซึ้งกับความโหดเหี้ยมตั้งแต่เล็ก ๆ ชื่อเรื่อง สั้นกระชับรัดประทับใจ สวยงามดึงดูดความสนใจตรงกับเนื้อเรื่อง รูปเล่มกระชับรัด ง่ายใหญ่หรือ เล็กจนเกินไปจำนวนหน้าถ้าเด็กเล็ก ๆ จำนวนหน้าไม่ควรมากนัก เมื่อโตขึ้นจำนวนหน้าจะ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามวัยส่วนต่าง ๆ ของหนังสือควรมี เช่น หน้าปกใน หน้าคำอธิบายศัพท์ที่เป็นรูปภาพ การทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น เป็นเรื่องที่จะเสียก่อน ผู้เขียนจะต้องใช้ความปราณีต เป็นอันมาก ผู้เขียนจะต้องมีจิตใจรักเด็ก เข้าใจเด็ก มีประสบการณ์ที่ทักษะที่จะ เขียนให้เด็ก เข้าใจได้ง่าย และหนังสือสำหรับเด็กที่ดีนั้นจะทำให้เด็ก เห็นแล้วอยากอ่านและ เมื่ออ่านไปเรื่อย ๆ ก็จะยิ่งสนใจมากยิ่งขึ้น เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน เป็นการบังคับให้เด็กอ่าน

พัฒนาการหนังสือสำหรับเด็ก

วิวัฒนาการหนังสือสำหรับเด็กของไทย

หนังสือสำหรับเด็กของไทยมีมานานแล้ว แต่เป็นวรรณกรรมที่ไม่ได้จัดอันดับถือว่าเป็น ลายลักษณ์อักษร วรรณกรรม เด็ก เหล่านั้นมีทั้งนิทานพื้น เมือง ตำนาน และบท เพลงกล่อม เด็ก สำหรับหนังสือสำหรับเด็กในระยะแรก ๆ นั้น ปรากฏออกมาเป็นหนังสือ ในรูปของสมุดข่อย

(พ.ศ. 2364-243๕) เนื้อเรื่องของหนังสือเด็กไทยในระยะแรกนั้น ก็คล้ายกับหนังสือเด็กของชาติอื่นที่เริ่มต้นด้วยนิทานและการสั่งสอน มักเป็นเรื่องในการสั่งสอนศีลธรรมและพุทธศาสนา หนังสือสำหรับเด็กยุคแรก ๆ นี้เขียนเป็นภาพยกลอนแทบทั้งสิ้นและส่วนมากมักจะไม่ปรากฏนามผู้แต่ง จะเห็นได้ว่าหนังสือสำหรับเด็กโดยตรงมีไม่มากนัก เด็กจึงต้องไปอ่านหนังสือที่วางให้ผู้ใหญ่อ่าน

ในระยะเริ่มแรกนี้มีนักเขียน หนังสือ สำหรับเด็กคนแรกของไทย คือ สุนทรภู่ ซึ่งเขียนหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายเล่ม ได้แก่สวัสดิกษา ถวายเจ้าฟ้าอาภรณ์ เพลงยาวถวายโอวาท (2364-237๕) ภาพพระไชยสุริยา (2371) และสุภาพิตสอนหญิง (238๕)

นอกจากนี้ยังมี หนังสือสุภาพิตสอนเด็ก (2419) ซึ่งไม่ปรากฏตัวผู้เขียน

หนังสือต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่อชาวต่างประเทศเข้ามาตั้งโรงพิมพ์ในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้นำเอานิทานไทยที่มีอยู่ในสมุดข่อยมาพิมพ์เผยแพร่หลายเรื่อง เช่น จันทโครบ พระอภัยมณี ขุนช้างขุนแผน

ในระหว่างปี พ.ศ. 243๕-2471 นี้หนังสือสำหรับเด็กได้วิวัฒนาการขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นระยะตั้งกระทรวงศึกษาธิการและได้ผลิตหนังสือแบบเรียนเร็วขึ้นมาใช้แทนมูลบทบรรพกิจของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นหนังสือแบบคัดอ่านไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 ตั้งแต่ พ.ศ. 244๕ เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดพิมพ์แบบคัดอ่านออกมาหลายชุด เช่น แบบสอนอ่านภูมิศาสตร์ชุดจินตกวีนิพนธ์ โดยเลือกคัดตอนมาจากวรรณคดีบางเรื่อง เช่น สังข์ทอง อโชนา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหนังสือสำหรับเด็กที่ไม่ใช่หนังสือแบบเรียนหลายเล่ม เช่น เด็กที่เมืองจีน เด็กที่เมืองญี่ปุ่น

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการจะมีบทบาทในการผลิตหนังสือเด็กออกมามากมายแล้ว โรงเรียนก็มีบทบาทในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กเช่นกัน หนังสือพิมพ์สำหรับเด็กจัดทำในโรงเรียนเล่มแรกเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2435 คือ จดหมายเหตุ แสงอรุณของ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย วัฒนาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแนวทางให้มีหนังสือพิมพ์นักเรียนเกิดขึ้น เอกชนได้จัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กเล่มเด่น ๆ ออกมาหลายเล่ม เช่น อศปกรณา (2451) โดยนาย บี.โอ. ครุฑราช นิตยสารสำหรับเด็กเล่มแรกของไทยที่จัดทำโดยเอกชน คือ เด็กไทย (2464) ของโรงพิมพ์เจริญผล ส่วนนิตยสารสำหรับเด็กที่แพร่หลายที่สุดในระยะแรก คือ หนังสือพิมพ์นักเรียน (2465) ของนายแช เศรษฐบุตร แต่ออกอยู่เพียง 3-4 ปีก็เลิกไป

พ.ศ. 2475 เมื่อ สวัสดิ์ จุฑะรพ เริ่มเอานิทานไทยประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ มาเขียน เป็นการดูลงพิมพ์ติดต่อกันในหนังสือพิมพ์รายวันสยามราษฎร์ และมีเรื่องอื่นออกมาอีกหลาย เรื่อง ประยูร จรรย์าวงศ์ ก็เริ่มงานการดูในเรื่องยาวเช่นเดียวกัน เรื่อง หลัวชัย ลงต่อกันใน หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482

พ.ศ. 2491 ครูสภาได้รับเงินอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งสำนัก บรรณกรรมการศึกษาพิมพ์นิทานสำหรับเด็กออกมา 2 ชุด คือ ศสณิยายและนิทานประพันธ์ของ เป็นที่นิยมของเด็กอย่างมาก

สำหรับบรรณกรรมทางการศึกษานี้ ต่อมาได้โอนไปอยู่ในสังกัดของครูสภา จัดพิมพ์ หนังสือสำหรับเด็กออกมาอีกหลายเล่ม ทำให้หนังสือพิมพ์ เอกชนจัดพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กออกมา จำหน่ายบ้าง และจำหน่ายในราคาเล่มละ 1 บาท สำนักพิมพ์บางแห่งจัดทำหนังสือความรู้อบ ดักราคาถูกเล่มละ 5๕ สตางค์

เริ่มมีการแปลเรื่องสำหรับเด็กของต่างประเทศมาเป็นภาษาไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2472 เช่น สัตว์สี่ ขา หี หรือขวัญใจของหนู เป็นต้น และในปีเดียวกันนี้เอง นิคมสารแสดงนิเวศ สัตว์เล่น ซัมพลีเมนต์ ซึ่งให้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษแก่เด็กไทย ออกมาสู่ท้องตลาดและได้รับความ นิยมจากเด็กไทยมานานหลายปีจึงได้ล้มเลิกไป นอกจากนี้ยังมีหนังสือความรู้ทางภาษาแก่ เด็กแล้ว ยังมีนิคมสารทั่วไปสำหรับเด็ก จัดทำโดยเอกชนออกมาอีกหลายฉบับ เช่น ชัยพฤกษ์ (2497) ของไทยวัฒนาพานิช ดรุษสาร (2498) ของบริษัทพิมพ์สตรีสาร

องค์การพิมพ์ครูสภา มีบทบาทสำคัญในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ออกวางจำหน่าย ราคาถูก และคุณภาพดีเป็นที่นิยมนานของเด็กๆ มาก เริ่มด้วย หนังสือชุดภาพและการดู (2518) ราคาเล่มละ 2.5๕-3.5๕ บาท ได้รับความนิยมเป็นนิทานแปล เช่น เจ้าหญิงนิลรา แมาเจ้าหญิงดา เป็นนิทานไทยก็มี เช่น พระไชยสุริยา เป็นต้น เขียนคำบรรยายเป็นกลอนง่าย ๆ อนุเคราะห์ วิทยาราคาเล่มละ 7 บาท ให้ความรู้แก่เด็กในหมวดวิชาความรู้ต่างๆ เช่น ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์และนิทานเล่มเล็กสำหรับเด็ก ราคาเล่มละ 1 บาท

วิวัฒนาการหนังสือสำหรับเด็กในต่างประเทศ

พัฒนาการหนังสือเด็กในยุโรป

ในราวปี ค.ศ. ๑๕๕๕ ยังไม่มีการค้นพบการพิมพ์ มีแต่หนังสือที่เขียนสำหรับเด็กเท่านั้น

โดยพระนักบวชซึ่งจะเขียนเป็นทำนองเรื่องสั่งสอนกิริยามารยาทต่างๆ ผู้เขียนคนสำคัญได้แก่ Aldhelm มีชีวิตอยู่ในระหว่างปี ค.ศ 6๖๕-7๓7 เป็นเจ้าอาวาสแห่ง Malmesbury ได้เขียนหนังสือสำหรับเด็กในลักษณะร้อยกรอง และเขียนเป็นลักษณะแบบคำถามคำตอบซึ่งเป็นแบบอย่างของการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก

ต่อมาได้มีการคิดค้นประดิษฐ์ตัวพิมพ์ขึ้นมาได้โดย Johann Gutenberg ชาวเยอรมัน William Caxton ซึ่งมีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ 1422-1491 ชาวอังกฤษเป็นคนแรกที่จัดทำหนังสือสำหรับเด็กขึ้นมา ในราวปี ค.ศ 1484หนังสือเล่มแรกที่พิมพ์คือ Aesop's Fables ซึ่งวาดภาพโดยการแกะสลักไม้ หนังสือเล่มนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายมาก ใช้อ่านในโรงเรียนใน ศตวรรษที่ 16 และศตวรรษที่ 17 นอกจากนั้น William Caxton ก็ได้เขียนเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น King Arthur, Sir Bevis of Southampton, Gray of Warwick เป็นต้น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เขียนขึ้นสำหรับผู้ใหญ่ แต่ก็เป็นที่เด็กอ่านแล้วพลอยสนุกไปด้วย

ในระหว่างที่ Caxton พิมพ์หนังสือเหล่านี้ก็มีหนังสือสำหรับเด็ก คือ ฮอว์กบุ๊ก และ แบตเติ้ลดอร์ (battledore) เด็กจะเรียนตัวพยัญชนะต่างๆสระต่างๆ และการผลิตหนังสือจากฮอว์กบุ๊ก ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นรูปหนังสือเลย ฮอว์กบุ๊กทำจากแผ่นไม้หรือกระดาษรูปรางเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 3x5 นิ้วมีด้ามถือ มีกระดาดพิมพ์ตัวอักษรวางอยู่บนแผ่นกระดาน มีแผ่นบาง ๆ ใส ๆ ของเขาสัตว์ปิดทับเอาไว้ เพื่อป้องกันมิให้กระดานชำรุดเร็ว มีแถบทองประกอกรอบไว้ทั้งขอบและตรงไว้ด้วยหมุด

ฮอว์กบุ๊กนี้จะใช้อ่านในหมู่คนที่พูดภาษาอังกฤษ หรือในอังกฤษและในสหราชอาณาจักร บรรทัดแรกของแผ่นกระดานจะพิมพ์ตัวพยัญชนะทั้งตัวเล็กและตัวใหญ่หลังจากตัวพยัญชนะก็จะ เป็นสระ และมีตัวอย่างของการผสมคำให้ดูด้วย บรรทัดต่อมาจะเป็นบทความเกี่ยวกับบทสวดและตัวเลข ตรงด้ามของฮอว์กบุ๊กจะมีรูร้อยเชือกผูกติดเอาของ เด็ก แบตเติ้ลดอร์ (Battledore) มีลักษณะเป็นกระดานแข็งสามเหลี่ยม มีพยัญชนะตัวเลข ชื่อความต่างๆที่อ่านง่ายและมีภาพประกอบ

ในราวปี ค.ศ 17๓๕-18๔๕ มีหนังสือสำหรับเด็กประเภทหนึ่งที่เรียกว่า แชพบุ๊ก (chap-Book) เป็นหนังสือที่พวกพ่อค้าหาบเร็นำมาขาย Chap-Book เป็นหนังสือราคาถูกราคา 1-6 เพนนี เล่มเล็กขนาด 4x2 นิ้วประมาณ 16-32 หน้า ไม้เขียนเล่มแต่ผูกด้วย ริบบิ้นหรือไหม เนื้อเรื่องเป็นพวกเทพนิยายเก่า ๆ พวกเพลงต่างๆหรือบางเรื่องก็แต่ขึ้นใหม่ การใช้

สำนวนภาษาไม่ดี ตัวพิมพ์ไม่สวยไม่ชัดเจน มีภาพทำด้วยกรอบไม้ เป็นภาพหยาบ ๆ ภาพเดียวกันนี้จะปรากฏซ้ำอีกในหนังสือเล่มอื่น ๆ หนังสือแซพมูก เป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมทั่วไปในอังกฤษ

ในปี ค.ศ. 1719 ได้มีการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก เป็นเรื่องการผจญภัย เพลิดเพลิน ให้สาระและให้ความตื่นเต้น คือเรื่อง "Robinson Crusoe" ของเดเนียล ดีโฟ (Daniel Defoe) เขามีชีวิตอยู่ในระหว่างปี ค.ศ. 1659-1731 เขาไม่ได้ตั้งใจจะเขียนให้ เป็นเรื่องสำหรับเด็ก เขาต้องการจะเขียนเกี่ยวกับปัญหาสังคม เสียดสีการเมืองและศาสนา แต่เด็กอ่านก็ เพราะเป็น เรื่องผจญภัย มีเรื่องที่เสียดสีการเมืองอีกเล่มหนึ่ง ซึ่งพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1726 คือ "Gulliver's Travels" เขียนโดย Jonathan Swift (1667-1745)

นอกจากนี้ ก็มีหนังสือที่สอนเด็กหรือเตือนเด็กให้ระมัดระวังความประพฤติต่าง ๆ เช่นถ้าเด็กทำไม่ดี อะไรจะเกิดขึ้น หนังสือบางเล่มจะให้กำลังใจ หรือให้ความอบอุ่นในการกระทำต่าง ๆ หนังสือบางเล่มก็กระตุ้นให้เด็กสนใจ ในพวกกีฬาและเกมส์ต่าง ๆ

หลังศตวรรษที่ 19 ก็มีสำนักพิมพ์จำนวนมากที่พิมพ์หนังสือสำหรับเด็กและภาพโดยนักวาดที่มีชื่อเสียง เช่น George Cruikshank

ปัจจุบันนี้ หนังสือสำหรับเด็กของประเทศต่าง ๆ ก็มีแต่หนังสือที่มีคุณค่า เหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นส่วนใหญ่ มีทั้งหนังสือภาพและหนังสือสำหรับเด็กโต ประเภทหนังสือสารคดี สำหรับผู้ใหญ่ แต่เขียนสำหรับเด็ก โดยใช้ภาษาและคำอธิบายง่าย ๆ เหมาะกับความเข้าใจของเด็กได้โดยง่าย

จุดมุ่งหมายในการทำหนังสือเด็ก

1. มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกผ่อนคลายอารมณ์
2. มุ่งให้ผู้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่ว แดกเจ้าน
3. เพื่อให้เป็นการสับสมอง ส่งเสริมจินตนาการ ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมเขารู้ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก
4. ให้ความรู้ สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กให้ เข้าใจสิ่งน่าอัศจรรย์
5. ปลุกฝังคุณธรรม เป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะเด็กเป็นสมาธิกลุ่มใหญ่ของสังคมต่อไป
6. เพื่อให้เกิดรักการอ่าน

7. เพื่อให้เด็กรู้จักค้นคว้านอกจากการเรียนในชั้นเรียน
8. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจ
9. เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเด็ก เมื่อมีปัญหาต่างๆเกิดขึ้น ทั้งปัญหาการเรียนและปัญหาทางสังคม
10. ให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือ

ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก

เหตุที่ต้องให้มีการทำหนังสือเด็กโดยเฉพาะ

1. เด็กมีประสบการณ์ในชีวิตน้อย
2. พัฒนาการทางจิตใจและสติปัญญายังไม่มากพอที่จะเข้าใจเรื่องผู้ใหญ่ได้
3. ความรู้ทางภาษาของเด็กน้อย
4. ความต้องการของเด็กไม่เหมือนของผู้ใหญ่ และความต้องการของเด็กแต่ละวัยก็ไม่เหมือนกัน ดังนั้นการทำหนังสือเด็กแต่ละวัยก็ไม่เหมือนกันด้วย

ความแตกต่างของหนังสือเด็กกับผู้ใหญ่

1. หนังสือเด็ก เป็นหนังสือที่นำเรื่องง่าย ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กมาเขียน การดำเนินเรื่องไม่สลับซับซ้อน
2. ระดับภาษาง่ายๆ เด็กยังเล็กยังใช้ภาษาง่ายๆ ส่วนผู้ใหญ่ต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมกับท้องเรื่อง
3. แก่นของเรื่อง (theme) หรือแนวความคิดของเรื่องแตกต่างกัน ของเด็กมุ่งให้เกิดแนวความคิดด้านความประพฤติ มุ่งความเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ สนุกสนาน การดำเนินชีวิต ส่วนของผู้ใหญ่มุ่งในด้านการครองรักครองเรือน การดำเนินชีวิต ปัญหาชีวิตปัญหาสังคม
4. ตัวละครมุ่งให้เป็นแบบอย่างของเยาวชน
5. มุ่งสอนให้แนวความคิดต่าง ๆ ไม่เป็นไปทางตรงก็ทางอ้อม ส่วนของผู้ใหญ่มุ่งที่ความสมเหตุสมผล การตัดสินใจ

การแบ่งประเภทของหนังสือเด็ก

หนังสือเด็กอาจจะแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. วัยแรกเกิด - 3 ขวบ เป็นวัยที่เด็กอ่านหนังสือยังไม่ออกแต่ก็สนใจหรือสัมผัสได้
2. วัย 3-6 ปี วัยนี้จะเป็นวัยที่เด็กเริ่มหัดอ่าน ๆ
3. วัย 6-11 ปี วัยนี้จะเป็นหนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา
4. วัย 11-14 ปี วัยนี้เป็นวัยก่อนวัยรุ่น
5. วัย 14-17 ปี วัยนี้เป็นวัยรุ่น

หนังสือสำหรับเด็กแบ่งตามระดับชั้นเรียน แบ่งได้ 3 ระดับ

1. วัยเด็กเล็ก สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี
2. วัยเด็กประถมศึกษา สำหรับเด็กอายุ 7-12 ปี
3. วัยเด็กมัธยมศึกษา สำหรับเด็กอายุ 13-18 ปี

ประเภทหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็กมีทั้งเรื่องที่แต่งเอง เรื่องดัดแปลงและเรื่องแปล แบ่งออกเป็น

1. หนังสือสารคดี หรือหนังสือความรู้ทั่วไป (non-fiction, information book) ได้แก่หนังสือที่ให้ความรู้ เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์และความรู้ทั่วไป ได้แก่ คณิตคิดเร็ว เคมีเล่มเล็ก ฯลฯ
2. หนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินทั้งหลาย (บันเทิงคดี) ได้แก่
 - 2.1 นิทาน คือเรื่องเล่าที่สืบทอดมาแต่โบราณและมีลักษณะต่าง ๆ นานา นิทานมีหลายชนิด ได้แก่
 - 2.1.1 นิทานชาวบ้าน (folk tales) เป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมาไม่ปรากฏตัวผู้เล่า เป็นเรื่องของคนในละแวกถิ่น เช่น เรื่องท้าวครุและนางอ้าว
 - 2.1.2 นิทานปรัมปรา (fairy tales) หรือเทพนิยาย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์เวทมนต์คาถาเป็นเรื่องราวที่สมมติว่าเกิดขึ้นที่ใดก็ได้ในโลก อาจกำหนดได้แน่นอน
 - 2.1.3 เทพปกรณัม หรือเทพนิยายปกรณัม (myth) นิทานเกี่ยวกับเทพเจ้า เทพธิดา

ประจำถิ่น ประจำเผ่าพันธุ์ ความเชื่อถือเกี่ยวกับเทพเจ้า

2.1.4 นิทานพื้นเมืองนานาชาติ (folk tales from other countries)

เพื่อให้เด็กได้มีเรื่องอ่านเล่นเพิ่มมากขึ้น และได้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับชาติอื่นๆ และจะได้ข้อสังเกตว่าหนังสือเด็กในแต่ละภาษาแต่ละชาติมักจะมีลักษณะอะไร ๆ คล้าย ๆ กันอยู่ไม่มากนัก

นิทานนานาชาติ เช่น นิทานของแอนเดอร์สัน, นิทานอาหรับราตรี, นิทานอาละดินและตะเกียงวิเศษ, นิทานคัมภีร์ปัญจตันตระ, เป็นต้น

2.1.5 นิทานชวนขัน (jest) เป็นนิทานตลกซึ่งไม่น่าเป็นไปได้อาจเป็นหัวขำนอกครู ไร้ขี้มูกมาก ไร้กันแหลม

2.1.6 นิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ เช่น สัตว์พูดได้ ถิ่นแห่งศีลธรรม เรียกว่า Fable เช่น นิทานอีสป (Aesop's fables) เป็นต้น

2.1.7 นิทานซ้ำๆไม่รู้จักจบ (cumulative tale) เช่น เรื่องยายกะตา ของฝรั่งก็มี เช่น เรื่อง One Fine Day ของ Nonny Hogrogian ซึ่งได้รับรางวัล Caldecott ปี 1972

2.1.8 นิทานเรื่องผีอาจแต่งขึ้นมาใหม่เรื่องเก่าเรื่องจริง เช่น นางนาคพระวิฆเนศ

2.1.9 นิทานเก่าเรื่องจริง เช่น ขอมดำดิน นิทานเรื่องพระร่วง นิทานที่เกี่ยวพันกับดวงดาว ฯลฯ หรือบุคคลที่มีตัวตนจริงในอดีต เพื่อนำมาเป็นตัวอย่างของการประพฤติดี ปฏิบัติดี อาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้

2.1.10 นิทานสมัยใหม่ทั่ว ๆ ไป ที่แต่งขึ้นมาใหม่ เพื่อสอนให้เด็กทำความดี เช่น เป็นคนซื่อสัตย์เป็นคนขยัน เป็นต้น หรือนิทานที่ผู้แต่งนำเรื่องเก่ามาปรับปรุงใหม่ เปลี่ยนบุคลิกตัวละครใหม่หรืออาจจะเพิ่มบทตลกเข้าไปได้ ผู้บุกเบิกนิทานสมัยใหม่มุคแรก คือ แฮน คริสเตียน แอนเดอร์สัน (Hans Christian Andersen และกริมม์ Grimm) ยุคต่อมาผู้ปรับปรุงนิทานที่สำคัญ ๆ ก็คือ Wanda Gag, Marcia Brown, Oscar Wild, Lewis Carroll เป็นต้น

2.1.11 นิทานคติธรรม เช่น นิทานชาดก ซึ่งเป็นเรื่องของพุทธศาสนาก่อนสมัยพุทธกาล เกี่ยวกับชาติปางก่อน ของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่เป็นสัตว์จนกระทั่งตรัสรู้ Joseph Gaer ได้รวบรวมนิทานชาดกไว้เรื่อง The Fable of India

2.1.12 นิทานช่วยใจให้เพ้อฝัน (fantastic story)

2.2 นิทานภาพล้วน ๆ และหนังสือมีทั้งภาพและคำบรรยาย (picture book, picture-story books)

2.3 หนังสือโคลงกลอนต่าง ๆ บทกลอนเด็ก ปลูกเด็ก เป็นต้น

2.4 หนังสือนวนิยาย (fiction, novel) คือ เรื่องที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมาเลียนแบบชีวิตจริง หรือคล้ายชีวิตจริง

3. หนังสือแบบเรียน (text book)

4. หนังสืออ่านเพิ่มเติมเสริมประสบการณ์ เช่น พวกแบบฝึกหัดต่าง ๆ หรือหนังสือที่อ่านประกอบแบบเรียน

5. หนังสืออ้างอิง (reference books) เช่น หนังสือ พจนานุกรม สารานุกรม เป็นต้น

6. หนังสือแปล

7. การ์ตูน (cartoon, comics) ได้แก่หนังสือภาพวาดการ์ตูนต่าง ๆ

8. วารสาร (periodical, journal)

9. หนังสือพิมพ์รายวัน (newspaper)

วิธีการจัดทำและการเขียนหนังสือประเภทต่าง ๆ

1. หนังสือสารคดี ได้แก่ พวกหนังสือที่ให้ความรู้ทั้งหลาย ผู้เขียนควรจะได้ศึกษาทวิจยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กในวัยต่าง ๆ ประกอบด้วยเนื้อหาจะต้องค้นคว้ามาอย่างถูกต้อง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีภาพประกอบที่ชัดเจน ถ้าเป็นหนังสือเกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์ต้องแยกสีให้ชัดเจน หนังสือชีวประวัติควรเน้นชีวประวัติ ตอนเด็ก ๆ ก่อนเขียนหนังสือสารคดีต้องวางโครงเรื่อง (out line) ให้เป็นไปตามลำดับขึ้นความยากง่ายและควรมีสารบัญ อภิธานศัพท์ ดัชนีและบรรณานุกรมด้วย

2. หนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน ได้แก่ หนังสือภาพ หนังสือบทกลอนต่าง ๆ หนังสือนิทานและนวนิยาย ควรจะเลือกเรื่องที่เป็นสอนสำหรับเด็ก มุ่งที่จะให้เด็กเป็นคบดี เสียสละ ขยัน กตัญญูซื่อสัตย์ วิธีการเขียนไม่เป็นการสอนโดยตรงแต่เป็นการสอนทางอ้อม ไม่ให้เด็กรู้ว่าไม่ควรลงท้ายเรื่องว่า " นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า..... เพราะจะทำให้เด็กเบื่อ ไม่อยาก เพราะเด็กไม่ชอบให้สอน เมื่อรู้ว่าสอนก็ไม่อยากอ่าน

หนังสือนวนิยาย นวนิยายเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น เลียนแบบชีวิตจริง ผู้เขียนจะต้องสร้างละครให้ผู้อ่านวัยเดียวกันกับเด็ก จะต้องสร้างโครงเรื่อง หรือพล็อตเรื่องให้เหมาะสมกับฉากเหตุการณ์ต่าง ๆ สมจริง เป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กได้ทั้งความสนุกสนานและความรู้ไปด้วย ทำให้เด็กสามารถนำไปแก้ไขปัญหามิชีวิตประจำวันในทางที่ถูกที่ควรได้

3. หนังสืออ้างอิง ก็เป็นหนังสือสารคดีประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ได้ ผู้เขียนจะต้องศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงมาอย่างถูกต้อง เขียนด้วยภาษาง่าย ๆ มีภาพประกอบที่สวยงาม มีการเรียงลำดับเนื้อเรื่องให้ค้นคว้าได้สะดวก เช่น การเรียงลำดับตามตัวอักษร สารบัญ และบรรณานุกรม

4. หนังสือเสริมประสบการณ์ ให้มีแบบฝึกหัดมีกิจกรรมต่าง ๆ ตรงตามหลักสูตรของแต่ละระดับชั้น

5. หนังสือการ์ตูน การ์ตูนที่ดีควรเขียนและวาดภาพอย่างมีศิลป์และปราณีตไม่หยาบคาย ภาษาและตัวละครดราม่าถูกต้อง เนื้อเรื่อง ให้ความรู้และความสนุกสนานกับเด็กส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

6. วารสารหรือนิตยสาร มีเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็ก มีนวนิยายที่ควรจบในฉบับเดียว มีข่าว บทความ ศิลปะ ความรู้ ส่งเสริมฝึกเขียนเด็ก ๆ ให้ลองส่งเรื่องไปลงได้ นิทานการ์ตูนตอบปัญหาต่าง ๆ

7. หนังสือพิมพ์รายวัน มีข่าวที่ถูกต้องบทความที่เป็นความรู้สนทนาภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ ตอบปัญหาทั่ว ๆ ไปและปัญหาชิงรางวัลมี นิทานการ์ตูนต่าง ๆ ข่าวเกี่ยวกับดนตรี คนเก่งแนะแนวการเรียนต่าง ๆ

8. หนังสือแปล ผู้แปลด้วยฝีมือปราณีต ไม่ลอกเลียนใคร ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ไม่ใช้สำนวนและที่ศัพท์ทวน เลือกเรื่องแปลให้เหมาะสมกับความสนใจ ไม่เปลี่ยนชื่อตัวละครและตัดแปลงเรื่อง ถ้าตัดแปลงเรื่องต้องบอกด้วยว่าเค้าโครงที่ได้มาจากเรื่องอะไร ถ้าเป็นสารคดีจะต้องได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

9. หนังสือแบบเรียน ผู้เขียนต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยและมีความรู้เฉพาะด้านที่เขียน ศึกษาค้นคว้าข้อเท็จจริงแบบเรียนต้องทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ไม่ผิดพลาดตัวละครดราม่าต้องถูกต้อง ก่อนจะนำแบบเรียนออกไปใช้ ผู้ทำแบบเรียนจะต้องทดลองเสียก่อน

วิธีการเขียนและการจัดทำหนังสือประเภทต่าง ๆ

1. หนังสือประเภทสารคดี หรือความรู้ทั่วไป (non-fiction หรือ information book) คือ หนังสือที่เป็นความรู้ทั่วไป เช่น หนังสือประวัติศาสตร์ วรรณคดี การใช้ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จิตวิทยา ฯลฯ

หนังสือสารคดีสำหรับเด็กนั้น เด็กที่จะอ่านได้ต้อง เป็นเด็กที่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษา อายุประมาณ 11-14 ปีขึ้นไป

หนังสือประเภทนี้ได้แก่

หนังสือประวัติศาสตร์ ต้องระบุเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ชัดเจน ถูกต้องใช้ภาษาง่าย ๆ มีภาพประกอบให้ชัดเจน มีแผนที่ เช่น แผนที่การเดินทาง มีสารบัญ มีดัชนี หนังสือสำหรับเด็กไม่ควรมีเชิงอรรถ

หนังสือประวัติศาสตร์และหนังสืออัตชีวประวัติ (biography, autobiography) ผู้เขียนควรหยิบยกประวัติชีวิตและผลงาน การกระทำของบุคคลนั้น มาเขียนให้เด็กเห็นเพื่อตัวอย่างของความดีงาม ความสามารถ

หนังสือภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว (geography and travelling books) ต้องเขียนอธิบายง่าย ๆ มีภาพประกอบมีแผนที่ การเขียนเกี่ยวกับสถานที่น่าท่องเที่ยว นอกจากเรื่องของประเทศต่าง ๆ แล้ว ควรเขียนเรื่องภายในประเทศด้วย

หนังสือภาษา ให้เด็กเรียนรู้จักการใช้ภาษา สุภาษิต คำพังเพยง่าย ๆ มีภาพวาดประกอบเรื่อง หรือคำอธิบาย อาจจะเป็นการดูก็ได้ เพื่อให้เด็กสนใจ อาจเป็นคำกลอนง่าย ๆ เพื่อให้เด็กจำ

หนังสือวรรณคดี การนำวรรณคดีที่น่าสนใจตัดตอนมานั้น ควรมีการเล่านำเรื่องมาก่อน และมีอภิธานศัพท์ มีภาพประกอบด้วย เพื่อให้เด็กเข้าใจคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น หนังสือวรรณคดี ที่ เป็นหนังสือสารคดีนั้นได้แก่ พวกประวัติทางวรรณคดีและคำราชนิพนธ์

หนังสือวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ เนื้อหาง่าย ๆ มีภาพประกอบให้ชัดเจน ถ้ามีคำศัพท์มากต้องมีอภิธานศัพท์ (glossary) ควรมีรูปภาพประกอบให้มาก

2. การเขียนหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน ได้แก่

2.1 หนังสือภาพ (picture book, picture story book) สำหรับเด็ก

ก่อนเข้าเรียนและเด็กวัย 3-6 ขวบ

หนังสือภาพเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็กใช้คำน้อยที่สุด (wordless) สำหรับเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน ควรเป็นหนังสือภาพล้วน ๆ ไม่มีคำบรรยาย หรือคำอธิบายแต่ถ้ามีก็ควรจะมีน้อยที่สุด หรือสั้นที่สุด คำศัพท์ จะต้องเป็นคำที่เด็กคุ้นเคย เรื่องต่าง ๆ ที่เขียน เช่น เรื่อง "A Boy" "A Girl" หรือเป็นหนังสือที่หัดอ่าน เช่น A.B.C book หรือหนังสือ ก.ไก่ ของไทย หนังสือภาพนี้เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะมีคำบรรยาย หรือเป็นเรื่องนิทาน นิยายประกอบภาพ ที่มีเนื้อเรื่องยาวขึ้น ใช้ภาษาง่าย ๆ สำนวนง่าย ๆ เหมาะกับวัยของเด็กที่เข้าใจ ภาพสวยงามสะอาดตา ภาพชัดเจน ถ้าเป็นเด็กเล็กอักษรยิ่งตัวโตให้เหมาะสมกับสายตาของเด็ก

"การเขียนหนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบนั้น นอกจากจะเป็นภาพที่สวยงาม ตัวอักษรตัวโตชัดเจนแล้ว จะต้องคำนึงถึงด้านการใช้คำ ภาษาที่ใช้ก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกประกอบภาพด้วย เช่น การนำเอาคำต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดอารมณ์ เป็นคำง่าย ๆ อาจเป็นคำเดียว หรือคำซ้ำ ๆ

หนังสือภาพนอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้ว หนังสือภาพควรจะทำให้ความรู้ ก่อให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กอีกด้วย เช่น เรื่องฝน ดวงอาทิตย์ ดวงดาวต่าง ๆ นอกจากนั้นหนังสือภาพอาจจะมีเรื่องต่าง ๆ ที่จะนำมาเขียนได้ เช่น

บทกลอน บทกวีสำหรับเด็ก, บทเพลงสำหรับเด็ก

บทเพลงที่ร้องเล่าเรื่องต่าง ๆ

บทกลอนต่าง ๆ

นิทานชาวบ้าน นิทานปรัมปรา

เรื่องเพื่อฝัน

ตลกขบขัน

เรื่องสัตว์

เรื่องจริง

เรื่องการเมืองภัย

นิยายประวัติศาสตร์

ชีวประวัติ, ชาติชีวประวัติ

เรื่องครอบครัว

เรื่องเกี่ยวกับเพื่อน

นิทานคติธรรม, นิทานสั่งสอน

นิทานเทพเจ้า

ความรู้ต่าง ๆ เช่น พกหนังสือ การทดลองต่าง ๆ หนังสือตอบปัญหา

หนังสือเกี่ยวกับกีฬาและการละเล่นต่าง ๆ

งานอดิเรกต่าง ๆ

ลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก

หนังสือที่ดีสำหรับเด็กนั้น หมายถึง หนังสือที่เด็กอ่านได้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยไม่มีการบังคับให้อ่าน มีเนื้อหาสาระที่ตรงกับความเข้าใจ มีรูปเล่มที่สวยงามสะอาด สะดวกสบาย หยิบอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือที่ให้ความบันเทิงหรือให้ความรู้กับเด็กก็ตาม

เนื้อหาหนังสือที่เด็กสนใจ ได้แก่

หนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์ อาจจะเกี่ยวกับธรรมชาติของสัตว์ หรือสัตว์ที่สามารถคิด พูด ทำได้อย่างมนุษย์ เด็กจะสนุกสนานตื่นเต้นมาก

หนังสือที่เกี่ยวกับเทพนิยายและนิทานต่าง ๆ

หนังสือที่เกี่ยวกับร้อยกรองง่าย ๆ ที่เด็กฟังแล้วสนุก ได้รส

หนังสือที่ดูแล้วไร้สาระ (non-sense) แต่ไร้สาระนั้นชวนให้เกิดความขบขันหัวเราะ โดยไม่ต้องคิด

หนังสือที่เกี่ยวกับวีรบุรุษ หรือคนเก่งอย่างน่าอัศจรรย์ ที่เด็กอ่านแล้วทำให้เกิดความนิยม

หนังสือที่สนองความอยากรู้อยากเห็น อันมีอยู่ตามธรรมชาติของเด็ก หนังสือที่ให้ความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ต่าง ๆ

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหนังสือเด็กที่ดี สรุปได้ดังนี้

1. ให้ข่าวสารแก่เด็ก (inform) คือ บอกอะไรบางสิ่งบางอย่างแก่เด็ก
2. อธิบายข่าวสารอันนั้นว่าเป็นอย่างไร (to explain) ซึ่งในกรณีนี้ก็แล้วแต่ประ

เกทของหนังสือที่จัดทำขึ้น (to develop attitude and value)

3. พัฒนาค่านิยมและทัศนคติบางประการ เช่นปลูกฝังความดี ความยุติธรรม เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

4. ส่งเสริมความเข้าใจในตัวเอง ให้เด็กเข้าใจตัวเอง เข้าใจผู้อื่น สิ่งแวดล้อม หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

5. หนังสือที่ดีจะให้เด็กรับรู้เรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือ (insight)

6. สร้างความสำนึกให้เขาเกิดความรู้สึกลึกซึ้งตัวเกิด active ซึ่งแน่นอนที่สุดว่า ก็แล้วแต่ว่าผู้เขียนจะสร้าง awareness ในเรื่องใดให้กับเด็ก (to increase awareness)

7. ให้ความบันเทิง (to entertain) เป็นสิ่งที่หนังสือเด็กทุกเล่มต้องมี เพื่อสร้างความสนใจในสิ่งอื่น ๆ โดยใช้ความบันเทิงเป็นเครื่องมือ

8. กระตุ้นจินตนาการ เช่น นวนิยายวิทยาศาสตร์บางประเภท เป็นต้น

9. ให้ความคลั่งใจ (to inspire) ซึ่งทำให้เด็กไปสานต่อ สิ่งที่เขาสนใจ

หนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กควรมีลักษณะดังนี้

1. เนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็กในแต่ละวัย ซึ่งเนื้อหาหนังสือที่ตรงกับความสนใจของเด็กได้แก่

1.1 หนังสือคำประพันธ์ไม่สลับซับซ้อนมีความคล้องจองกัน

1.2 เนื้อหาไม่จริงจังมากนัก แต่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

1.3 เป็นเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เช่น สัตว์ เทพนิยาย นิทานต่าง ๆ วรรณกรรมวีรสาร

1.4 เป็นเรื่องที่ชัดเจนเหมาะสม และสนองความรู้สึกอยากรู้อยากเห็นของเด็กในแต่ละวัย

2. เนื้อหาสาระให้ข่าวสารกับเด็ก พร้อมทั้งการอธิบายอย่างง่าย ให้ความรู้ช่วย

พัฒนาทัศนคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม

ขยายการรับรู้ สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ นอกจากนั้นก็ควรให้ความบันเทิง

อันเป็นเครื่องมือ สำคัญที่จะเร่งเร้าให้เกิดความสนใจกระตุ้นจินตนาการ เพื่อ

สร้างความคิดริเริ่ม ก่อให้เกิดความคลาไจ ที่จะใคร่รู้ข้างคิด ข้างถาม เป็นการ
ช่วยให้เด็กสร้างจินตนาการ ได้อย่างถูกต้องอยู่ในโลกของความเป็นจริง ไม่ใช่
เรื่องเพ้อฝันเหลวไหล

3. ลักษณะของเรื่องและวิธีการเขียนต้องเดินเรื่องจับใจทันที เนื้อเรื่องไม่สับสนวุ่นวาย
แสดงความสามารถของตัวเองของเรื่อง มีการชิงไหวชิงพริบ ให้ความรู้แปลกใหม่
ผจญภัย เศร้าสลด ตลกขบขัน โดยไม่มุ่งด้านสารคดี และคติธรรมให้มากเกินไป
ภาษาที่เขียนควรใช้ภาษาง่าย ๆ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง
4. ขนาดรูปเล่มต้องกระชับรัดกุม เหมาะสมกับการจับถือ ของเด็กแต่ละวัย ขนาดรูป
เล่มของหนังสือสำหรับเด็กไม่แน่นอน แต่ไม่ควรเล็กเกินไปหรือใหญ่เกินไป
5. ตัวอักษรตัวโตชัดเจน เหมาะสมกับสายตาของเด็ก
6. ภาพมีความสดใสชัดเจนดึงดูดความสนใจ มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา
7. การวางรูปหน้า การจัดความ การเว้นช่องว่างของด้านข้างทั้ง 2 ข้างและ
ด้านบนด้านล่างของหนังสือทั้งหมดได้อย่างเหมาะสม
8. ปกสีสวย ตรงต่อความเป็นจริง ดึงดูดความสนใจของเด็ก
9. ตัวละครอยู่ในวัยเดียวกัน หรือวัยใกล้เคียงกับเด็ก

นิศา ชูโต กล่อมเจตต์ พลายเวช และกานต์มณี ตักดีเจริญ. "การวิเคราะห์เนื้อหา
หนังสือสำหรับเด็ก" เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการหนังสือกับการพัฒนาทางด้านการคิด
19-21 ธันวาคม 2526 ณ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.

เอกสารนี้เป็นส่วนหรืองานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2528
เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและสาระของหนังสือที่จัดจำหน่ายอยู่ในตลาดปัจจุบัน จำนวน 787 เล่ม
สาระหนังสือที่เด็กได้รับสรุปได้ดังนี้

1. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นส่วนมาก ในหนังสือประเภทวรรณกรรมพื้นบ้าน
และหนังสืออ่านเล่นสมัยใหม่
2. ให้สาระความรู้ประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะกับวัยควบคู่กันไป ส่วนใหญ่ได้แก่ หนังสือ
ประเภทสารคดี

3. ำให้คุณภาพบางประการทั้งทางตรงและทางอ้อมเรียงตามลำดับคือ รัฐกำาช้สติปัญญาและความเฉลียวฉลาด เพื่อช่วยำให้พ้นภัย เรื่องความกตัญญู ทำได้ดื้ทำชั่วได้ชั่ว แต่ในทางตรงกัับข้าม หนังสือที่ำให้ความคิดแบบอย่างไปในทางอ้อม ได้แก่ ความฉลาดแกมโกง คนโกง เป็นเหยื่อของคนฉลาด เป็นต้น

4. เด็กเมื่ออ่านหนังสือแล้วย่อมได้รับอิทธิพลต่าง ๆ ไปจากหนังสือทั้งทางตรงและทางอ้อม เรียงตามลำดับ คือ การส่งเสริมให้เด็กมีหนังสือเพิ่มขึ้นำให้มาก ซึ่งปริมาณและคุณภาพนั้นนอกจากเนื้อเรื่องรูปเล่มและรูปภาพแล้ว ควรคำนึงถึงการเย็บได้คงทน มาตรฐานแล้วกำหนดราคา ด้านปริมาณนั้น ประเภทวรรณกรรมพื้นบ้าน หมวดนี้มีน้อยได้แก่ นิทานชาดกและบทกลอนสำหรับเด็ก อาจจะแต่งเรื่องหรือดัดแปลงขึ้นำใหม่ โดยเพิ่มภาพประกอบให้สวยงาม น่าสนใจ บทเห่กล่อม เป็นของสมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพก็ได้ทรงรวบรวมไว้จัดพิมพ์ ปี พ.ศ. 2463 และพ.ศ. 2564

จิตวิทยาเด็ก

ความสามารถในการอ่านของเด็กแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ปกครอง ครู และบรรณารักษ์ ควรได้ศึกษาความสนใจและความสามารถในการอ่านของเด็ก ๆ เพื่อที่จะได้จัดหาหนังสือที่ตรงกับความสามารถและความสนใจในการอ่านของเด็ก โดยการจัดหาหนังสือที่เด็กชอบ เด็กสนใจ เด็กจะมีความถนัด มีความเชี่ยวชาญในการอ่านมากยิ่งขึ้น เพราะการทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น ไม่มีการทำหนังสือสำหรับเด็กที่เรียนช้าหรือเรียนเร็ว เพียงแต่ถ้าเด็กเรียนเร็ว ก็ควรจะให้อ่านหนังสืออื่น ๆ เพิ่มขึ้น ความสามารถในการอ่านของเด็กนั้นมีความสำคัญมาก ยิ่งเด็กอ่านมาก จะยิ่งมีความชำนาญในการอ่าน จะอ่านเร็วและมีความเข้าใจได้รวดเร็ว เด็กประเภทนี้มักจะข้ามไปอ่านหนังสือวัยถัดไปเพื่ออ่านหนังสือของผู้ใหญ่ได้ เพราะหนังสือเด็กวัยเดียวกันจะอ่านหมด

สาเหตุที่ความสามารถในการอ่านของเด็กแตกต่างกัน

1. ด้านสติปัญญา เด็กมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด จะอ่านหนังสือได้เร็วกว่า มีความสามารถในการเลือกอ่านหนังสือของเด็กวัยเดียวกัน และสามารถมีความคิดรวบยอดได้ดี และเร็วกว่าเด็กวัยเดียวกัน

2. เด็กอายุต่างกัน แม้เพียงปีเดียวก็มีความสามารถในการอ่านที่แตกต่างกัน ที่เห็นได้ชัดคือ เด็กวัย 5-6 ขวบจะแตกต่างกับเด็กวัย 6-8 ขวบมาก เนื้อเรื่องที่ชอบต่างกันเด็กวัย 5-6 ขวบ

ยังอ่านหนังสือไม่แตกฉาน ดังนั้นความสามารถในการอ่านจึงช้า แต่อายุ 6 ขวบกว่าจะสามารถอ่านได้เร็วขึ้นมาก

3. เพศของเด็ก เมื่อโตขึ้น เด็กชายสนใจหนังสือได้แตกต่างกับเด็กหญิง เด็กหญิงจะชอบเกี่ยวกับความงามการแต่งการ เด็กชายจะชอบเกี่ยวกับการทดลอง ชอบวิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์ กลไก การผจญภัย คณิตศาสตร์ แต่ตอนเด็กเล็กจะชอบเหมือนกัน

4. ความถนัดตามธรรมชาติ เช่น เด็กเก่งคณิตศาสตร์ จะอ่านเรื่องเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ เก่งภาษาการแต่งกลอน จะชอบโคลงกลอน

5. สิ่งแวดล้อม ได้แก่

5.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครอง สนับสนุนการอ่าน เลือกหนังสือดี ๆ และซื้อหนังสือให้เด็กอ่านบ่อย ๆ พ่อแม่ชอบอ่านหนังสือ มีชั้นหนังสือให้เด็กอ่านเป็นการส่วนตัวเด็กก็จะชอบการอ่านหนังสือ

5.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ถ้าโรงเรียน ครู บรรณารักษ์ ส่งเสริมการอ่าน มีหนังสือดี ๆ มาก ๆ ในห้องสมุด ก็จะทำให้เด็กรักการอ่าน

5.3 เพื่อนฝูง ถ้าเพื่อนชักชวนอ่าน ค้นคว้า เด็กก็จะพลอยอ่านเก่งด้วย

ความสำคัญของจิตวิทยาเด็ก

การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อให้ เป็นหนังสือที่ดีเหมาะสมสำหรับเด็กและ เป็นที่สนใจสนใจของเด็กด้วยนั้น ผู้เขียนควรจะได้ทราบจิตวิทยาความสนใจของเด็กแต่ละวัย จากการศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการสำหรับเด็ก จะพบว่า เด็กแต่ละวัยก็มีความสนใจและความต้องการแตกต่างกัน ผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากจะประสบความสำเร็จในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก เนื่องจากว่าไม่ได้คำนึงถึงจิตวิทยาความต้องการของเด็ก และสาเหตุที่เด็กส่วนมากไม่ชอบหนังสือนั้น เนื่องมาจากหนังสือต่าง ๆ ที่เขียนขึ้นมาไม่สนองความสนใจและความต้องการของเด็กนั่นเอง

ความต้องการและความสนใจของเด็ก (Need)

May Hill Arbuthnot และ ZENA SUTHERLAND¹ กล่าวไว้ว่า

เด็กยิ่งเล็กความต้องการยิ่งน้อย แต่เมื่อโตขึ้น ความต้องการต่างๆก็เพิ่มมากขึ้นลำดับตามความต้องการของเด็กมีดังนี้

1. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (The need for physical well

being) การสร้างความอบอุ่นจากพ่อแม่ ความเอาใจใส่ ความมั่นคง ความปลอดภัย ความสุขสบายต่าง ๆ ต้องการความหรรษาต่าง ๆ ดังนั้นหนังสือที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความสนุกสนาน การเลี้ยงหรรษา แก้วแหวนเงินทอง ปราสาทราชวัง ก็เป็นเรื่องเด็ก ๆ ชอบ

2. ต้องการรักและได้รับความรักจากคนอื่น (The need to love and to be love) รักพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง สัตว์เลี้ยงและต้องการความรักจากคนเหล่านี้ด้วย ดังนั้นหนังสือที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว เพื่อน เด็กวัยเดียวกันและสัตว์จะชอบมาก

3. ความต้องการแสดงความเป็นเจ้าของ (The need to belong) ความต้องการแสดงความเป็นเจ้าของ ในสิ่งต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ สิ่งของ เพื่อน สัตว์เลี้ยง เด็กจะหวาดด้วยความภาคภูมิใจ ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นของเขา หนังสือที่มีเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและสิ่งเหล่านี้เด็กจะชอบมาก

4. เด็กต้องการความสำเร็จ (The need to achieve) เมื่อทำอะไรก็ตามเมื่อประสบผลสำเร็จจะภาคภูมิใจ เพราะฉะนั้น หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถ การกระทำอะไรที่ประสบผลสำเร็จ เรื่องวีรบุรุษ วีรสตรี เด็กจะชอบมาก

5. เด็กต้องการความเปลี่ยนแปลง (The need for change) หนังสือที่มีเรื่องแปลกในการผจญภัย เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการผจญภัย ลึกลับ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายก็เป็นสิ่งที่เด็กชอบ

6. เด็กอยากรู้อยากเห็น (The need to know) เด็กอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแปลก ๆ ของต่าง ๆ ประเทศต่าง ๆ ทะเล ทะเลทราย พืช ก้อนหิน ดวงดาวโลกใหม่ เครื่องบิน ยานอวกาศหรือประดิษฐ์อะไรด้วยตนเอง หนังสือประเภท "Do it yourself Book" ก็เป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ชอบอ่าน

7. เด็กต้องการความสวยงาม ความเป็นระเบียบ จังหวัดต่าง ๆ บทเพลงต่าง ๆ (The need for beauty and order) ดังนั้นเด็กชอบอ่านหนังสือศิลปะ หนังสือเพลง บทเรื่องดนตรี หนังสือเกี่ยวกับความงาม โครงสร้าง ฉันทิ ภาพยนตร์ กลอนต่าง ๆ หนังสือปรับปรุงบุคลิก เสริมความงามทั้งหลาย หนังสือรูปศิลป์ วาดเขียนเขียน แกะสลัก บทกลอน ภาพวาดตัวละครในวรรณคดีต่าง ๆ เด็กจะชอบมาก เช่น จิตรกรรมบนฝาผนังวัดพระแก้วเรื่อง "รามเกียรติ์"

ความสนใจในการอ่านของเด็กในวัยต่าง ๆ

ก. เด็กวัย 0-3 ขวบ สนใจรูปสัตว์ต่าง ๆ ดอกไม้ พ่อ แม่ เด็กด้วยกัน เด็กวัยนี้ ความสนใจน้อยมาก ประมาณ 2-3 นาที ไม่เกิน 5 นาที ชอบดูรูปสัตว์ฉลาด เด็กวัยนี้จะใช้ การสัมผัส เป็นสื่อความเข้าใจเป็นหลักสำคัญ ลักษณะของหนังสือเด็กวัยนี้ควรทำเป็นลักษณะตัว ตุ๊กตา หรือทำเป็นรูปสัตว์ ผลไม้ดอกไม้ต่าง ๆ อาจจะทำได้ด้วยผ้ายัดนุ่นหรือฟองน้ำก็ได้

ข. เด็กวัย 3-6 ขวบ (อนุบาล-ป.1ระยะต้น) วัยนี้เริ่มหัดอ่าน สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เด็กวัยเดียวกัน ห้องฟ้า พระอาทิตย์ พระจันทร์ต่าง ๆ ดวงดาวต่าง ๆ เสียง เป็นต้น ความสนใจเด็กวัยนี้สั้นมาก ประมาณ 5-10 นาที ชอบดูรูปสัตว์หนังสือน้อย รูปมาก ส่วนมากจะเป็นหนังสือภาพ (picture book) ชอบฟังคำคล้องจองต่าง ๆ ชอบฟังนิทานสั้น ๆ การ์ตูน ชอบของเล่น ชอบดูรถยนต์ รถไฟ แล้วแต่ประสบการณ์ ชอบฟังคำพูดซ้ำ ๆ สั้น ๆ อ่านหนังสือยังไม่แตกฉาน ยังไม่มีอารมณ์ อ่านเรื่องตลกยังไม่เข้าใจ

หนังสือสำหรับเด็กวัยเริ่มหัดอ่านนี้มีมากขึ้นในบ้านเรา หลังจากปีเด็กสากล พ.ศ. 2522 สำนักพิมพ์ต่าง ๆ สนใจทำมากขึ้น วิทยาลัย มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนเรื่องวรรณกรรมสำหรับเด็กการทำ หนังสือสำหรับเด็ก ก็ให้นักศึกษาผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

หนังสือเด็กวัยนี้ การทำหรือการผลิตสำคัญมาก สำคัญที่คุณภาพของเนื้อเรื่อง คุณภาพของภาพ คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม คุณภาพการจัดพิมพ์เป็นสำคัญ เพราะหนังสือวัยนี้ เด็กจะอยากรู้ อยากรู เห็น สงสัยในเรื่องต่าง ๆ ตลอดเวลาเนื้อเรื่องคงจะให้ความรู้ความเข้าใจกับเด็ก หนังสือเด็กวัยนี้ ถ้าเป็นเรื่องสนุกสนานจะจำหน่วยได้ดีกว่าประเภทสารคดีมาก

ค. เด็กวัย 6-8 ขวบ (ป.1ระยะปลาย-ป.2)

สนใจเรื่องต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นรู้ศัพท์ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นรู้จักสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้นชอบ เรื่องต้นไม้ ดอกไม้ การปลูก การเพาะช่าง่างๆ นิทานต่างๆ เทวดา นางฟ้า เรื่องสัตว์ การ์ตูน ชอบของเล่น ชอบเรื่องเป็นจริงมากขึ้น ความสนใจในการอ่านยาวขึ้นประมาณ 15-20 นาทีการอ่านหนังสือแตกฉานขึ้น เริ่มอ่านเรื่องตลก ขำขัน ได้บ้าง สำหรับเด็กที่อ่านหนังสือเก่งจะอ่านเรื่องตลก ขำขันได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

หนังสือเด็กวัยนี้เน้นรูปภาพมาก เช่นเดียวกับเด็กวัยเดียวกับเด็กวัย 3-5 ขวบ แต่เนื้อ เรื่องเพิ่มสาระมากขึ้น ยาวมากขึ้น ภาพคงเป็นภาพสี เนื้อเรื่อง สั้น และการใช้ถ้อยคำ สำนวน

เพิ่มมากขึ้นได้ หนังสือที่เด็กสนใจอ่าน ได้แก่ เรื่องเด็กขานกมลเที่ยวบ้านทุ่ง เรื่องฉันคือต้นไม้ เรื่องฝนจำ เป็นต้น

ง. เด็กวัย 8-10 ขวบ (ป.3-ป.4) สนใจเรื่องเป็นจริงเพิ่มมากขึ้น สนใจเกี่ยวกับการผจญภัย การต่อสู้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การทดลองง่าย ๆ (สำหรับผู้ชาย) เด็กผู้หญิงจะสนใจแตกต่างกันออกไป เช่น การแต่งการ เสื้อผ้า การบ้านการเรือน ทั้งเด็กหญิงเด็กชายชอบเหมือนกัน เช่น วรรณคดี นิยายสำหรับเด็กง่าย ๆ เทพบุตร สุภาพดี คำพังเพยต่าง ๆ เรื่องตลก เช่น ป.อินทปาลิต การ์ตูนขำขัน เข้าใจปัญหาสังคมบ้าง นิยายวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ คณิตคิดง่าย เรื่องศาสนาง่าย ๆ เช่นกฎแห่งกรรม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ งานยามว่าง การประดิษฐ์ง่าย ๆ เรื่องชีวประวัติบุคคลสำคัญง่าย ๆ

หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้ยังเป็นเรื่องรูปและเนื้อเรื่องเท่า ๆ กัน หรือรูปอาจจะลดน้อยลงได้ รูปสีลดลงได้ เนื้อเรื่องยาวขึ้น อ่านเรื่องสารคดีง่าย ๆ รู้เรื่อง เรื่องตลกง่าย ๆ เข้าใจได้ดี หนังสือเด็กวัยนี้ไม่ค่อยมี เด็กมักจะชอบอ่านเรื่องที่ผู้ใหญ่อ่าน เช่น "ก้านกล้วย" ซึ่งขึ้นอยู่กับคนในบ้านชอบอ่าน และอิทธิพลของโทรทัศน์ แต่เด็กบางคนก็ไม่อ่าน หนังสือเด็กวัยนี้ควรจะจัดทำหรือผลิตได้มาก โดยเฉพาะเรื่องความรู้ต่าง ๆ วรรณคดีง่าย ๆ แต่อย่างไรก็ตามหนังสือเด็กวัยนี้ควรเน้นรูปมากกว่าเนื้อเรื่อง

จ. เด็กวัย 12-14 ขวบ (ชั้นประถมปลาย) วัยนี้จะเรียกว่าเป็นวัยก่อนวัยรุ่นก็ได้ความสนใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น รู้จักวิจารณ์การอ่าน หาข้อเท็จจริงมาพิสูจน์ สนับสนุนรู้จักค้นคว้าเพิ่มเติม ชอบเรื่องบุคคลสำคัญ เรื่องโรงเรียน เรื่องเด็กวัยเดียวกัน กีฬา งานอดิเรก เรื่องสัตว์แมลงต่าง ๆ วิทยาศาสตร์ เรื่องท้องถิ่น เด็กชายจะสนใจเรื่องเกี่ยวกับวิทยาการที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก คณิตศาสตร์ การประดิษฐ์ การทดลองต่าง ๆ

ศิลปะการออกแบบปก การจัดทำ และรูปเล่มของหนังสือ

การทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น ความงามเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะ เป็นการส่งเสริมวิชาสุนทรียศาสตร์ (aesthetics) โดยให้ความงามเมื่อยังเป็นเด็กอยู่ หนังสือเด็กจะทำให้มีความงามนั้นขึ้นอยู่กับศิลปะต่าง ๆ

การออกแบบปกหนังสือ (cover design) การออกแบบปก ผู้เขียนปกกับนักเขียนและบรรณาธิการ ควรร่วมมือปรึกษาหารือกัน ควรออกแบบปกให้ทันสมัยไม่ เป็นการดูถูกสติปัญญาของ

เด็ก เพราะเด็กสมัยใหม่ฉลาดมาก เพราะเด็กดูทีวีมากกว่าผู้ใหญ่ แม้แต่เวลารับประทานอาหาร เด็กยังดูทีวีไปด้วย ในทีวีมีหลายเรื่องที่ทำให้เด็กรู้มาก ควรออกแบบปกให้ดึงดูดความสนใจของเด็ก ด้วยสี และรูปภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง นักวาดรูปจะต้องอ่านเนื้อเรื่องของหนังสือให้เข้าใจแล้วจึงลงมือออกแบบปก เลือกเอาตอนที่น่าสนใจที่สุด และมีความละเอียดที่จะเอายละเอียดทั้งหมด เช่น "ลูกหมู 3 ตัว" ก็ควรวาดรูปให้ครบ 3 ตัว เพราะเด็กจะช่างสังเกต ช่างสงสัย การออกแบบปกถ้าเป็นหนังสือที่เป็นชุดมีหลายเล่ม ภาพบนปกแต่ละเล่มไม่ควรออกแบบให้เหมือนกัน จะทำให้เด็กเบื่อ สำหรับหน้าปกที่คล้ายแบบเรียนนั้น ไม่ควรทำเพราะเด็กเมื่อการเรียนอยู่แล้ว ก็จะทำให้ไม่อยากอ่าน

บนปกควรเขียน ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง และผู้วาดภาพ ประกอบให้ตัวโตสะกดตากว่าอักษรเนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ จะทำให้ไม่อยาก

สืบปกควรเป็นสีที่ดูจืดจาง เช่น สีเขียว สีแดง สีดำ เป็นต้น

ปกหนังสือ อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ แต่ถ้าเป็นปกแข็งหนังสือจะทนทานแต่ราคาแพง ถ้าเป็นปกอ่อนก็ราคาถูกลง แต่หนังสือปกแข็งก็มีความจำเป็นสำหรับเด็กเล็ก ๆ ที่จะทำให้เด็กสนใจชอบหนังสือสวย ๆ ไม่ขาดกาย ถ้าหนังสือทนทานสวยอยู่ตลอดเวลาเด็กจะอยากอ่าน สำหรับปกอ่อนนั้นก็ไม่ควรทำให้ปกอ่อนมากนัก ก็จะทำให้หนังสือทนทานพอสมควร และราคาก็พอสมควรด้วย

ภาพบนปกไม่ควรเป็นภาพดินแดน หวาดเสียว สยองขวัญ ผิดความจริงจนน่าเกลียด

การออกแบบปกหนังสือนั้น นอกจากสีที่ออกแบบให้ดึงดูดตา และน่าสนใจบนปกแล้ว รูปแบบของปกซึ่งหมายถึงลักษณะของเล่มหนังสือด้วย ก็สามารถออกแบบให้ดึงดูดความสนใจได้ ด้วยการออกแบบแทนที่จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมทางเรขาคณิตอาจทำเป็นรูปทรงอื่น ๆ ซึ่งผิดไปจากธรรมดา ซึ่งเด็กเคยพบ เช่น ทำเป็นรูปที่หลยเหลี่ยมกลมหรือทำเป็นรูปที่หนังสือนั้นกล่าวถึง เช่น เป็นรูปสัตว์ผลไม้ รองเท้า หวีรถไฟ โดยถ้าออกแบบให้เด็กเล่นกับปกได้จะดีมาก

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาหนังสือที่บรรจุภาพและอักษรที่เป็นเรื่องราว มีหน้าซ้ายมือ หน้าขวามือ มีภาพกับตัวหนังสืออยู่ด้วยกัน อาจมีแบบที่แยกกัน ทับกัน หรือแทรกตัวอักษรหรือตัวหนังสือไว้ระหว่างภาพ จุดสนใจของสายตาอยู่ตรงกึ่งกลางของหน้าหนังสือ หรือใส่ภาพเต็มหน้า ตัวหนังสือก็ทับลงไปตามความเหมาะสม หรือใช้ภาพสองภาพในหน้าเดียวกัน เยื้องกัน และแทรกตัวหนังสือลงในที่ที่เหมาะสม ภาพในหน้าหนังสือควรมีกรอบภาพเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตามหลัก

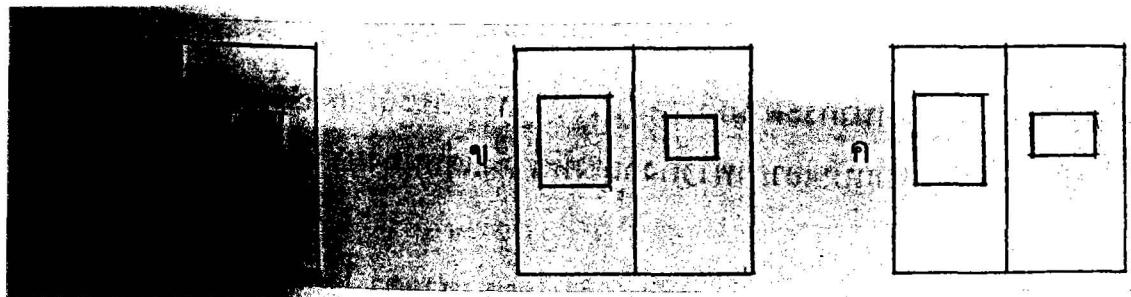
ทั่วไปสายตาจะตกลงบนหน้าขวามือก่อนและควรออกแบบให้กลับกัน คือ เอาภาพไว้ทางด้านขวาข้างหนังสือสำหรับเด็กในท้องตลาดขณะนี้ รูปเล่มเป็นแบบแนวดิ่งกับแนวนอน ไม่หนาอยู่ที่ความสะดวกในการพิมพ์และการหยิบถือของเด็กเป็นสำคัญ

การจัดหน้า จัดภาพหรือการวางหน้า (lay out) เพื่อให้เหมาะสมกับ เนื้อเรื่องให้ตัวหนังสือและภาพมีความสมดุลย์กับหน้าหนังสือและตัวหนังสือ รูปคือรูปควรมีความต่อเนื่องกันระหว่างรูปกับหนังสือ ระหว่างหน้าต่อหน้า มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันหมดตั้งแต่หน้าต้นจนหน้าสุดท้าย สีต่าง ๆ ไม่ควรให้มีการขัดกัน (contrast) กันทั้งในระหว่างหน้าต่อหน้า ทำให้รู้สึกว่าการหนังสือถูกตัดขาดเป็นตอน ๆ ผู้เขียนกับผู้จัดภาพหรือผู้วาดภาพ จะต้องปรึกษากัน

สำหรับหนังสือเด็กเล็ก ๆ นั้น บางครั้งอาจจะตัดหน้าคำนำออกได้เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจเนื้อหา ถ้าจะมีคำนำก็ได้แต่สั้น ๆ และควรจะมีภาพประกอบอยู่ที่หน้าคำนำด้วย เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก หน้าปกนั้นก็เช่นเดียวกัน ถ้าเป็นหนังสือเด็กเล็ก ๆ ควรจะมีภาพประกอบด้วย เพื่อให้เด็กสนใจ ชวนติดตามอ่าน

การจัดภาพอาจทำภาพเต็มหน้า หนึ่งในสาม หนึ่งในสองหรือหนึ่งในสี่ของหน้าข้อสำคัญต้องรักษาความสมดุลย์ของหน้าดู

ดังตัวอย่าง

ภาพ ก. มีความสมดุลย์ของภาพ

ภาพ ข. ไม่มีความสมดุลย์ของภาพ

ภาพ ค. ในกรณีนี้ผู้วางแผนหรือผู้ออกแบบ (designer) อาจจัดภาพประกอบพิเศษใส่

ลงๆให้เองก็ได้ เพื่อรักษาความสมดุลย์ของภาพ

ในบางกรณี ผู้ออกแบบอาจจัดภาพหน้าคู่ (double pages) ได้หรือในกรณีที่ไม่มีภาพประกอบในบท หรือในหน้าเลย ก็อาจจัดภาพพิเศษให้ก็ได้ อย่างไรก็ตามการจัดการจัดภาพประกอบหนังสือเด็กนี้ เป็นเทคนิคเฉพาะตัวของผู้อาวุโส และช่างศิลป์ ที่ต้องทำงานร่วมกัน และจำต้องอาศัยหลักทฤษฎีประกอบกับความชำนาญงานและศิลปะส่วนตัวด้วย

การวางหน้าหนังสือ ควรอาศัยหลักเกณฑ์ทางศิลปะในการวางภาพ กับตัวหนังสือซึ่งประกอบด้วย

1. หลักสมดุลย์
2. หลัก เอกภาพ
3. หลักการ เน้นหรือจุดสนใจ
4. การเว้นว่าง (การเว้นช่องว่างขาว)

หลักการวางหน้าหนังสือสำหรับเด็ก มีดังนี้

1. การวางภาพกับตัวหนังสือหน้าเดียวกัน ไม่ทับกัน
 1. ภาพอยู่บน ตัวหนังสืออยู่ล่าง (รูปเล่มแนวตั้ง) คนเราจะมองด้านบนก่อน
 2. ภาพอยู่ข้างหนึ่ง ตัวหนังสืออยู่ข้างหนึ่ง (รูปเล่มแบบแนวนอน)
 3. ตัวหนังสืออยู่ตามช่องว่างระหว่างภาพ (รูปเล่มแบบใดก็ได้)
2. ภาพกับตัวหนังสือหน้าเดียวกัน ตัวหนังสือพิมพ์ทับภาพ โดยใส่ภาพเต็มหน้าตัวหนังสือก็ทับลงไปตามความเหมาะสมด้านศิลปะ เช่น เรื่องของความสมดุลย์
3. ภาพกับตัวหนังสืออยู่คนละหน้า เช่น จะให้ตัวหนังสืออยู่ด้านซ้าย ภาพอยู่ด้านขวาเพราะคนเรามักจะมองด้านขวาก่อนดังนั้นให้ความสนใจกับภาพทางขวามากกว่า ดังที่มีผู้วิจัยพบว่า เด็กสนใจภาพที่อยู่ข้างขวามากกว่าภาพข้างซ้าย
4. ภาพกับตัวหนังสือที่ใช้ทั้งสองหน้าเป็นเหมือนหน้าเดียวกัน เป็นหนังสือที่ออกแบบน่าสนใจ การพิมพ์ก็ยาก การเข้าเล่มให้รอยต่อสนิทกัน ควรมีการเว้นช่องขาว ๆ รอบด้านหรือมาร์จิน (margin) ทำให้ผู้เขียนสามารถสอดแทรกตัวอักษรคำอธิบาย ในส่วนที่เป็นช่องว่างได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดีและการเว้นช่องว่างทั้งทางด้านข้างและด้านบนทำให้เกิดความสวยงามและทำให้เด็กไม่เมื่อยสายตาด้วย

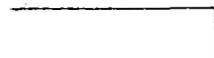
จุดสนใจของสายตา ในหน้ากระดาษนั้นจุดสนใจของสายตาจะอยู่ที่ตรงกึ่งกลางครึ่งของหน้าหนังสือ ๗
จึงมักออกแบบเลาภาพไว้กึ่งกลางตั้งแต่บนลงมา แล้วใส่ตัวหนังสือไว้ด้านล่างของภาพ

การวางรูปของหน้าปกนั้น เราก็ใช้หลักจุดสนใจของสายตาโดยพิมพ์ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง
ไว้เหนือกึ่งกลาง แทนที่จะพิมพ์ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษเพราะสายตาของคนเรามองด้านบนลงมา
ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือสำหรับเด็ก

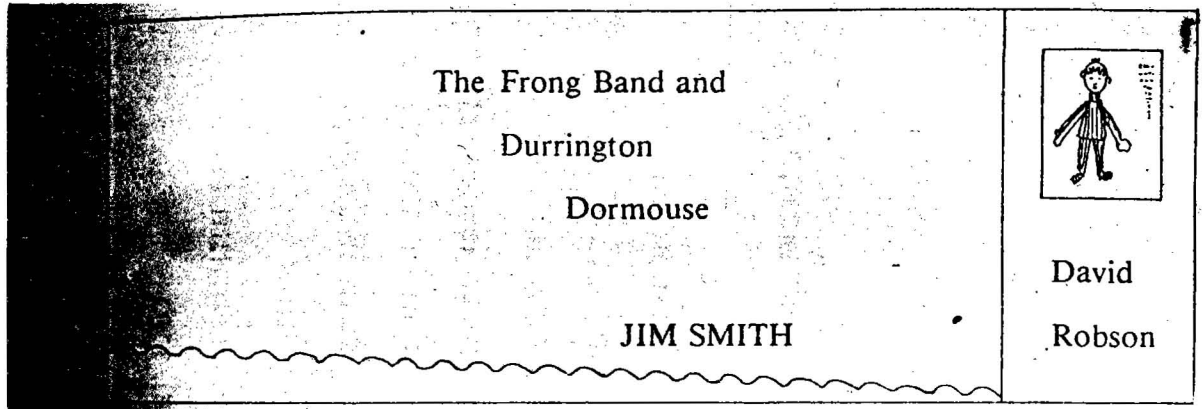
หนังสือสำหรับเด็กควรมีส่วนต่าง ๆ เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. ใบหุ้มปก (dustjacket, jacket) คือส่วนที่ทำหน้าที่หุ้มปกหนังสือสำหรับเด็ก
ปกแข็ง บนใบหุ้มปกนี้จะมีภาพสวย ๆ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ มีชื่อผู้แต่งและผู้เขียนภาพ
ประกอบปรากฏอยู่ด้วย ภาพบนใบหุ้มปกของหนังสือบางเล่มอาจเหมือนกับภาพปกนอกก็ได้
ประโยชน์ของใบหุ้มปกมีดังนี้

1. ป้องกันมิให้ปกหนังสือ เป่าหรือขาดเร็ว ทำให้ปกหนังสือดูใหม่อยู่เสมอ
2. ดึงดูดความสนใจผู้อ่าน
3. บรรณารักษ์ถอดออกจัดนิทรรศการหนังสือใหม่ได้
4. ตรงส่วนที่พับ เข้ามาทั้งสองด้านจะเขียนเนื้อเรื่องย่อ ๆ เป็นการแนะนำหนังสือ
และมีภาพ มีประวัติของนักเขียนหรือนักวาดภาพประกอบ ทำให้ผู้อ่านรู้จักหนังสือผู้เขียนหรือผู้วาด
ภาพประกอบดีขึ้น ดังตัวอย่าง

2. ปกนอก (cover) ปกนอกอาจจะเป็นปกแข็ง หรือ ปกอ่อนก็ได้ ปกหนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพสวย ๆ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องหนังสือ ผู้วาดภาพประกอบจะเลือกภาพที่เด่นและดึงดูดความสนใจของเด็กบนปกนอกนั้นนอกจากจะมีภาพแล้วก็มีชื่อผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบอยู่ด้วย (illustrator) ผู้รวบรวม ผู้แปล (translator) สำนักพิมพ์

3. ใบรองปก (end papers) สำหรับหนังสือปกแข็งหน้านี้จะเป็นหน้าว่าง ๆ หรือมีภาพต่าง ๆ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสืออยู่ด้วย ใบรองปกมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ประโยชน์ของใบรองปก

1. ช่วยยึดปกและข้างหนังสือให้ติดกัน ทำให้หนังสือแข็งแรง
2. ช่วยป้องกันหน้าที่ถัดไปไม่ให้ขาดเร็ว

4. หน้าระหว่างใบรองปกและหน้าปกใน (frontispiece) หน้านี้จะนำภาพเด่นที่มีเนื้อเรื่องตรงกับหนังสือมาพิมพ์ไว้ แต่หนังสือบางเล่มมักคิดหน้านี้ออกเพื่อเป็นการประหยัด บางทีก็ไปพิมพ์ใส่ใบรองปกแทน

5. หน้าชื่อเรื่อง (half title page) หน้านี้จะมีชื่อหนังสือปรากฏอยู่เท่านั้น หน้านี้หนังสือบางเล่มจะตัดออกเพื่อประหยัดกระดาษ แต่หนังสือต่างประเทศบางเล่มยังมีอยู่ เช่น

THE CONTESTS
AT COWLICK

6. หน้าปกใน (title page) เป็นหน้าที่ให้ความสำคัญกับผู้แต่งและมีรายการประกอบเป็นหน้าสำคัญที่ไม่ควรขาด เพราะบรรณารักษ์จะอาศัยหน้านี้ ในการทำบัตรรายการและเขียนบรรณานุกรม หน้าปกในประกอบด้วยบัตรรายการต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อหนังสือ (title)
2. ชื่อผู้แต่ง (author) หรือผู้แปล (translator) หรือผู้รวบรวม (compiler)
3. ชื่อผู้วาดภาพประกอบ (The illustrator, Picture maker) อาจเขียนหน้าปกใน ดังนี้ เช่น

Illustrated by....

Pictures by....

Decorations by.....

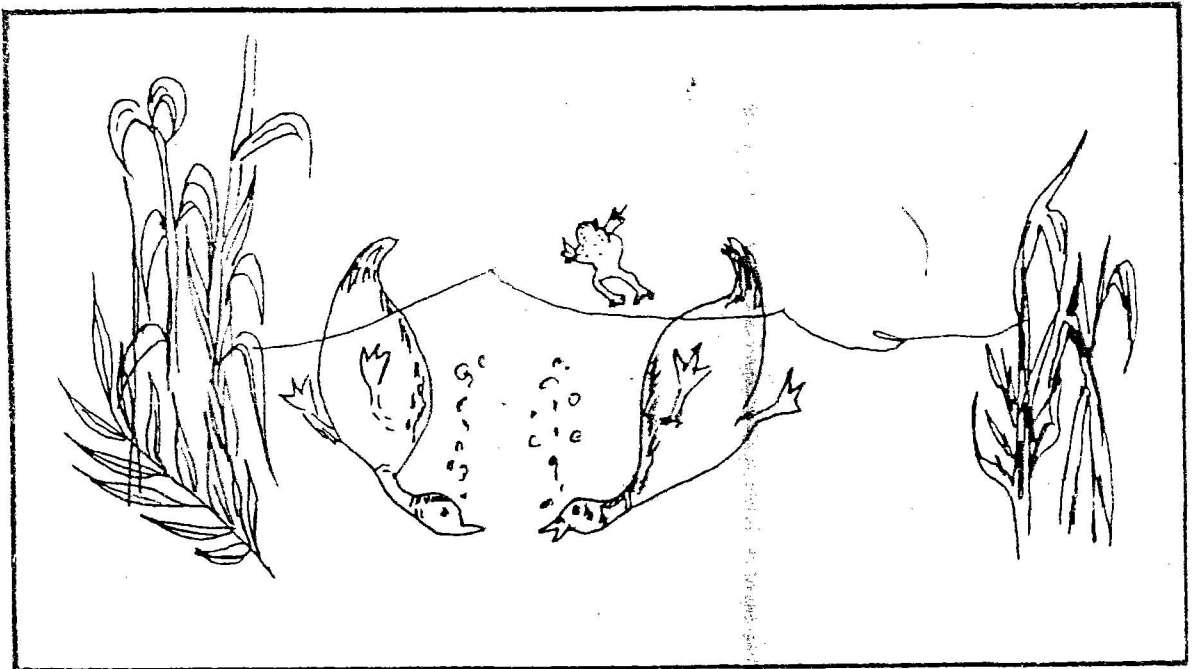
4. ชื่อชุด (series) เช่น "หนังสือชุดเด็ก"
5. ผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ (publisher) เช่น "Chales Scribner's Sons"
6. สถานที่พิมพ์ (the place of publication) เช่น New York, Chicago
Boston
7. ปีที่พิมพ์
8. ครั้งที่พิมพ์ (edition)
9. ราคา

ตัวอย่างปกใน

อาณาจักรมิ่ง

บุรพา เขียนเรื่อง

ไพโรจน์ ดาวประดับวงษ์ เขียนภาพ

ราคา 6 บาท

7. หน้าแสดงลิขสิทธิ์ (copyright page) หน้านี้นักจะอยู่ด้านหลังของหน้าปกใน (แต่หนังสือบางเล่มอาจจะนำปีแสดงลิขสิทธิ์ไปไว้ที่หน้าปกในด้วยก็ได้) หน้านี้จะบอกให้ทราบว่า

หนังสือเล่มนี้ได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์เมื่อใด ที่หน้านี้อาจจะบอกว่าเป็นปีที่พิมพ์ครั้งแรก (first edition) โดยใช้คำว่า (first printing) แทนการพิมพ์ครั้งแรกมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย จะใช้คำว่า second edition แต่การพิมพ์นั้น ๆ ปรับปรุงหรือเปลี่ยนรูปใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากหรือเปลี่ยนรูปใหม่ก็อาจจะใช้คำว่า พิมพ์ครั้งที่ ...ปรับปรุงแก้ไข (revised edition) ก็ได้

หน้าแสดงลิขสิทธิ์ (ด้านหลังปกใน)

อาณาจักรภูมิ

บุรพา เขียนเรื่อง

ไพโรจน์ ดาวประดับวงศ์ เขียนภาพ

พิมพ์ครั้งแรก กุมภาพันธ์ 2520

พิมพ์ครั้งที่สอง เมษายน 2521

พิมพ์ครั้งที่สาม พฤศจิกายน 2522

ราคาเล่มละ 6 บาท

จัดพิมพ์โดย

ชมรมเด็ก

8. หน้าคำนำหรือคำชี้แจง (perface, foreword, introduction, acknowledgement หรือ publisher's note)

9. หน้านี้จะบอกความมุ่งหมายในการแปลหนังสือและ เนื้อเรื่องของหนังสือ หรือ เป็นการกล่าวคำขอบคุณของผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์ ต่อผู้ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือ หรือ เป็นด้อยแถลงในการจัดพิมพ์ หรือพูดถึงคนเขียนคนวาดภาพก็ได้ หน้าหนังสือบางเล่มอาจตัดออก แต่ไม่ควรตัด เพราะ เป็นการทำให้ผู้อ่านรู้จักหนังสือ

9. หน้าคำอุทิศ (dedication page) เช่น

สำหรับพ่อและแม่ของผู้เขียน

หรือ For Joseph and for Matthew

หน้านี้ควรมีภาพประกอบด้วย เพื่อเรียกร้องความสนใจสำหรับหน้านี้จะตัดออกก็ได้เพื่อประหยัดกระดาษ

10. หน้ารายชื่อแผนที่และรูปภาพ (list of maps and illustration) หน้านี้สำหรับหนังสือที่มีแผนที่และรูปภาพมาก ๆ เท่านั้น

11. หน้าสารบัญหรือสารบาญ (contents, table of contents) หน้านี้สำหรับหนังสือสารคดี หนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด หรือหนังสือที่แต่เป็นเรื่องต่าง ๆ เช่น นวนิยาย หรือนิทานที่รวมหลาย ๆ เรื่องไว้ด้วยกันหรือแบ่งเป็นตอน ๆ อาจจะมีหน้าที่ เพื่อเด็กได้เลือกอ่านเฉพาะตอนที่สนใจได้ เช่น หนังสือคู่มือการเล่นสแตมป์

สารบาญ

คำนำ	(ก)
การเก็บสแตมป์.....	9
เรื่องของสแตมป์.....	10

12. เนื้อเรื่อง (text) ซึ่งเป็นหน้าแรกของหนังสือ มักจะเป็นหน้าขวามือ (แต่หนังสือบางเล่มที่พิมพ์ 2 หน้าให้ เป็นหน่วยเดียวกัน ก็อาจจะเริ่มจากหน้าด้านซ้ายมือด้วยก็ได้) ข้อความที่อยู่ในหน้านี้มักจะไม่มีพิมพ์เต็มหน้า จะเว้นว่างส่วนด้านบนไว้เพื่อเรียกร้องความสนใจตรงส่วนที่เว้นว่างนี้อาจจะเป็นภาพประกอบด้วยก็ได้ เนื้อหานี้จะเริ่มจากหน้าแรกจนจบเล่ม

13. อภิธานศัพท์ (glossary) สำหรับหนังสือเด็กที่มีศัพท์ทั่ว ๆ ไป หรือคำศัพท์เฉพาะเป็นจำนวนมาก ควรจะอธิบายศัพท์เรียงตามลำดับตัวอักษร ไว้ด้วยเพื่อให้ความสะดวกกับเด็ก ไม่ต้องไปเปิดพจนานุกรมหรือ dictionary จะทำให้เด็กอ่านเนื้อเรื่องเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น คำศัพท์

สำหรับเด็กเล็กควร เป็นภาพประกอบคำอธิบายด้วย

หน้าอภิธานศัพท์นี้ อาจจะทำแยกต่างหากหรือทำแยกเล่มก็ได้

14. หน้าแสดงกิจกรรม เป็นหน้าที่มีกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ฝึกเขียน ทำวาดรูป ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น อาจจะทำแยกต่างหากหรือทำแยกเล่มก็ได้

15. หน้าบรรณานุกรม (bibliography) สำหรับหนังสือสารคดีและหนังสืออ้างอิงอาจจะ อยู่ตอนท้ายบท หรือทำแยกเล่มของหนังสือก็ได้

16. หน้าดัชนี (index) สำหรับหนังสือสารคดีและหนังสืออ้างอิงทั้งระดับประถมและมัธยม สำหรับหนังสืออ้างอิงที่เป็นชุด เช่น สารานุกรม มักจะมีดัชนีอยู่ตอนท้ายเล่มของ แต่ละเล่มในชุด เพื่อให้ความสะดวกกับเด็กในการใช้ แต่ถ้าเป็นหนังสือ เล่มเดียวจบดัชนีนี้จะอยู่ตอนท้ายเล่มเสมอ

17. ภาคผนวก (appendix) หน้านี้อาจจะรวมเรื่องที่หน้าสนใจเอาไว้ด้วย เช่น ประวัติบุคคลสำคัญ เป็นต้น

ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ภาพประกอบในเล่มหนังสือสำหรับเด็ก เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องได้รวดเร็วไม่เสียเวลาอ่าน ภาพประกอบเป็นหัวใจสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก เป็นเครื่องปรุงแต่งให้หนังสือมีรสชาติ น่าอ่าน เกิดความเพลิดเพลิน สนุก ปกป้อง รสนิยมที่ประณีตให้กับเด็ก ภาพประกอบหนังสือเด็กนั้น ควรเขียนให้สมจริง สีสันควรฉูดฉาด เพราะถ้าภาพประกอบผิดความจริงแม้เพียงเล็กน้อย จะทำให้หนังสือนั้นดูน่าเบื่อและเด็กจะไม่อยากอ่านหนังสือเล่มนั้น ภาพประกอบทั้งภาพปกและภาพในหน้านั้น ผู้เขียนนอกจากจะมีความรู้ด้านศิลปะแล้ว ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาของเด็ก และทำหนังสือให้เด็กสนใจด้วย

ภาพอาจจะ เป็นภาพวาดหรือภาพถ่ายก็ได้ ไม่ควรเขียนภาพที่สลับซับซ้อนที่ทำให้เด็กต้องตีความ ภาพควรถูกเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรถูกทำลายละเอียดมากเกินไปควรจัดรูปทรงหรือความไม่จำเป็นออกไปบ้าง ควรเป็นภาพที่เด็กดูแล้วเข้าใจได้ทันที การเขียนภาพเปรียบเทียบขนาดรูปร่างหน้าตา ซึ่งจะทำให้เด็กจำรูปร่างลักษณะของตัวละครได้นั้น เป็นการสร้างตัวละครให้หน้าตาไม่เปลี่ยนซึ่งในเมืองไทยยังมีไม่มากนักแต่ก็ควรทำ เช่น หนังสือเด็กที่เป็นชุดต่าง ๆ นั้น ตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่องนั้นก็ควรคงรูปเดิมไว้ มีลักษณะเด่นที่เด็กจำได้ เช่น ชุด "จ้อยเรียนรู้" ของ "รุ่งทิพย์ จันทระชุม" วาดภาพโดย มนตรี วีระวงศ์ ได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือ

เด็กสากลประจำปี 2522 และปีหนังสือระหว่างชาติ ปี พ.ศ. 2523 หนังสือชุดนี้มี 4 เล่มตัวเอกของเรื่องชื่อจ้อย หน้าตาคงเดิม ทุกหน้าและทุกรูปเล่ม

ลักษณะของภาพประกอบแบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด

1. ลักษณะภาพเหมือนจริง ให้อิทธิพลที่เป็นจริงที่ศึกษามาจากธรรมชาติแทบทั้งสิ้นอาจจะใช้ลักษณะขาว-ดำเป็นสื่อในการแสดงออก ดูแล้วจะรู้สึกเหมือนจริงจับต้องได้ การเขียนภาพเหมือนจริง (realistic) นั้น นอกจากจะเขียนให้สมจริงแล้วควรเขียนภาพให้มีชีวิตชีวาด้วยการเอาเทคนิคของคนตะวันตกผสมกับเทคนิคของไทยประยุกต์บ้าง เพื่อให้ภาพแปลกใหม่ออกไป แต่ควรให้เหมาะสมโดยไม่เสียศิลปะของไทย เช่น การนุ่งกระโปรง การใส่ชุดนั้นไม่เหมาะสม การใช้สีควรให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง แต่ถ้าเป็นภาพสำหรับเด็กเล็กนั้นเรามุ่งสีดูฉูดฉาดมากกว่า

2. ลักษณะสร้างสรรค์หรือจินตนาการไม่มีลักษณะเหมือนจริงมากนัก เช่น เส้นหรือรูปทรงของสัตว์ต่าง ๆ ประกอบขึ้นมาจากจินตนาการมากขึ้น การเขียนภาพลักษณะสร้างสรรค์จินตนาการอาจจะไม่มีลักษณะตรงกับของจริงมากนัก เช่น เส้นหรือรูปทรงของสัตว์ต่าง ๆ อาจจะเพิ่มความคิดลงไปได้ตัดแปลงหรือประยุกต์ได้ แต่ให้เหมาะสม ให้อิทธิพลความจริงได้ (ถ้าเด็กเล็ก ๆ)

3. ลักษณะการเขียนภาพแบบรูปทรงเรขาคณิต ผิดจากรูปทรงเหมือนจริงและจินตนาการ คือ ใช้รูปหรือเส้นลักษณะรูปวงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมมาประกอบกันขึ้นเป็นรูป การเขียนภาพแบบรูปทรงเรขาคณิต โดยใช้รูปทรงต่าง ๆ มาประกอบแทนเป็นรูปร่าง อาจจะไม่ใช่เหมือนจริงก็ได้ เช่น เขียนรูปวงกลมหรือสี่เหลี่ยมหรือสามเหลี่ยม เป็นสัญลักษณ์แทนภาพต่าง ๆ

4. ลักษณะการใช้รูปทรงซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความหมายในภาพ อาจจะเป็นเรื่องยากสำหรับเด็กแต่ในชั้นสูงจำเป็นจะต้องให้เด็กเรียนรู้บ้าง เช่น ดวงอาทิตย์แทนคำว่าเป็นเรื่องสว่าง โลกอาจจะ หมายถึง ทุกสิ่งหรือมวลสิ่งต่าง ๆ ในโลกเช่น ภาพลูกโลกมีหมวกคลุมแสดงว่าหมวกมีพลังเหนือลูกโลก เป็นการแทนคำให้คิดในลักษณะเป็นสัญลักษณ์ มากกว่าลักษณะเหมือนจริงหรือลักษณะเรขาคณิต

5. ลักษณะการเขียนภาพการ์ตูน

6. ลักษณะการเขียนภาพสัตว์ นกวาดภาพประกอบ ต้องมีความชำนาญหรือศึกษาเกี่ยวกับรูปทรงของสัตว์ในลักษณะที่เป็นจริงก่อน แล้วจึงแทนคำให้ออกมาในลักษณะที่เป็นจริงก่อน แล้วจึงแทนคำออกมาในลักษณะ ที่เปลี่ยนแปลงแล้วจะเป็นลักษณะสมจริงก็ได้ จะเป็นจินตนาการ ก็ได้

รูปทรงเรขาคณิตก็ได้ หรือสัญลักษณ์ก็ได้

การเขียนภาพประกอบเรื่องต่าง ๆ การเขียนภาพประกอบเรื่องประวัติศาสตร์ก็ควรมีความละเอียดในเรื่องเครื่องแต่งกาย ทรงผม เครื่องใช้ อาวุธที่ใช้ในสมัยนั้น

การเขียนภาพต้องมีเว้นว่างเพื่อความสวยงาม ไม่เบียด ไม่เมื่อยสายตา (สำหรับเด็ก ๆ)

ภาพที่เขียนควรตรงกับคำบรรยายของเนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วาดภาพจะต้องอ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจเสียก่อน ผู้เขียนกับผู้วาดภาพจะต้องร่วมปรึกษาหารือกัน

ในการทำหนังสือนิทานหรือหนังสือภาพสำหรับเด็กเล็ก ผู้สร้างภาพจะต้องสร้างภาพที่เล่าเรื่องได้ใจด้วยของนั่นเองและไม่จำเป็นต้องใช้แต่ศิลปภาพเหมือน หรือภาพที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงนัก อาจจะเป็นภาพจินตนาการ แต่ของให้เป็นภาพที่เด็กสนใจให้อารมณ์และ เป็นความเคลื่อนไหว (movement) ภาพเด่นชัดและสละสลวย ภาพควรให้อารมณ์แก่ผู้อ่าน เช่น ภาพบางภาพไม่ต้องการคำบรรยายก็สามารถทำให้เด็กเข้าใจอะไรได้ ได้แก่ ภาพของความสดชื่นรื่นเริง ตลก หรือเศร้า เป็นต้น

สีของภาพ

หนังสือภาพของเด็กเล็กนั้น ธรรมชาติของเด็กชอบสีฉูดฉาด เช่น สีเขียวแดง, ดำ น้ำเงิน ดังนั้น ภาพก็อาจจะใช้สีที่เกินข้อเท็จจริงไปบ้าง ก็ได้แต่ควรเลือกสีที่เหมาะสมและไม่ควรให้เลอะเทอะเลอะเลือน ควรเป็นภาพที่เด่น ชัดเจน ถึงแม้จะใช้ภาพสีสวยก็จริงแต่ก็ราคาแพง เพราะฉะนั้นเราอาจจะใช้ภาพขาวดำหรือภาพ 2 สีก็ได้ไม่ถึงกับ 4 สี แต่ก็ควรให้งดงามลายเส้นชัดเจน กระฉับกระเฉง

การที่จะดึงความสนใจของเด็กจากโทรทัศน์ได้นั้น ก็ต้องอาศัยหนังสือภาพสวย ๆ ที่ตรงกับ ความสนใจของเด็ก ซึ่งวาดรูปโดยนักวาดรูปที่เข้าใจจิตวิทยาของเด็กนั่นเอง

เรื่องสีของภาพนั้นเป็นที่น่าสังเกตว่า

วิริยะ สิริสิงห์. "การบรรยายเรื่องการทำหนังสือและการพิมพ์" ณ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 17 เมษายน 2523.) กล่าวว่า

"สำหรับเด็กไทยนั้นไม่ค่อยชอบสีทึบ ๆ เช่น สีฟ้า สีเทา อาจเนื่องจากอยู่ในโซนร้อน แลของสีร้อน

แต่เด็กทางประเทศตะวันตกมักจะชอบสีมืด ๆ ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศก็ได้ " วรรณดี เอื้อสถาพร , รายการ การประชุมการปฏิบัติการหนังสือเด็กและการฝึกอบรมการออกแบบหนังสือและการจัดทำภาพประกอบ ณ สาธารณรัฐศรีลังกา ระหว่าง 21-26 ธันวาคม พ.ศ. 2514, (ัดสำเนา) , หน้า 23.)

"ในการทำหนังสือสำหรับเด็กนั้น นอกจากจะจัดทำเป็นภาพสีและภาพขาวดำอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ควรทดลองจัดทำหนังสือภาพรวม 2 แบบ เข้าด้วยกันบ้าง คือจัดพิมพ์หนังสือภาพสี่สีหรือสองสี หรือสีเดียว 1 หน้า หรือหน้าคู่มีคำบรรยายภาพ ติดตามด้วยภาพอย่างเดียวกัน ไม่ต้องพิมพ์คำบรรยายลงในภาพ สำหรับให้เด็กหัดระบายสี หรือทำเป็นเป็นภาพลายเส้นเพื่อให้เด็กหัดระบายสีได้ด้วย"

เทพศิริ สุขโสภา กล่าวถึงความสนใจของเด็กเล็ก ๆ ที่มีต่อลักษณะของภาพว่า

" เด็กเล็ก ๆ จะชอบภาพง่าย ๆ ดูชัด สดวกมกลืนกันมากกว่าภาพสับสนและลายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป

เด็กสนใจ เส้นหนา ตรง และชัด และสนใจสีมากกว่าขาวดำ

เด็กสนใจ สีลาที่อ่อนไหว มีชีวิตชีวา ทาทางมากกว่า เส้นภาพตัดแย้งขาดสีเทาทาง (สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก (กุมภาพันธ์ 2515)

ขนาดของภาพ จากการวิจัยพบว่า ภาพขนาดใหญ่เด็กจะให้ความสนใจมากกว่าภาพขนาดเล็กและภาพขนาดใหญ่มากกว่าภาพขนาดกลาง (ครึ่งหน้า) เด็กก็ชอบพอ ๆ กัน

ภาพรวม 2 หน้า เด็กจะให้ความสนใจมากกว่าภาพแต่ละหน้า โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเล็ก ๆ

สมทรง สิตลาพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6, 7 ชอบภาพแบบไทยแต่พิมพ์สอสีสีมากที่สุด ส่วนขนาดของตัวอักษรชอบขนาดของตัวอักษรที่ชัดเจนและน่าอ่าน ลักษณะภาพ ชอบภาพถ่ายหลายสีมากกว่าชอบภาพลายเส้นและภาพแลเงา

(สมทรง สิตลาพันธ์ "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ (วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 1515.)

จากการวิจัยของ จลองชัย สุรวัฒนบุรุษ ได้วิจัยเรื่อง "แบบและสีของภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กอนุบาล" และ วรณี แยมประทุม ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของการใช้ อักษรสีน้ำเงิน อักษรสีเขียว อักษรสีดำบนพื้นขาวกับ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือเด็กเล็ก (อนุบาล-ป.1 ระดับต้น) ชอบมากที่สุดคือหนังสือที่มีภาพสีสด ๆ โดยเฉพาะภาพที่มีสีหลายสี อาจจะเป็นภาพถ่าย ภาพประดิษฐ์ แลเงา ภาพเหมือนจริง ภาพลายเส้น ก็ได้ ตัวอักษรชอบตัวอักษร ตัวโต หน้า ชัดเจน มีคำบรรยายน้อยที่สุด

รูปเล่ม (format) หมายถึง ตั้งแต่ลักษณะรูปร่างและขนาดกระดาษ และขนาดตัวหนังสือหรือตัวพิมพ์ เป็นต้น

ลักษณะและขนาดของรูปเล่ม ควรมีขนาดที่พอเหมาะ ถัดได้สะดวก ไม่ใหญ่เกินไป หรือเล็กเกินไป หรือหนักเกินไป ความหมายของหนังสือขึ้นอยู่กับอายุของผู้อ่าน แต่หนังสือที่มีเนื้อเรื่องยาวมากควรแบ่งออกเป็นหลาย ๆ เล่ม โดยจบเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจบในตัวของมันโดยไม่จำเป็นต้องอ่านต่อเนื่องกันทุกเล่มก็สามารถเข้าใจได้ เช่น หนังสือชุดประเพณีไทย หรือ เรื่องเมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก ก็มี 2 เล่มจบ เป็นต้น

รูปร่างและลักษณะตัว ๆ ไปของหนังสือทั้งแนวตั้ง (upright) และแนวนอน (oplong) ดังรูป

แนวนอน

แนวตั้ง

วิธีะ ลิริสิงห์ "การบรรยายเกี่ยวกับการทำหนังสือเด็กและการพิมพ์ ณ วิทยาลัยครู

บ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 17 เมษายน, 2523

"แต่หลักในการทำรูป เล่มหนังสือ เพื่อให้คงทนนั้น มักจะออกแบบ เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส

(upright) เพราะตามหลักแล้ว ของที่มีลักษณะรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ตกลงมามักจะไม่ขาดงาย หนังสือก็เช่นเดียวกัน ถ้าตกลงมาข้างหนึ่งจะกระจายไป ปกก็จะขาดชำ นอกจากนั้นการหยิบจับของเด็ก ก็จะไม่สะดวก"

สมทรง สิตลายน ได้วิจัยพบว่า "นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5,6,7 ชอบแบบ แนวตั้ง (upright) ขนาด 6"x8.5" มากที่สุด ขนาดรูปเล่มถือเอาความกระชับรัด เปิดอ่านง่าย เป็นเกณฑ์"

สมทรง สิตลายน การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ (วิทยานิพนธ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย) 2513.

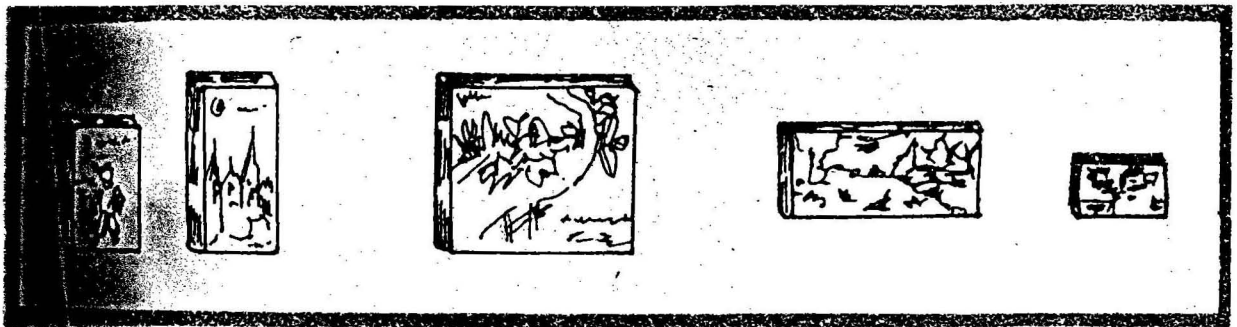
การออกแบบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก็จะทำให้รูปร่างหนังสือไม่สวย ดังนั้นควรจะออกแบบ ให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยใช้สูตรที่เป็นสัดส่วน 4:3 เช่น ขนาด 8"x6", 4"x3", 10"x7.5" เป็นต้น หรืออาจจะใช้สัดส่วนทอง (golden from) ในการทำรูปเล่มหนังสือก็ได้ สัดส่วนทอง คือ อัตราส่วนระหว่างความกว้างและความยาวที่ศิลปินถือว่าสำคัญที่สุด และส่วนงามที่สุด ลักษณะที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งมีด้านยาวและด้านสั้นเป็น อัตราส่วนประมาณ 1:0.62 ถือว่าเป็นอัตราส่วนที่สมบูรณ์ซึ่งสถาปัตยกรรมรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ทั้งหลายได้ทำตาม แม้แต่สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ก็ยังใช้สัดส่วนทองอยู่ เช่น ในการทำหน้าหนังสือ ขนาดไฟ เป็นต้น ดังรูป

ในรูปข้างบนนี้ใช้ G ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางของด้าน $B.C$ ของจตุรัส $ABCD$ เป็นจุดศูนย์กลาง
ใช้รัศมี GD ตัดเส้นต่อไปจาก BC ที่ F , $BF:AB$ จะเป็นสัดส่วนทองคำคือ $1:\phi.62$

นอกจากนั้น หลักของความน่าสนใจเกี่ยวกับรูปร่างของเส้นคือ รูปร่างที่แปลกเป็น
รูปร่างที่เข้ากับเนื้อหาภายในเส้น เช่น รูปสัตว์ ผลไม้ ฤดูกาล หรืออาจจะเป็นรูปทรงหลาย
เหลี่ยม วงรี วงกลม เป็นแผ่นเดียวพับได้ เป็นต้น ลักษณะของรูปเส้นไม่ควรรู้ให้เหมือนกับหนังสือ
แบบเรียน เพราะเด็กจะเป่

ขนาดและลักษณะของรูปเส้นของหนังสือห้องตลาดที่มีอยู่ในเมืองไทยในปัจจุบันมีหลาย
ขนาด ตั้งแต่ขนาดใหญ่สุดจนถึงขนาดเล็กสุด เพื่อที่จะให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจและเพื่อที่จะ

ให้เด็กมีกำลังในการซื้อ ขนาดต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ ขนาด $3\frac{1}{2}" \times 5"$ เป็นหนังสือเด็ก ระดับประถมต้น เล่มละ 1 บาท ของศึกษาศึกษาภัณฑ์จัดทำขึ้น เป็นขนาดเล็ก ปกอ่อน กระดาษไม่ดิสและภาพไม่ค่อยสวย ตัวหนังสือโตปานกลาง ขนาด $3" \times 7"$ ราคาเล่มละ 2 บาทของสำนักพิมพ์ชมรมเด็ก ปกอ่อนแต่แข็งเล็กน้อย กระดาษดี เรื่องดี ภาพสวยชัดเจน ตัวหนังสือตัวโตปานกลาง เด็ก ๆ นิยมซื้ออ่านเพราะราคาถูก ขนาด $4" \times 6"$ ขนาด $10" \times 7"$ (แนวตั้ง) ขนาด $7\frac{1}{2}" \times 10"$ (แนวนอน) และขนาด $7" \times 4"$ ซึ่งเป็นขนาดฉบับกระเป๋ สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น และวัยรุ่น เป็นต้น

จำนวนหน้าของหนังสือ ขึ้นอยู่กับวัยของเด็ก ถ้าเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กก่อนเข้าเรียน ประมาณ 3-5 หน้า ถ้าเด็กเล็ก อนุบาล-ป.1 (3-6 ขวบ) ประมาณ 10-20 หน้า ถ้า ป.2-ป.4 ประมาณ 10-20 หน้า ถ้า ป.2-ป.4 ประมาณ 20-60 หน้า ถ้าประถมปลาย และมีมัธยมต้น (ก่อนวัยรุ่น) ประมาณ 100-200 หน้า (รูปเล่มขนาด 16 หน้ายก) ถ้าวัยรุ่นมากกว่านั้น

จากการสนทนาเรื่องการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ได้สรุปถึงลักษณะของหนังสือเด็กว่า ควรมีคุณภาพดี 4 ประการ

- 1.คุณภาพการพิมพ์ดี คือ พิมพ์ตัวอักษร ภาพชัดเจน สวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็ก
- 2.คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม ต้องจัดให้ดูเป็นไปตามหลักจิตวิทยาสำหรับเด็กหน้าหนังสือดูโปร่งตา ไม่ห่างหรือแน่นจนเกินไป ขนาดตัวอักษรเหมาะกับวัยของเด็ก
- 3.คุณภาพทางศิลปะ มีภาพประกอบ ประณีตสวยงาม เหมาะกับเด็ก
- 4.คุณภาพในการเรียบเรียง เรื่องหรือผู้เขียน ต้องผูกเรื่องได้สนุก ใช้ภาษาที่สละสลวย อ่าน

เข้าใจได้ง่าย

(สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก กุมภาพันธ์, 2515)

ขนาดของตัวหนังสือ

โดยหลักทางจิตวิทยา พัฒนาการของเด็ก การรับรู้ทางสายตาของเด็กเล็กจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในรูปแบบหยาบ ๆ หรือในรูปรวม ๆ ไม่สนใจรายละเอียด ดังนั้นการเขียนหนังสือควรตัวโต คำหนา ชัดเจน ตัวย่ิงตัว ตัวหนังสือก็เล็กลงตามลำดับ จนเท่าตัวพิมพ์ธรรมดา ควรชัดเจนไม่เลอะเลือน ไม่ควรพิมพ์ให้เส้นแยกออกจากกัน ตัวพิมพ์ควรมีการเว้นว่าง (space) เพื่อให้ดูสวยงามไม่หนาเบียด

การเว้นว่างของหน้าหนังสือ (margin)

การเว้นว่างของหน้าหนังสือ การเว้นช่องว่างด้านบน ด้านล่างและด้านข้างทั้งสองด้านของหน้าหนังสือ ทั้งด้านติดกับสันและด้านข้างของหน้าหนังสือและในหน้าหนังสือจะทำให้ผู้อ่านไม่เมื่อยสายตา ควรเว้นให้เหมาะสม ถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็ก ๆ ยังต้องเว้นให้มากและตัวหนังสือก็เว้นให้ห่าง จะทำให้เด็กอ่านง่ายชัดเจน

กระดาษ

หนังสือสำหรับเด็ก ควรใช้กระดาษดี ซึ่งมีเนื้อหา มันสีขาวกว่ากระดาษหนังสือทั่วไปเพื่อจะได้ไม่ขาดง่าย และกระดาษดีจะวาดภาพได้สวยกว่า น่าสนใจมากกว่าด้วยถ้าจะใช้กระดาษสีก็ยิ่งจะสนใจมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามถ้าใช้กระดาษดีมาก ราคาจะค่อนข้างแพง ดังนั้น ถ้าจะใช้กระดาษดีปานกลาง ก็จะช่วยให้ราคาหนังสือถูกลง ถ้าเรื่องดีภาพดี กระดาษดีปานกลาง ก็จะเข้าลักษณะหนังสือที่มีคุณภาพดีได้ ถึงแม้จะไม่ดีมาก็ตาม แต่เป็นหนังสือที่ตลาดต้องการมาก

การจัดทำรูปเล่มจำลองหรือการทำดัมมี่ (dummy) โดยการที่ผู้เขียนหนังสือตัดกระดาษให้มีจำนวนหน้าและขนาดเท่ากับรูปเล่มหนังสือที่จะพิมพ์ออกมา อาจจะวาดภาพหยาบ ๆ หรือจะวาดภาพให้เหมาะสม อาจจะทำให้เป็นรูปวงกลมก็ได้ (ถ้าวาดภาพไม่เก่ง) เขียนคำบรรยายและเขียนเข้าเล่มให้เหมือนเล่มจริง ๆ เพื่อจะได้เตรียมส่งโรงพิมพ์ได้

หนังสือเด็กนั้น ศิลปะ การออกแบบปก จัดภาพ เป็นสิ่งสำคัญ

หนังสือเด็กวัยก่อนเข้าเรียน อาจทำได้ 2 ประเภท คือ

1. ให้เด็กอ่านเอง คือ ดูเอง
2. ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง หรือ เล่าให้ฟัง

เด็กวัย ๒-3 ขวบ

1. หนังสือเด็กอ่อนเป็นวัสดุประดิษฐ์ เป็นรูปสัตว์ ผลไม้ต่าง ๆ ให้เด็กสัมผัสได้
2. เป็นหนังสือภาพ (picture story book) ถ้าผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง หรือเล่าให้ฟัง อาจจะมีคำยาก ๆ ได้ เช่นบทกล่อมเด็ก บทเพลงเด็ก บทเด็กเล่น เป็นต้น แต่ถ้าให้เด็กเองควรเขียนโดยใช้ภาษาง่าย ๆ คำศัพท์น้อย ๆ
3. ภาพ เป็น ภาพสี จดจาด สะดุดตา ภาพไม่จำเป็นต้องเหมือนของจริง ควรเป็นภาพใหญ่เกือบเต็มหน้า ภาพประมาณ 90% หรือ 100%
4. รูปเล่มกระทัดรัด หยิบจับสะดวก ไม่เลืกเกินไป ทำรูปแปลกหรือได้สัดส่วน 4:3 หรือใหญ่กว่านั้น มีทั้งแนวตั้งและแนวนอน อาจจะเป็นหนังสือผ้า หรือกระดาษ หรือหนังก็ได้
5. กระดาษหนา ทนทาน ควรเป็นกระดาษสีอ่อนน่าสนใจ
6. ความยาวประมาณ 3-4 หน้า

เด็กวัย 3-4 ขวบ

1. เป็นหนังสือภาพเนื้อเรื่องสั้น ๆ ส่วนมากเป็นภาพการ์ตูน ภาพประมาณ 60%-70% เนื้อเรื่องประมาณ 30%-40% ภาพอาจจะอยู่ด้านขวา มีคำอธิบายอยู่ด้านซ้ายหรืออยู่หน้าเดียวกัน
2. รูปเล่ม ลักษณะกระทัดรัด ไม่เลืกและใหญ่เกินไป อาจจะใช้สูตร สัดส่วน 4:3
3. กระดาษใช้กระดาษอย่างดี หนา แข็งแรง อาจเป็นหนังสือทำด้วยผ้า
4. ภาษาที่ใช้ควรใช้ภาษาง่าย ๆ อาจเป็นคำคล้องจอง ง่าย ๆ สั้น ๆ
5. ตัวอักษรไม่ควรใช้ตัวอักษรประดิษฐ์
6. ตัวอักษรควรใช้ตัวโต คำหนา
7. มักเป็นศัพท์ที่เด็กพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ปากกา ดินสอ ไข่ เต้าหู้ ช้อน รองเท้า กระเป๋า หมวก พี่บ้าน้าอา ปู่ย่าตายาย เป็นต้น
8. ควรเลือกใช้คำศัพท์ซ้ำๆ หรือ อักษรซ้ำ จะทำให้เด็กจดจำ เจาะจง จนจำได้ เพราะเห็นบ่อย (repetition)
9. จำนวนหน้าประมาณ 10-20 หน้า

10. เด็กวัยนี้ยังไม่มีหนังสือ ตำราเรียน (text book) สารคดี

เด็กวัย 6-9 ขวบ (ประถมต้น)

เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้แล้ว

หนังสือวัยนี้ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นหนังสือภาพ คำอธิบาย เนื้อเรื่องยาวขึ้น เนื้อเรื่องประมาณ 50%

ภาพประมาณ 50%

2. เนื้อเรื่องเป็นเรื่องสนุกสนาน มีทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน

3. มีศัพท์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

4. ภาพสีเป็นส่วนมาก ขาวดำก็ได้ แต่ควรชัดเจน

5. ตัวหนังสือโต เล็กน้อยกว่าตัวพิมพ์ธรรมดา ตัวชัดเจน

6. เด็กวัยนี้ถ้าคนอ่าน หนังสือแตกฉานและอ่านได้รวดเร็ว ก็ไม่มีหนังสือสำหรับเด็กอ่านเร็ว เพียงแต่เด็กเรียนไวก็ควรมีหนังสืออื่น ๆ ให้อ่านเพิ่มเติมจำนวนหน้าประมาณ 30-50 หน้า

7. ขนาดของรูปเล่ม ขนาดฉบับกระเป๋า (pocket book) โดยทั่ว ๆ ไป

หนังสือเด็กวัย 10-20 ปี (ก่อนวัยรุ่น)

เด็กวัยนี้สามารถอ่านหนังสือได้คล่องแล้วจะเน้นความจำเป็นในการอ่านหนังสือก็เพิ่มมากขึ้น

หนังสือเด็กวัยนี้ควรมีลักษณะดังนี้

1. ตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ธรรมดา

2. มีภาพสีและภาพขาวดำ ตามความเหมาะสม (ลดจำนวนลงได้) เรื่องประมาณ 70%

รูปประมาณ 30%

3. ใช้ภาษาง่าย ๆ สำนวนง่าย ๆ (เขียนสูงกว่าระดับ 6-8 ขวบ)

4. เนื้อเรื่องมีความสมจริงสมจังเพิ่มมากขึ้น หนังสือควรมีทั้งประเภทให้เกิดความเพลิดเพลินและให้ความรู้ ทั้งหนังสือแบบเรียน หนังสือสารคดีต่าง ๆ หนังสืออ้างอิงและหนังสือนวนิยายต่าง ๆ เนื้อเรื่องเพิ่มความยาวประมาณ 800-1200 คำ หรือ 800-2000 คำ (ขนาด 16 หน้ายก ไม่เกิน 200 หน้า)

หนังสือเด็กวัยนี้ของอังกฤษ คือ ชุด ladybirds ขายดีมากทั้งในประเทศและนอกประเทศ ถ้าเป็นของศึกษากิจได้แก่ชุดประเพณีไทย ของสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชก็จัดพิมพ์ขึ้นมาก

5. ลักษณะรูปเล่มขนาด จีบกระเป๋ (pocket book)

หนังสือเด็กวัยรุ่น

1. เนื้อหาอยู่ในความสนใจของวัยรุ่น ทั้งหญิงชายซึ่งมีความสนใจต่างกัน
2. ภาษาใช้สำนวนง่าย ๆ ภาษาที่เด็กวัยรุ่นนิยมใช้แต่ไม่ใช่ คำแสลง
3. ไม่เป็นการสั่งสอน แต่แนะและยกตัวอย่างให้เห็นจริง
4. มีภาพประกอบบ้าง เพื่อให้เข้าใจดี ทั้งสีและขาวดำ (ภาพลดน้อยลง)
5. มีทั้งสารคดี นวนิยาย และหนังสืออ้างอิง
6. มุ่งให้สร้างจินตนาการและเกิดความคิดสร้างสรรค์
7. ตัวหนังสือธรรมดา
8. เป็นลักษณะจیبกระเป๋ (pocket book)
9. เนื้อเรื่องสมจริง เป็นเรื่องของเด็กในวัยเดียวกัน (realistic stories)

และเรื่องราวต่าง ที่น่าสนใจ

10. หน้าปก ภาพวาด หน้าสนใจ มีศิลปะ
11. ความยาว 150-200 หน้าขึ้นไป

การเย็บเล่มหนังสือ

การเย็บเล่มเข้าปก ทำได้หลายวิธี แต่โดยทั่วไป แล้วหนังสือมี 2 ชนิดคือ

1. หนังสือปกอ่อน (paper back book)
2. หนังสือปกแข็ง (hard bound book)

1. หนังสือปกอ่อน คือ หนังสือที่ปกทำด้วยกระดาษแผ่นธรรมดาแผ่นหนึ่ง จะเป็นกระดาษหนาเล็กน้อย หรือบางก็เป็นปกอ่อนทั้งเล่ม แม้กระดาษที่ผนึกติดกันถ้าหากผนึกเฉย ๆ และเย็บเล่มติดปกด้วย พร้อมทั้งเนื้อในก็ยังคงเป็นหนังสือประเภทหนังสือปกอ่อน

2. หนังสือปกแข็งนั้นจะต้องมีกระดาษแข็งเป็นปกและกระดาษแข็งนั้นต้องมีผ้าที่กระดาษมีพลาสติก หรือ หนังหุ้มอีกแล้วเข้าเล่มเป็นปก

การเย็บแบบนอกเป็น

1. หนังสือเย็บนอก (saddle stitch book) หนังสือในลักษณะนี้จะนำเอาแผ่นเนื้อเรื่องมาซ้อนทับกัน โดยเย็บออกกลางออกซ้อนทับกันไป แล้วเย็บยึดติดกันตรงรอบพับของหนังสือ

การเย็บวิธีนี้เราเรียกว่า เย็บนอก หรือ เย็บมุงหลังคา หนังสือที่เป็นลักษณะนี้ส่วนมากจะเป็นพวกหนังสือบาง ๆ ไม่หนามากนัก อาจเป็นจำนวนไม่กี่หน้า (ขนาดหนังสือเด็กเล็ก) อย่างมากอาจทำให้งถึงร้อยหน้าเศษ แต่จะเป็น 2-3 ร้อยหน้าไม่ได้ อาจจะเป็นหนังสือปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้แต่ส่วนมากแล้วมักจะเป็นหนังสือปกอ่อน แต่ถ้าเป็นหนังสือปกแข็ง มักจะเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็ก หรือหนังสือที่มีรูปภาพสวย ๆ ที่ต้องการแสดงรูปภาพทั้งสองหน้าติดกัน ถ้าเป็นหนังสือปกอ่อนมักจะเย็บเนื้อในติดเข้าไปกับเนื้อหนังสือได้เลย โดยวางส่วนที่พับตรงกลางของปก เข้าไปด้วย แต่ถ้าเป็นหนังสือปกแข็ง การเย็บแบบนี้จะทำได้โดยเอาปกแข็งมาผนึกกับกระดาษคูแรกที่อยู่บนสุดในการเย็บ คือ หน้าในปกรอง (end paper)

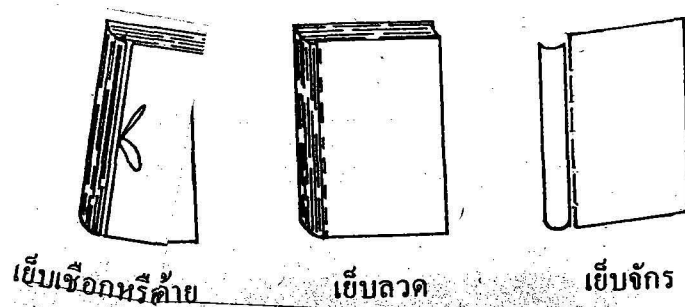
วิธีการเย็บ ทำได้หลายอย่าง อาจใช้เชือกเย็บโดยใช้สวนธรรมดาหรือสวนไฟฟ้า เจาะรูสามรูร้อยเชือกจากrugกลางด้านในเล่มก่อน แล้วโยงไปรูด้านบนแล้วเอาเชือกมาผูกกับรูตรงกลาง กับปลายเชือกอีกด้านหนึ่ง เรียกว่าการเย็บเล่มด้วยเชือก หรืออาจจะเย็บเล่มด้วยลวดสกรูเข็ม หรือลวดสามเข็ม การเย็บเล่มด้วยลวดนี้ต้องเย็บด้วยเครื่องเย็บ ซึ่งเครื่องเย็บจะดันลวดเจาะทะลุมาโดยปลายลวดทั้ง 2 ด้าน แล้วมาพับตรงรอยพับตรงกลางหนังสือหรืออกหนังสือ หรืออาจจะใช้เครื่องจักรเย็บตรงกลาง ของหนังสือดังรูป

หนังสือเย็บนอก

2. หนังสือเย็บสัน (side stitch) คือการเอาหน้าหนังสือที่พิมพ์ หรือเขียนแล้ว มาทับซ้อนกัน ๆ เรียงลำดับหน้าตามลำดับที่ถูกต้อง แล้วเย็บทางด้านข้างใกล้ ๆ ทั้งสันหนังสือ

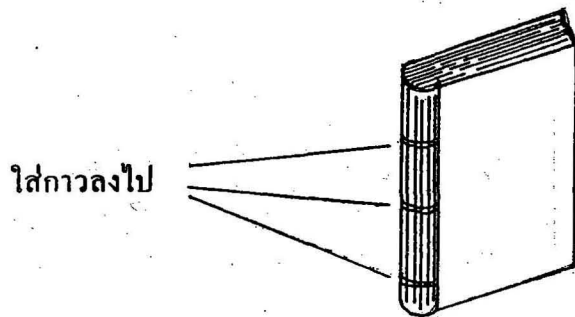
อาจจะเย็บด้วยเชือกหรือด้าย กลมเย็บควรเจาะรูด้วยสว่านไฟฟ้าก่อน 3-4 รู เพื่อให้เย็บง่าย นอกจากนั้นอาจจะเย็บด้วยลวดสองเข็ม หรือสามเข็ม หรืออาจจะเย็บจักรก็ได้ (ถ้าหากเป็นหนังสือบางๆ) หนังสือเย็บสันนี้ จะเปิดออกแบนแบนหนังสือเย็บอกไม่ได้ เพราะสันจะถูกเย็บให้ติดกันที่ด้านข้างระหว่างหน้าหนังสือซ้ายมือและขวามือ กางออกให้เต็มที่ไม่ได้แต่หนังสือเย็บสันนี้สามารถเย็บหนังสือที่มีจำนวนหน้ามาก ๆ ได้ (หลายร้อยหน้า) หนังสือเย็บสันนี้ ถ้าเป็นปกอ่อนเมื่อเย็บเสร็จแล้วเอากาวมาทาที่ตรงสันหนังสือ แล้วเอาปกปิดหุ้มอีกทีหนึ่ง แต่ถ้าเป็นปกแข็ง ให้เอาผ้าขาวบางตัดให้สั้นกว่าสันเล็กน้อย มาหุ้มทับกาวที่ทาที่สันแล้วสคว์หนังสือทั้งด้านบนและด้านล่าง ติดใบรองปกทั้งสองด้านแล้ว ทาปกแข็งซึ่งตัดให้ใหญ่กว่าสันหนังสือเล็กน้อย แล้วผนึกปกให้เรียบร้อยด้วยกระดากและผ้าแรกซิน นำมาติดกับใบรองปกแล้วนำมาเข้าเครื่องกด

3. หนังสือเย็บก๊ ใช้เครื่องมือในการเย็บ สำหรับหนังสือที่มีความหนาแน่นมาก ๆ และการพิมพ์นั้นพิมพ์ชนิดที่ชิดขอบสันมาก ถ้าเย็บแบบใช้สว่านไฟฟ้าเจาะ หรือลวดเย็บทำให้ปิดทับตัวหนังสือ เปิดอ่านลำบาก ดังนั้นจะใช้วิธีเย็บแบบเย็บก๊ โดยใช้ด้ายเย็บสันแต่ละยกทำให้เรียงติดกัน แล้วจึงนำไปเข้าปก ดังภาพ

4. หนังสือหากาว สำหรับหนังสือปกอ่อน หรือปกแข็ง ที่ต้องการทำเล่มให้รวดเร็วและราคาถูก หรือหนังสือที่พิมพ์ตัวหนังสือชิดริมสันมากเกินไป จะทำให้เปิดง่าย อ่านง่าย วิธีทำก็คือนำหนังสือมาเรียงแผ่นตามลำดับหน้าให้ถูกต้องแล้วนำมาตัดเจียนสันให้เรียบร้อย อาจตัดด้วยเครื่องตัดกระดากก็ได้ แล้วเอากาวทา ถ้าเป็นเครื่องหากาวในโรงพิมพ์ การหากาวนั้นเครื่องจะปิดสันหนังสือให้เกินไปทางซ้ายและขวา เพื่อให้กาวได้แทรกไปเกาะด้านข้างของแผ่น

กระดาษทั้ง 2 ข้าง ยึดตัวติดกันทุกแผ่น กาวที่ทา ถ้าใช้กาวธรรมดาแล้วอบด้วยความร้อน (ทำในโรงพิมพ์) ถ้าเป็นกาวดี ๆ จะทนทาน ถ้าเป็นกาวไม่ดีจะหลุดง่าย หนังสือที่ใช้กาวไม่ดี ทาสัน เป็นหนังสือที่มีวัตถุประสงค์ให้ฉีกง่าย เช่น สมุดฉีก ที่ใช้ฉีกออกจากเล่มไปทำอย่างอื่นได้

การเลื่อยสันหนังสือและอัดกาวทาลงไป

การทำปกอ่อน การทำปกอ่อนนั้นก่อนเข้าปกอ่อนจะใส่ใบรองปกไว้ก่อน หรือไมใส่ก็ได้ถ้าใส่ใบรองปก นอกจากที่ใส่ใบรองปก 2 แผ่น ทั้งใบรองปกหน้าและหลังแล้ว ทากาวที่ริมสันหนังสือแล้วก็นำปกอ่อนติดลงไปรีดให้เรียบร่อนแล้วก็ใช้ได้

การทำปกแข็ง เมื่อเย็บเล่มเรียบร่อนแล้ว ใช้เครื่องตัดกระดาษตัดริมด้านหนังสือที่ตรงกันข้ามกับสันและด้านบนด้านล่างรวม 3 ด้าน ให้เรียบร่อนแล้วนำมาเข้าปก การทำเล่มปกแข็งนี้จะต้องใส่ใบรองปก (end paper) ลงไปทั้งด้านหน้าและด้านหลังติดกับปกลงไปด้วย การทำเล่มปกแข็งในโรงพิมพ์นั้นมี 2 แบบ คือ แบบที่มีสันแบน คือ เข้าเล่มไปเลย โดยไม่ต้องทำให้สันโค้งเสียก่อน อีกแบบหนึ่งเป็นหนังสือที่มีสันปกแบบสันโค้ง (มักเป็นหนังสือเล่มหนา โดยการเอาเครื่องซึ่งมีลูกกลิ้ง กลิ้งทับสันทำให้สันโค้งด้านปลายแผ่นหนังสือก็จะโค้งตามไปด้วย นอกจากทำสันให้โค้งแล้ว อาจทาบด้านขอบของหนังสือให้ยื่นออกไปด้านข้าง ๆ ทั้งสองข้างเพื่อจะเป็นที่รองรับปกแข็งให้วางเรียบสนิทอยู่กับเล่มหนังสือ

การทำปกแข็งจะต้องตัดกระดาษแข็ง 3 แผ่น คือ ปกหน้า ปกหลัง และสันสำหรับหนังสือ

เล่มนั้น มักจะใช้กระดาษซ้อนกว่ากระดาษทำปก ก่อนเข้าเล่ม จะต้องนำกระดาษทั้ง 3 แผ่นมาทำเป็นรูปปกและหุ้มด้วยวัสดุที่จะหุ้มด้วยปกก่อน เช่น กระดาษหรือผ้าแรกรับ หรือผ้าธรรมดาก็ได้หนังสือจะใช้ผ้าขาวบางทากาวหุ้มไว้ เพื่อให้ทนทานและเพื่อให้สวยงาม จะใส่ตัวหนังสือลงไปด้วย แล้วใส่ปกลงไปติดกับตัวหนังสือ โดยทากาวติดกับใบรองปก ทั้งด้านหน้า ด้านหลัง ใช้เครื่องรีดสันแล้วนำเข้าเครื่องอัด ที่จะได้เล่มหนังสือออกมา

การทำปก

การทำปกอ่อน การทำปกอ่อนนั้น ก่อนเข้าปกอ่อนจะใช้ใบรองปกใส่ไว้ก่อน หรือใบใส่ก็ได้ถ้าใส่ใบรองปก นอกจากที่ติดใบรองปก 2 แผ่นทั้งใบรองปกหน้าและหลังแล้วทากาวที่ริมหนังสือ แล้วนำปกอ่อนติดลงไปรีดให้เรียบร้อย

การทำปกแข็ง เมื่อเย็บเล่มเรียบร้อยแล้ว นำมาเข้าปก การเย็บเล่มปกแข็งนี้จะต้องใส่ใบรองปก (end paper) ลงไปทั้งด้านหน้าและด้านหลังติดกับปกไปด้วย การทำปกแข็งจะต้องตัดกระดาษแข็ง 3 แผ่น

การละเล่นของเด็กไทย

ความหมายของการละเล่น

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า "การละเล่น" ไว้ดังนี้ การละเล่น น. มหรสพต่าง ๆ, การแสดงต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนาน รื่นเริง

การละเล่นของเด็ก หมายถึง การกระทำของเด็กที่ทำไปเพื่อความสนุกสนาน หรือผ่อนคลายอารมณ์ให้เพลิดเพลิน

ผะอับ โปะะเกษยะ ได้ให้ความหมาย "การละเล่นของเด็กไทย" ไว้ว่า "เป็นการละเล่นต่าง ๆ ของเด็กที่นิยมเล่นกันในชีวิตประจำวัน โดยสืบทอดมาจากคนรุ่นก่อน ซึ่งบางประเภทมีท่วงและบทรำประกอบ ส่วนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มักมีการกำหนดขึ้นเองตามข้อตกลงของผู้เล่นในแต่ละท้องถิ่น บางครั้งก็เล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงแต่บางครั้งก็เล่นเพื่อการแข่งขัน"

การละเล่นร้องเพลงพื้นบ้านของเด็กไทย

ประวัติความเป็นมาของการละเล่นของเด็กไทย

การละเล่นของเด็กไทยนั้นมามีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ก่อนประวัติศาสตร์แล้ว กล่าวคือ เมื่อนมนุษย์รู้จักเอาดินมาปั้นเป็นภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้เป็นครั้งแรกแล้วจึง

เจริญพัฒนามาเป็นลำดับ เด็ก ๆ เห็นผู้ใหญ่ทำ ก็เลียนแบบนำดินมาปั้นเล่นบ้าง

ในศัลจารึกของพ่อขุนรามคำแหง ก็กล่าวถึงคนในสมัยนั้นว่าอยู่เย็น เป็นสุขอยากเล่นก็เล่น ดังที่กล่าวไว้ว่า "ใครจักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื้อน เลื้อน..." แต่ไม่มีลายละเอียดคนสาวไว้ว่าคนสมัยนั้นมีการละเล่นอะไรบ้าง

ในสมัยอยุธยา ได้กล่าวถึงการละเล่นบางอย่าง ไว้ในบทละครครั้งกรุงเก่า เรื่องนางมโหรีรา การละเล่นที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้ คือ ลิงชิงหลัก และการละเล่นปลาลงอวน

ในสมัยรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏชื่อการละเล่นหลายอย่าง เช่น ตะกร้อ จ้องเต ยี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น

การละเล่นพื้นบ้านของไทยเราหรือจะเรียกว่าเป็นการละเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนหรือในสมัยคุณปู่คุณยายของเรา ก็ได้ นั้น มักจะควบคู่กันไปกับการร้องเพลงประกอบการละเล่น แต่ละอย่างนั้นไปด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการนั่งล้อมวง เล่นบนลานเรือน ในที่ร่มหรือการวิ่งเล่นไล่จับกัน กลางแจ้ง กลางลานนวดข้าวที่เป็นผืนดินแห้ง ๆ ก็ต้องมีการพร้อมใจกันร้องเพลงประกอบไปด้วยทุกครั้ง

เป็นการชี้ให้เห็นว่าคนไทยเรานั้นมีเลือดศิลปิน ในการขับร้อง ร่ายรำและทำจังหวะ เพลงมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ ไม่น้อยหน้าไปกว่าการละเล่นร้องรำทำเพลง ของชาวตะวันตกหรือตะวันออกด้วยกันเท่าไรนัก รวมทั้งเพลงจังหวะเร็วจังหวะกระชั้นเร้าความสนุกสนาน มีทั้งเพลงจังหวะช้าเพื่อให้บรรยากาศของการร่ายรำเป็นไปอย่างเหมาะสม เหมาะกับสภาพของการละเล่นในเทศกาลต่าง ๆ เช่นบทเพลงเชิญเจ้าเข้าทรงในวันงานสงกรานต์ แม้การละเล่นประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นของผู้ใหญ่

อาจจะพูดได้ว่า ความสัมพันธ์ของผู้ใหญ่กับเด็ก ๆ ในละแวกหมู่บ้านเดียวกันนั้นแตกต่างกับความสัมพันธ์ของเด็กกับผู้ใหญ่ในสมัยนี้บ้างก็ได้ ผู้ใหญ่ในสมัยก่อนให้ความสำคัญความเมตตาปราณีต่อเด็ก ๆ ไม่ว่าจะเป็นญาติหรือไม่ว่าเป็นญาติอย่างแท้จริง ไม่มีการหลอกลวงให้เด็ก ๆ หลงระเหิงไปในทางผิด ๆ และไม่คิดจะเอาเปรียบเด็กหรือผู้ที่มีอายุน้อยกว่าแม้แต่น้อย

เราพิสูจน์ได้จากบทเพลงพื้นบ้านที่เด็ก ๆ ใช้ประกอบการละเล่นต่าง ๆ ที่ว่าเนื้อร้องของบทเพลงนั้น ๆ มีการกระเข้าเข้าหาญ ไปถึงผู้ใหญ่ด้วย โดยที่ไม่มีการถือสา แต่ก็ไม่ถึงกับจะเรียกว่าเป็นการลามปามหรือลบลู่ผู้ใหญ่ไปเสียทีเดียว และผู้ใหญ่ก็ไม่คิดว่าจะเป็นการจริงจังกัน

จนเกินไปนัก

อันที่จริงแล้วบทเพลงต่าง ๆ ที่เด็ก ๆ นำนาร้องก็ล้วนแต่เกิดขึ้นจากสมองของผู้ใหญ่ เป็นผู้แต่งขึ้น หรือเป็นผู้ริเริ่มในการนำเด็กให้มาเล่นนั่นเอง เลือดศิลปินของบรรพบุรุษไทยเรา ทำให้แก่เด็ก ในสมัยนั้นก็พิสูจน์ได้จากบทเพลงกล่อมเด็ก ที่พ่อแม่หรือญาติพี่น้องมาใช้ในการกล่อม ำให้กับเด็กเล็กนอนในเวลาค่ำคืน และถือเป็นกิจวัตร ที่พ่อแม่ทุกคนจะต้องทำเช่นนั้นเกือบทุกบ้าน และทุกเรือน

ข้อที่น่าสนใจของอยู่อย่างหนึ่งที่ว่า บทเพลงเหล่านี้ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีทั้งเนื้อและทั้งวิธีแต่อาศัยการจดจำ การบอกเล่าหรือได้ยินมา ก็สามารถนาร้อง เล่นกันอย่างไม่เก้อเขิน ถูกบ้างผิดบ้างก็ไม่มีการตำหนิผิดใจ จนกระทั่งต่อมาเมื่อมีผู้รวบรวมนำมา ทำเป็นลายลักษณ์อักษร ก็ไม่สามารถชี้ขาดได้ว่า บทเพลงกล่อมเด็กและบทเพลงเด็ก เล่นของ ใครจะเป็นต้นฉบับที่แท้จริง เพราะในบทเพลงเดียวกันบางบทก็มีถ้อยคำสำนวนผิดแผกกันออกไป ำเพราะทำให้ได้ว่าล้วนเป็นบทเพลงที่อาศัยการจดจำต่อกันมาทั้งสิ้นไม่มีใคร ยืนยันเป็นหลักฐานได้แน่ ำชัดว่า ใครเป็นผู้ริเริ่มหรือเป็นผู้แต่งเพลงเหล่านี้

ในปีพุทธศักราช 2463 สมเด็จพระปรมัยยิกาวราชมหาเทพ ทรงโปรดฯให้รวบรวม บทเห่เด็ก บทปลอบเด็กและบทเด็กเล่น ของมณฑลกรุงเทพฯ คือ พระนคร ธนบุรี นนทบุรี พระประแดง (ในสมัยนั้น เรียกว่า นครเขื่อนขันธ์) สมุทรปราการ ปทุมธานีและได้รวบรวม เพิ่มเติมอีกในปี พ.ศ. 2464 จากจังหวัดต่างบทเพลงเหล่านี้ ถ้าหากจะรวบรวมมาจัดพิมพ์ให้ครบ สมบูรณ์ หรือเท่าที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด ก็คงจะมีมากมาย

ส่วนการที่จะค้นหาเนื้อร้องของบทเห่เด็ก บทกล่อมเด็ก และบทเด็กเล่นเหล่านี้ก็ต้องอาศัย ต้นฉบับของหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้รวบรวม หรือหนังสือพิมพ์ที่แจกในงานศพเท่าที่จะหาได้ เท่านั้น บทเพลงเหล่านี้ นอกจากจะเป็นความทรงจำในอดีตของไทยเราแล้ว ประโยชน์ที่เราจะ ำได้รับก็คือ การที่เราจะได้รับความสนุกสนานสำราญจากเนื้อเพลง และอาจจะได้จากทำนองของ แต่ละเพลงที่เราบังเอิญได้ยินมาตามชนบทบ้างไม่มากนักน้อย และบทเด็กเล่นบางบทยังเป็นการ เสริมสุขภาพพลานามัย ทั้งร่างกายและจิตใจให้แก่เด็กได้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นการละเล่น ที่มีการออกกำลังกายไปในตัว เช่นการวิ่งไล่จับ ปรบไม้

2.2 หนังสือบทกลอนสำหรับเด็ก บทกล่อมเด็ก บทปลอบเด็ก และบทเด็กเล่น

หนังสือประเภทนี้ได้แก่หนังสือที่เกี่ยวกับบทกลอนต่างๆ ที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านทำให้เกิดความคล่องจองกันเพื่อจะได้จำได้ง่าย ๆ และเพื่อให้เด็กเกิดความซาบซึ้งถึงความไพเราะ บทกลอนสำหรับเด็กควรจะต้องมีความหมายสำหรับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทานองไพเราะ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เพื่อน ๆ บุคคลในครอบครัว การละเล่นต่าง ๆ อาจจะเป็นบทสอนที่แต่งขึ้น เพื่อให้เด็กจำและเกิดการเรียนรู้ไปด้วย และทำให้เด็กได้เกิดการพัฒนาการทางร่างกายและสังคมไปด้วย

บทกลอนสำหรับเด็ก แบ่งออกเป็น

1. บทกล่อมเด็ก
2. บทปลอบเด็ก
3. บทเด็กเล่น

บทกล่อมเด็ก เป็นบทที่ผู้ใหญ่อ่านร้องให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน เวลานอนหลับ ปลอบใจให้เด็กนอนหลับโดยมากก็กวไปไปด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของไทยเรา ซึ่งแสดงความรักความทะนุถนอมเด็ก ให้ความสำคัญแก่เด็ก บทกล่อมเด็ก เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านการร้อยกรองใช้ภาษาธรรมดาบทกลอนง่าย ๆ มีลีลาอ่อนโยน ละมุนละไม ไม่ถือเคร่งครัดระเบียบแบบแผนมากนัก ใช้สัมผัสง่าย ๆ มักจะซ้ำร่ำจำกันต่อมา เป็นวรรณคดีปากเปล่า (oral literature) มีการร่อนคำและตกหายไปอยู่มาก

เพลงกล่อมเด็ก จะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและการดำรงชีวิตของชนชาติที่เป็นเจ้าของบทเพลงนั้น ๆ และเพลงกล่อมเด็กจะสะท้อนให้เห็นถึงความผูกพัน ความรัก ความอบอุ่นระหว่าง เด็กกับแม่ กับพี่เลี้ยงทำให้เด็กเกิดความปลอดภัย นอนหลับได้สบาย

เพลงกล่อม เด็กของไทย

นกกาเหว่า

กาเหว่าเอ๋ย	ไซ้ให้แม่กาพัก
แมงกาก็หลงรัก	คิดว่าลูกในอุทร
คาบข้าวมาเฝอ	คาบเหยื่อมานอน
ถนอมไว้ในรังนอน	จนลูกสอนสอนบิน

คารอด

คารอดปอดแดง	ผัวยายแมงดา
ทั้งรับทั้งส่ง	ผัวยายคงบ้า
หกล้มหกลุก	ผัวยายตุ๊กตา

แมวเหมียว

แมวเอ๋ยแมวเหมียว แยกเขี้ยวยิงฟัน
 เล็บปลาน้ำสั้น กัดกันกับแมวเหมียวเอ๋ย

บทปลอบเด็ก เป็นเพลงที่ผู้ใหญ่ใช้ร้องสอเรียนหรือปลอบเด็ก นี่มักจะนำมาร้อง
 บนกันกับ เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็กมักจะร้องเพื่ออารมณ์ขัน สนุกหรือแสดงความรักใคร่เอ็นดู
 มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก ของสัตว์ วิชาภาษาที่ได้เข้าใจได้ง่าย และสนุกสนาน
 เพลิดเพลิน ซึ่งปัจจุบันบางบทก็นำมาให้เด็กร้อง

ตั้งไข่

ตั้งไข่ล้ม	จะล้มไข่กับ
ไข่ตกดิน	ใครอยากไข่เน้อ

จันทร์เจ้าขา

จันทร์เจ้าขา	ขอข้าวขอแกง
ขอแหวนทองแดง	ผูกมือน้องข้า
ขอช้างขอม้า	ำห้้องข้าขี
ขอแก้ว	ำห้้องข้านั่ง
ขอเตียงขกตั้ง	ำห้้องข้านอน
ขอละคร	ำห้้องข้าดู
ขอตุ๊กตุ	ำห้้องตุ๊ก

บทเห่เด็ก เด็กสมัยก่อนชอบเล่นเรือ เล่นไล่ชิงช้า ม้าโยก ซึ่งก็น่าจะเป็นเกมการเล่นที่มีสมัยนั้น บทเห่เด็ก เป็นบทร้องให้ผู้ใหญ่ให้จังหวะการเล่นของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้การเล่นของเด็กเพิ่มรสชาติและสนุกสนาน บทเห่มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น บทจริงใจ บทโยกเยก บทแต่เช้าแต่ เป็นต้น

บทโยกเยก

โยกเยกเอ๋ย

น้ำท่วมเมฆ

กระต่ายลอยคลอ

หมาหางงอ

กอดคอโยกเยก

บทงูเห่ เด็กสมัยโบราณชุกชน มักหนีผู้ใหญ่ไปเที่ยววิ่งเล่นตามที่ต่าง ๆ เพราะเด็กก็คือเด็ก อยากรู้อยากเห็นโลกกว้าง เช่นเดียวกับเด็กสมัยนี้ บทงูเห่เป็นบทที่ผู้ใหญ่ใช้ปราบเด็ก เพื่อป้องกันมิให้เด็กได้รับภัยอันตราย ลักษณะการงูก็ไม่มีอะไรร้ายแรง ซึ่งมองในทัศนะ

ปัจจุบันอาจจะขัดกับหลักจิตวิทยา บทนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ เช่น บทแนวหงาว บทตุ๊กแก บทผี บทเลื้อ บทยักษ์ เป็นต้น

บทแนวหงาว

แนวหงาว เอย	ไศราลงมา
คนนอนไม่หลับ	มากินดื่มน้ำ

บทเด็กเล่น เป็นบทสำหรับเด็กไม่มีผู้ใหญ่มากเกี่ยวข้อง เด็กโบราณจะมาเล่นรวมกันที่ลานหมู่บ้าน หรือลานวัด มีการเล่นและร้องประกอบหลายอย่าง นับเป็นเกมการเล่นที่เด็กชื่นชอบมากมาจนถึงทุกวันนี้ จะช่วยความจำ ทำให้เด็กสนุกเวลาที่มีการละเล่นต่าง ๆ แต่ละภาคแต่ละท้องถิ่นก็ไม่เหมือนกัน การละเล่นต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีความสามัคคี รู้จักกติกาและทำให้เด็กจดจำข้อความต่าง ๆ ได้ บทเด็กเล่นที่มีชื่อบทหลายชื่อแต่ละชื่อก็มีวิธีเล่นที่แตกต่างกันออกไป เช่นบทจำจ๊ะเอ๋เปราะะ บทจำจัดดอกจันทร์ บทจำจัดกล่กั้ม บทโพงพาง บทงูกินหาง บทแมงู บทรื้อร้าวสาร บทขี้ตุ้ บทผัดพ้อผัด บทโยกช้า บทนางแมว บทเหวดคำนึงเมือง บทเลื้อข้ามห้วย บทพานางเข้าห้อง บทแมงมุมขยุ้มหัวควา บทระบำ บทอะไร บทฝนตกแดดออก บทจันทร์เจ้า บทจួយจาย บทพม่ารำหวาน เป็นต้น

แมงมุม

แมงมุม เอย

ขยุ้มหลังคา

แมวกินปลา

หมากัดกระต๊องกัน

แม่จู

แม่จู เอ้ย	กินน้ำปอไหน
กินน้ำปอทราย	ย้ายไปก็ย้ายมา
กินน้ำปอโศก	โยกไปก็โยกมา
กินน้ำปอหิน	บินไปก็บินมา
กินหัวกินหาง	กินกลางตลอดตัว

จำจ๊ะ เขื่อ เปราะ

จำจ๊ะ เขื่อ เปราะ

กะเทาะหน้าแว่น
 พายเรือแฉ่น ๆ
 กระทั่งคันกุ่ม
 เห็นเด็กหนุ่ม ๆ
 ดีเนื้อดีใจ
 ขอค้ายขอไหม
 เย็นผ้าขายยี่
 เขาไฟทากี
 เขาดีโหมงครุฑ
 ขยุ้มหน้ากลอง
 นางสายบัวทอง
 อาน้ำทาไหน
 อาน้ำทาวัด
 เอาแบ่งไหนผัด

เอากะจกไหนสอง

เยี่ยม ๆ มอง ๆ

เจ้าขุนทองร้องเนื้อ

มอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้า	ศุกดาอยู่ข้างหลัง
ว่าโนนว่านี้	ฉันจะคิดกับเธอ
อีมอญซ่อนผ้า	ศุกดาอยู่ข้างหลัง
ว่าโนนว่านี้	เขาจะคิดกับพี่

หนังสือ 3 มิติ

dimension แปลว่า ขนาด มิติ ขนาดกว้าง บาง และหนา (หรือสูง) ทั้งสามอย่างรวมเรียกว่า the three dimensions

หนังสือ 3 มิติ มีประมาณานับศตวรรษ โดยที่ผ่านมานั้น หนังสือส่วนใหญ่ที่ผลิตออกมาจะเป็นหนังสือประเภท 2 มิติ สำหรับภาพที่มองเห็นในยุคต้น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของ 2 มิติ ในสมัยก่อนเมื่อมีการทำหนังสือ หนังสือจะถูกทำขึ้นมาโดยใช้มือไม่มีการใช้เครื่องจักรเข้ามาช่วย เพราะสมัยนั้นยังไม่มีการพิมพ์ หนังสือเมื่อมีการพิมพ์เข้ามา ในศตวรรษที่ 13 และ 14 ที่ประเทศอังกฤษมีการทำหนังสือที่นำแผ่นกระดาษทรงกลมมาเจาะรู และยึดไว้ด้วยหมุดแล้วหมุน เมื่อหมุนไปก็จะมีตัวเลขหรือตัวหนังสือทะลุผ่านมาสามารถมองเห็นได้ ส่วนมาจะเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับทางโหราศาสตร์ หนังสือสามมิตินี้เป็นที่แพร่หลายมากในปัจจุบัน

ประวัติของคำว่า 3 มิติ หรือ ไดมอนด์ (three dimensions) ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเรียกว่า ป๊อป ลิป pop-up ถ้าเราจะแปลความหมายของคำว่า ไดมอนด์ dimension ใหม่ มักจะเป็นคำที่ถูกใช้แทนเวลาและพื้นที่ว่าง หรือบางทีอาจจะใช้คำว่าเคลื่อนไหว ซึ่งเคลื่อนไหวก็หมายถึงเวลาก็ได้

หนังสือ 3 มิติ เริ่มขึ้นในศตวรรษที่ 18 ที่พบเห็นก็เป็นเพียงแผ่นกระดาษกลมที่เจาะรู

ตรงกลางสามารถหมุนได้หรือในลักษณะที่เป็นแผ่นกระดาษที่พับได้ ในส่วนที่เป็นแผ่นพับ มีข้อมูลว่า เคยถูกใช้ทำในศตวรรษที่ 14 มาแล้วบ้างเหมือนกัน เมื่อการพิมพ์เข้ามาในวงการของหนังสือ ก็เริ่มมีการใช้กระดาษในการพับซ้อนพับกันเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ตำราทางกายวิภาคก็ใช้เป็นลักษณะของกระดาษที่พับซ้อนกัน เพื่อแสดงส่วนต่างของอวัยวะต่าง ๆ ที่อยู่ภายในภายในร่างกาย

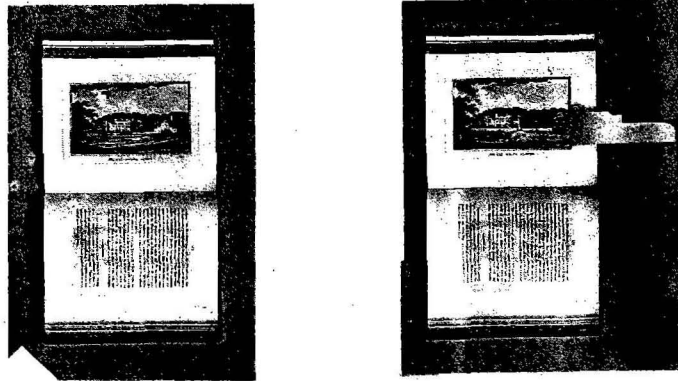
รูป pl.1

เทคนิคที่ถูกนำมาใช้นี้มี 2 วิธี ซึ่งเป็นที่ถกเถียงกัน ว่าอย่างแรก คือ ให้อยู่ในรูปเดิม ส่วนแบบที่ 2 คือ ให้อาภาพถูกเปิดไว้

ต่อมาได้มีการตั้งกลุ่มของการผลิตตำราทางกายวิภาคขึ้น ตำราทางเรขาคณิตและพีชคณิตภาพขึ้นในเวลาต่อมา

ตัวอย่างของการใช้เทคนิคแผ่นพับ ที่ถูกใช้ในเวลาต่อมาก็คือ ภาพของสวนแห่งหนึ่งที่ภาพเกิดเปลี่ยนแปลงได้ และยังมีหนังสือ เรื่องหนังสือสีแดง (red book) ทำโดย Humphrey

Lepton ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในฐานะของสถาปนิกที่มีชื่อเสียง ของประเทศอังกฤษ ในศตวรรษที่ 18

อย่างไรก็ตาม มี 2 วิธี เท่านั้นที่ถูกค้นพบในช่วงเวลานั้นก็คือ วิธีการเจาะรู กับ วิธีการแผ่นพับ ที่ใช้ในการทำหนังสือ 3 มิติ

ในศตวรรษที่ 19 Synchronous ได้พัฒนาระบบการพิมพ์หนังสือที่มีสีสันสวยงาม เข้ามาใช้ ทำให้ยุคนี้ได้ชื่อว่าเป็นยุคที่หนังสือ 3 มิติ สมบูรณ์ที่สุด

การแบ่งประเภทของหนังสือ 3 มิติออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 วิธี

1. หนังสือ 3 มิติ ในรูปแบบที่เป็นระนาบ (those mainly dealing with plane)
2. หนังสือ 3 มิติ ที่ใช้รูปทรงเป็นหลัก (solid works)
3. หนังสือ 3 มิติ ที่ใช้รูปแบบของการมองเห็น, ภาพลวงตา (use of visual tricks)

ประเภทของหนังสือ 3 มิติ

1. ประเภทพื้นราบ (plane)

- 1.1 แผ่นพับ (flape)
- 1.2 เจาะช่อง
- 1.3 ตัดตามรอย (cut-out and slits)
- 1.4 การเปลี่ยนแปลง (metanorphosis)
- 1.5 ฉาก (dissolving scenes)
- 1.6 ใช้การเลื่อน (slides)
- 1.7 ใช้การหมุน (pivots and rivets)

2. ประเภทรูปทรง (solid works)

- 2.1 ภาพคลี่ (panorama)
- 2.2 โรงหรือเวที (theatrical stage)
- 2.3 ภาพตั้งขึ้นมุม 90 องศา (pop-up 90)
- 2.4 ภาพตั้งขึ้นมุม 180 องศา (pop-up 180)
- 2.5 รูปกล่อง (box structure)

3. ประเภทเทคนิคในการมองดู (visual tricks)

- 3.1 วัสดุที่ใช้แผ่นสีแดงและสีฟ้า (red and blue gresses)
- 3.2 วัสดุที่เป็นลาย (moire pattern)
- 3.3 ระบบ Wilson Lincoln (Wilson Lincoln system)
- 3.4 ใช้กระจก (mirror)
- 3.5 กระดาษลอกลาย (tracing paper)
- 3.6 โฮโลแกรม (hologram)

1. ประเภทพื้นราบ (those mainly dealing with plane)

- 1.1 วิธีใช้แผ่นพับ (ues of flaps)

วิธีการนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทอย่างหยาบ ๆ คือ

- 1. ยกตั้งโดยวิธีการพับ
- 2. ยกแบบ 3 มิติ

เช่น เมื่อแผ่นพับถูกเปิดออก ก็สามารดจะเห็นภาพอีกภาพหนึ่งที่ย่อนอยู่ข้างใต้ วิธี

การนี้ได้กลับมาเป็นที่นิยมกันในปัจจุบัน

ในศตวรรษที่ 17 ตำราของหนังสือประเภททัศนียภาพ ได้ใช้วิธีการพินดั่งขึ้น เพื่ออธิบายรูปภาพต่าง ๆ ในลักษณะของภาพ 3 มิติ

ตัวอย่างคล้าย ๆ กันนี้ถูกพบในหนังสือคณิตศาสตร์ ในศตวรรษที่ 19 และศตวรรษที่ 20 เป็นหนังสือที่ถูกออกแบบขึ้นอย่างพิเศษ หนังสือเล่มนี้อยู่ที่ พิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ในเมือง Niigata

2.2.2.2

Okoshiezu ยกตัวอย่างรูป ซึ่งถูกพบในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งบางที่อาจจะถูกแบ่งเป็นวิธีการพินดั่งขึ้น วิธีการนี้ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อจะใช้แสดงรูปภาพในห้องและภายนอกของห้องพิธีรับประทานน้ำชา ในยุคสมัย เอโดะ edo วิธีการพินดั่งนี้ได้ถูกพัฒนาให้เป็นรูปแบบที่แตกต่างกับเรื่อกยมมา ตัวอย่างเช่น รูปแยกที่ตั้ง รูปของเต๋อยหรือปากกลาม รูปของช่อง ซึ่งถูกนำมาติดกับในรูปของแบบจำลอง

ในทางตรงกันข้าม โดยทั่วไปแล้ว วิธีการพบบี้ เมื่อเป็นหนังสือ เวลาเปิดหรือพลิกหน้าหนังสือก็จะพบภาพต่าง ๆ ปรากฏอยู่ข้างใดข้างหนึ่ง มีหนังสืออยู่ 2 ประเภท ประเภทหนึ่งเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับการตกแต่งภายใน ประเภทที่ 2 คือหนังสือที่ใช้กับงานทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งวิธีการพบบี้จะถูกใช้เป็นเครื่องแสดงถึง ความลึกซึ้งของพื้นที่ของหน้ากระดาษ และยังเคยใช้แทนเวลาอีกด้วย เทคนิควิธีการพบบี้จะถูกใช้ในหนังสือเกี่ยวกับ ส่วนประกอบของอวัยวะภายในร่างกาย ซึ่งถูกกล่าวถึงเป็นอย่างมาก เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตหนังสือของประเทศเยอรมัน ในศตวรรษที่ 19

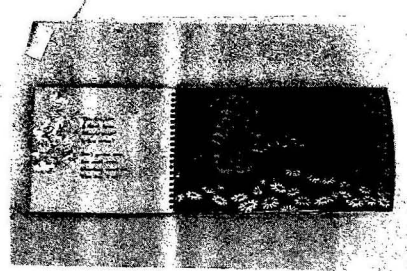
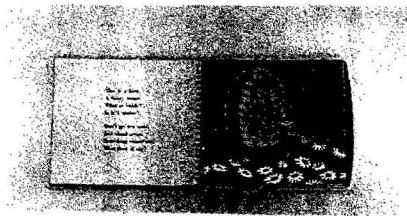
ภาพตัดภายในแสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของยานพาหนะและ เครื่องจักรยนต์ ซึ่งถูกแสดงโดยวิธีการพบบี้

ตัวอย่างหนังสือที่นำพิศวงที่ใช้เทคนิควิธีการพบบี้ได้อย่างชำนาญ เป็นสมุดภาพของ Bruno Munari ชาวอิตาลี เป็นหนังสือเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสัตว์นานาชนิด เช่น เป็น

ภาพของช้าง ซึ่งหัวของมันจะถูกตัดเป็นช่องไว้เปิดได้ เมื่อเปิดขึ้นแล้วก็จะพบสัตว์อีกชนิดหนึ่งอยู่ข้างใน เรื่องจริงของมันก็คือ สัตว์เหล่านั้นปราณนาจะเป็นอะไรแล้วให้ผู้อ่านทาย เมื่อทายแล้วก็ให้เปิดดูคำตอบเลยว่าถูกหรือเปล่า เช่นในรูป ช้างปราณนาจะกลายเป็นนก และนกก็ปราณนาจะกลายเป็นปลา วิธีการนี้มักจะนิยมใช้กับหนังสือที่ต้องการให้ผู้อ่านสงสัยว่ามีอะไรอยู่ข้างใต้ภาพ

เทคนิคการพับอีกแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างกันออกไป เช่น ภาพของรวงผึ้ง เมื่อเปิดแผ่นที่พับออกมา ก็จะเห็นภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

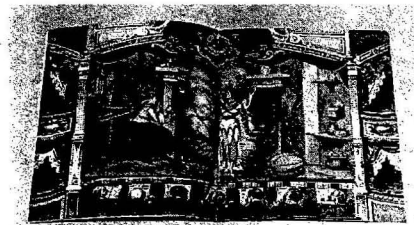
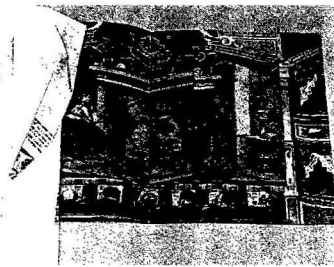
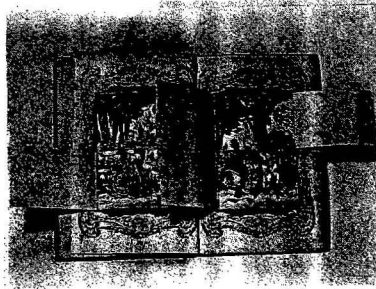
เทคนิคการพับชั้นหลากหลายถูกแสดงในหนังสือที่เกี่ยวกับละครเรื่องหนึ่ง โดย Bert Sayer ซึ่งถูกพิมพ์ขึ้นเมื่อ ค.ศ 1765 โดยใช้วิธีการพับ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ได้ถูกเรียกว่า " การเปลี่ยนแปลง " และอาจจะ เป็นหนังสือสำหรับเด็กเล่มแรกที่ทำขึ้นในลักษณะของ หนังสือ 3 มิติ (three dimensions)

หนังสือนิทาน เรื่อง "Cinderella" ถูกพิมพ์ขึ้นใน ค.ศ 1880 โดย Dean & Son ได้ทำหนังสือโดยใช้เทคนิควิธีการพับ ใช้จากเดิมแต่เนื้อเรื่องแต่ละตอนดำเนินไปอย่างต่องเนื่องในตัวของมันเอง

ตัวอย่างของหนังสือประเภทนี้อีกเล่มหนึ่งก็คือ เรื่อง "the story on the high street" เป็นหนังสือที่ถูกทำขึ้นในแนวนอน

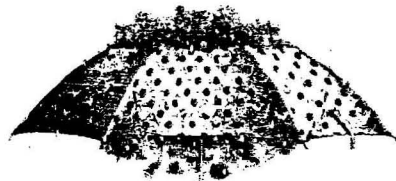

1.2 วิธีการเจาะช่อง

เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่มีมานานนับปี ตัวอย่างของเทคนิควิธีการนี้ก็คือ ๖ วิธีเจาะรูลงบนกระดาษ มีลักษณะคล้ายกับช่องหน้าต่างของบ้าน ช่องนี้จะพอดีกับรูปที่อยู่ข้างใต้ โดยจะทำให้เป็นแผ่นแล้วดึงไปตามแนวยาว หรือทำเป็นแผ่นกลม ๆ มีรูปภาพต่าง ๆ วาดไว้ เมื่อหมุนแผ่นไปรูปภาพต่าง ๆ ก็ปรากฏขึ้นตามช่องหรือรูที่เจาะไว้ L. Meggendorfer ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในนามของผู้เป็นต้นแบบของรูป 3 มิติ เกิดในประเทศ เยอรมัน เมืองมิวนิค ในปลายศตวรรษที่ 19 เขาได้ถูกจ้างให้ทำรูปแบบที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ ออกมา ตัวอย่างเช่นนำแผ่นกลม ๆ มาเจาะสองไว้ แล้วหมุนไป ในกรณีของหนังสือภาพ ซึ่งเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับละคร เทคนิคนี้จะถูกนำมาใช้เสมอ

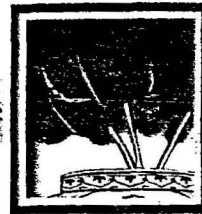
รูปภาพต่าง ๆ จะมองเห็นผ่านรูหรือช่องที่เจาะไว้ได้อย่างสวยงาม ลูกคำที่มาจำแนกเขาจะได้งานที่สวยงาม ปรากฏ เช่น เรื่อง "book of ghosts" เป็นหนังสือที่ใช้เทคนิคการเจาะช่องหรือเจาะรูโดยวิธีง่าย ๆ เมื่อเร็ว ๆ นี้ หนังสือ "ABC book" ได้ถูกพิมพ์ออกมา เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับตัวอักษรในภาษาอังกฤษ โดยวิธีการก็คือ จะเขียนรูปไว้ทางด้านขวาของแผ่นกระดาษ ส่วนกระดาษทางซ้ายมือจะเจาะช่องไว้ และมีคำถามที่จะต้องตอบว่าภาพที่เห็นภายในช่องว่างในคือภาพอะไร เมื่อตอบแล้วก็พลิกหน้าหนังสือไปดูคำตอบที่อยู่ในหน้าถัดไปของหนังสือ

U,u

is for
umbrella

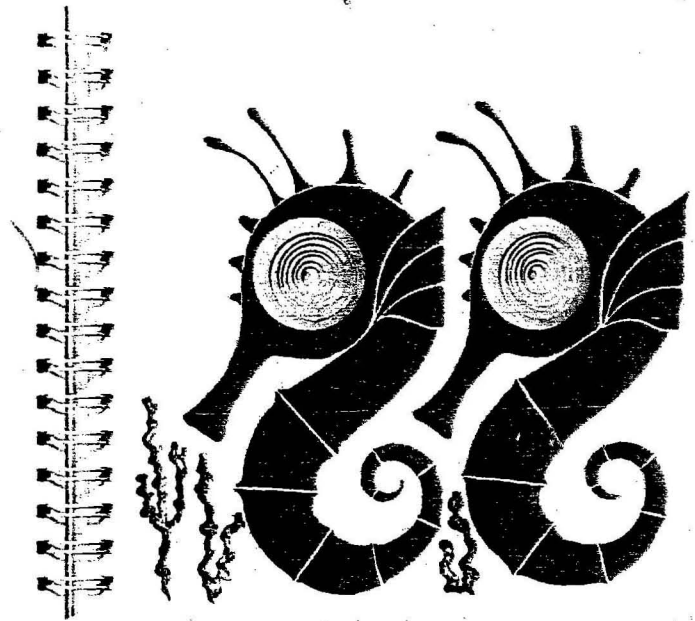
V,v

is for
?

เทคนิคการเจาะรูนี้กลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งเมื่อไม่นานมานี้ หนังสือชื่อ "The Very Hungry Caterpillar" โดย Eric Carle เป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักกันดี เป็นคนที่พยายามที่จะนำเทคนิคนี้มาปรับปรุงใหม่ โดยแทนที่จะเจาะรูหรือช่องให้มีขนาดเท่า ๆ กัน ก็ทำขนาดของรูหรือช่องให้มีขนาดรูปร่างที่แตกต่างกัน แล้วนำมาซ้อนทับกันให้ตรง

Einmal, sagt man, sind zwei Pferdchen
in das Meer hineingerannt.
Und weil sie's so herrlich fanden,
wurde es ihr Heimatland.

หนังสือเรื่องที่เกี่ยวกับดวงตาของสัตว์ต่าง ๆ ที่มีขนาดเล็กใหญ่เรียงตามลำดับกันลงมา จากสัตว์ที่มีขนาดใหญ่สุดไปหาสัตว์ที่มีขนาดเล็กสุด และเขาก็นับได้ว่า เป็นต้นแบบของเทคนิควิธีการเจาะช่องหรือเจาะรู แต่อย่างไรก็ตามเทคนิคนี้ไม่ได้ถูกค้นพบขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ แต่จริง ๆ แล้วเทคนิคนี้มีมาตั้งแต่เริ่มยุคของการทำหนังสือ 3. มิติ โดย Dean & Son เป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นเทคนิคนี้เป็นคนแรก พวกเขาเรียกมันว่า การเปลี่ยนรูป (transformation) เช่น เรื่อง "Miss Rose" ตัวละครที่ชื่อว่า Miss Rose จะถูกวาดขึ้นในแผ่นหลังสุด ของหนังสือและเธอก็อยู่ในชุดสตรีชาวอังกฤษ และในแผ่นที่อยู่เหนือขึ้นมาที่จะวาดรูปฉากหลังที่เปลี่ยนแปลงไปกับชุดของเธอที่ถูกเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพลิกหน้าหนังสือก็จะเห็นว่า Miss Rose เปลี่ยนแปลงไปทั้งจากและเสื้อผ้าที่เธอใส่

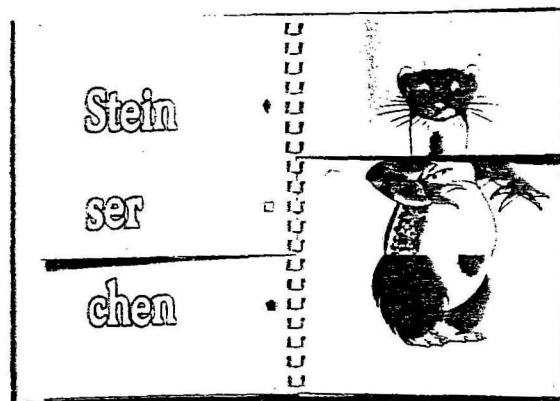
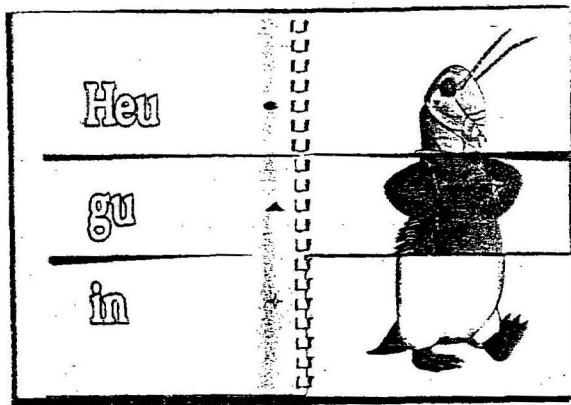
1.3 วิธีการตัดตามรอยต่าง ๆ (use of cut-out and slits)

เทคนิคการตัดตามรอยของกระดาษ เป็น เทคนิคที่น่าสนใจมากและละเอียดอ่อน เป็นวิธีการใหม่ เน้นให้เห็นถึงความลึกและเพื่อที่จะแสดงภาพที่อยู่ภายในด้วย เช่น แสดงภาพของประตูอาจจะ เป็นภาพของประตูที่เปิดได้ (เหมือนกับว่าเป็นประตูจริง ๆ)

หนึ่งในจำนวนหนังสือที่ใช้เทคนิคนี้ก็คือ "Inside the Castle" ถูกผลิตขึ้นในประเทศอิตาลี โดยที่ผู้อ่านสามารถที่จะพลิกหนังสือไปที่ละแผ่น หรือเอาหนังสือมาวางบทใดก็ได้และอ่านหนังสือคล้ายกับดูละครเรื่องหนึ่ง

1.4 ใช้การเปลี่ยนรูป (use of metamorphosis (split page))

วิธีการนี้ถูกเรียกว่า การเปลี่ยนรูป (metamorphosis) ทุกวันนี้ เมื่อมีการชุมนุมเกิดขึ้น ภายในครอบครัว มักจะพูดกันถึงเกมสหนึ่งที่เป็นที่นิยมมากในอดีต โดยจะเป็นหนังสือที่หน้ากระดาษของเรื่องจะถูกแบ่งออกเป็น สามหรือสี่ส่วนโดยการตัด วิธีการก็คือ จะต้องหารูปที่ตรงกันทั้ง สามส่วนหรือ สี่ส่วน โดยทั่วไปแล้วข้อความต่าง ๆ จะปรากฏบนหน้าซ้ายของกระดาษ เพื่อที่จะเป็น คำเฉลยของรูปที่อยู่ทางด้านขวามือ ภาพประกอบเรื่องของ Bill ซึ่งเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ โดยสัตว์ เหล่านี้จะถูกแบ่งออกเป็นสามส่วน ทางด้านขวามือ ส่วนทางด้านซ้ายมือจะเป็นชื่อของสัตว์ตัวนั้น ส่วนชื่อของสัตว์เองก็จะถูกแบ่งออกเป็นสามส่วนด้วยเหมือนกัน และจะตรวจคำตอบได้ว่าถูกต้องหรือไม่ นั้น ก็ตรงที่ว่าจะมีรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยมหรือวงกลม ไว้ในแต่ละส่วน เมื่อรูปของส่วนต่าง ๆ เหมือนกันแล้วก็แน่ใจได้ว่าได้คำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์

1.5 แบบเป็นฉากละคร (dissolving scenes)

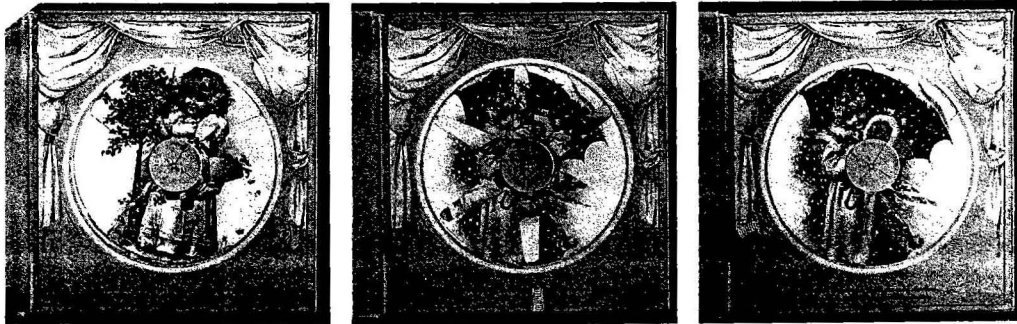
บริษัท Nister เป็นสำนักงานใหญ่ในกรุง Nuremberg ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่ายหนังสือภาพตลอดระยะเวลา 10 ปี ในศตวรรษที่ 19 ทั้งในยุโรปและอเมริกา พวกเขาเรียกภาพ 3 มิตินี้ว่า "dissolving scenes" หรือภาพที่ค่อย ๆ เปลี่ยนไป (ภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปเดิม) รูปภาพ 2 รูปจะถูกเปลี่ยนไปด้วยวิธีการบางอย่าง บริษัท Nister ได้ผลิตหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเด็กซึ่งมีลักษณะพิเศษกว่าบริษัทอื่น โดยใช่วิธีการเปลี่ยนแปลงของภาพอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพียงแต่การดึง หรือการโยกเท่านั้น

ส่วนใหญแล้วจะเป็นวิธีการดึงไปจนแนวเส้นตรง รูปทรงสี่เหลี่ยมที่มีด้านขนานกันแต่ไม่เป็นมุมฉาก หรือรูปที่เป็นวงกลมนำมาตัดเป็นเส้น ๆ ไว้แต่ไม่ขาดจากกัน แล้วซ่อนรูปอีกรูปหนึ่งซึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงไว้ข้างในรูปนี้ก็หาคือเป็นช่อง ๆ ไว้ นำมาวางให้เหลื่อมกัน แล้วทำกระดาษที่จะใช้ดึงติดไว้ เมื่อดึงภาพภาพก็จะค่อย เปลี่ยนไปแล้วแต่การจังหวะของการดึงว่าจะเร็วหรือช้า ถ้าต้องการให้ภาพเปลี่ยนเร็วก็ดึงเร็ว ถ้าต้องการให้ภาพเปลี่ยนช้าก็ดึงช้า

ตัวอย่างจากหนังสือเล่มหนึ่งคือการสลับสับเปลี่ยนฉากของรูปครูที่กำลังสอนนักเรียนและให้กำนันบ้านนักเรียนในห้องเรียน แต่เมื่อครูหันหลังเพื่อไป เขียนกระดานดำภาพก็เปลี่ยนไป เป็นภาพของนักเรียนที่ไม่สนใจการเรียน และเล่นกัน หนังสือเล่มนี้สร้างโดย Meggendorfer ทำให้เขาประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากกับการประดิษฐ์คิดค้นเรื่องนี้

วิธีการอีกแบบหนึ่งที่สามารถทำได้ เช่นเดียวกันก็คือ การเปลี่ยนรูป โดยใช่วิธีลักษณะของภาพเป็นวงกลม วิธีการก็คือ วัดครึ่งของวงกลมไว้ในระยะห่างเท่า ๆ กัน และตัดวงกลม

ตามระยะทางที่วัดไว้ แล้วนำมาวางให้เหมือนกัน ส่วนเทคนิคนี้จะใช้วิธีการหมุนแทนที่จะเป็น การดึง ภาพก็สามารถที่จะสลับซับซ้อนเปลี่ยนกันได้มุนวาล

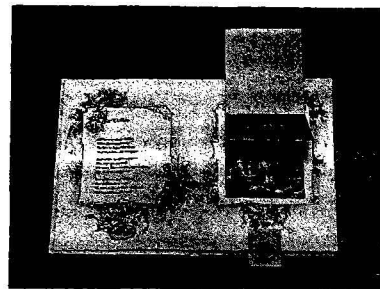
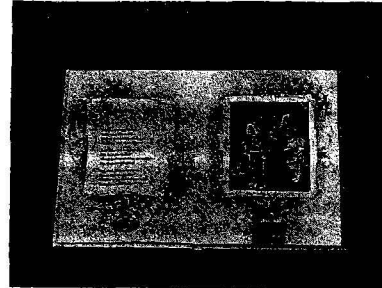
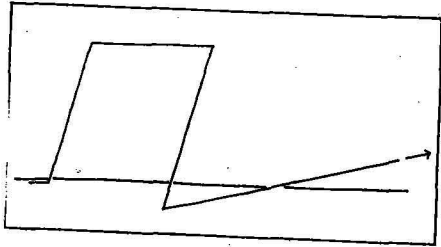
1.6 ใช้วิธีการเลื่อน (slides)

วิธีการเลื่อนมี 2 วิธี วิธีที่หนึ่งทำโดยการดึงแผ่นกระดาษ และอีกวิธีหนึ่งทำได้โดยการยกกรอบให้สูงขึ้น

วิธีการที่ 1 สามารถทำได้ง่ายโดยการที่เราดึงแผ่นกระดาษให้เลื่อนออกมาเราก็สามารถที่จะมองเห็นรูปที่ซ่อนอยู่ข้างใต้ได้ ดังตัวอย่าง

วิธีการที่ 2 กระดาษแผ่นที่อยู่ด้านบนจะถูกยกขึ้นโดยเหมือนกับการปิดเปิด วิธีการนี้ทำได้โดยดึงกระดาษที่อยู่ส่วนปลายลงด้านบนภายในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับกระดาษแผ่นบนก็จะถูกเปิด

ออก แล้วจึงเห็นรูปที่อยู่ข้างใน แต่ต้องระวังไม่ให้มีการบิดของกระดาษเกิดขึ้น วิธีการนี้ปัจจุบันยังคงใช้กันอยู่

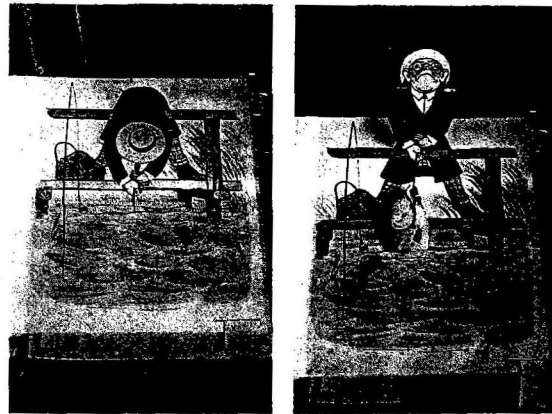

1.7 วิธีการทำเคือหรือมุดเย็บติดเพื่อทำให้รูปหมุน (pivots and rivets)

วิธีทำใช้เคือหรือมุดยึดรูปให้หมุนไปนั้น เป็นวิธีที่ง่าย ในภาพเคลื่อนไหวของรูป 2 มิติ บนพื้นเรียบ ๆ สามารถทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่แปลก ๆ ได้ในการถ่ายภาพ ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่สามารถช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องได้ง่ายโดยการเคลื่อนไหวของภาพ เมื่อเราดึงหรือหมุน หมุดจะทำการยึดรูปที่อยู่ตรงจุดศูนย์กลางให้เกิดการเคลื่อนไหวของภาพ เมื่อเราหมุนมัน มีวิธีการหลายอย่างที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ง่ายที่สุดคือตัดกระดาษเป็นแผ่นมีลักษณะคล้ายกับแฉกแล้วเจาะช่องเล็ก ๆ ไว้ ตรงปลายของกระดาษ แล้วนำกระดาษก็กแผ่นมาทำเคือไว้ตรงปลาย จากนั้นก็เสียบเข้าไปในช่องที่เจาะไว้ของแผ่นที่แล้ว เหมือนกับ เป็นการล็อกไว้ เมื่อเราดึงกระดาษแผ่นหนึ่งกระดาษก็กแผ่นก็จะเกิดการเคลื่อนไหวนำไปด้วย วิธีการนี้ถูกประดิษฐ์ขึ้นครั้งแรกในศตวรรษที่ 19 โดยหนังสือของ Deaw & Son

พอในปลาย ศตวรรษที่ 19 วิธีการดังกล่าวก็ไม่ได้ผลอีก เพราะการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของรูปทำได้ไม่มากเท่าที่ควร ในกรณีที่ต้องการให้มีการเคลื่อนที่ช้ากว่าที่ต้องการ จึงมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงขึ้นดังรูป

แทนที่รูปจะเคลื่อนที่ไปในลักษณะของเส้นตรง ก็มีการเคลื่อนที่ไปในแนวโค้ง เกิดขึ้นวิธีการคือทำลักษณะเหมือนกับ เป็น เข็มยัดให้ภาพหมุนไปมาได้ Meggendorfer ได้ประดิษฐ์หนังสือที่สวยงามออกมาเล่มหนึ่ง ดังตัวอย่าง

Maurice Sendack ศิลปินที่ทำหนังสือในอเมริกา ได้กล่าวถึงงานของ Meggendorfer "แมวกี เคลื่อนไหวเหมือนแมว , คนก็ เคลื่อนไหวเหมือนคน , ม้าก็ เคลื่อนไหวเหมือนม้า Meggendorfer ไม่เคยละเลยที่จะเก็บรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว อาทิ ปกิริยาต่าง ๆ งานของ Meggendorfer เป็นงานที่ยอดเยี่ยมอย่างเห็นได้ชัด "ไม่มีใครเปรียบเทียบกับได้" ในช่วงปลายชีวิตของ Meggendorfer เขาได้เปิดโรงละครหุ่น สำหรับเด็กทั้งและเขาก็ยังนำเอาวิธีการทำหุ่นกระบอก เข้ามามีใช้กับการทำหนังสือของเขาด้วย

2. งานที่มีรูปทรง (solid works)

2.1 ภาพคลี่ (panorama)

อะไรที่จะเรียกว่า panorama ภาพคลี่ที่ขยายให้ดูทีละน้อย เป็นหนังสือที่มีลักษณะคล้ายกับจากละคร โดยเมื่อคลี่หนังสือออกมาแล้ว เนื้อเรื่องต่าง ๆ จะมีลักษณะที่ยาวติดต่อกันบนกระดาษแผ่นเดียว

2.2 โรงหรือเวที (theatrical stage)

เรียกวิธีการเหล่านี้ว่า "peep show" (ดูผ่านช่อง) หนังสือประเภทนี้ถูกกรวบรวมไว้ด้วยกันกับของเล่นเด็ก วิธีการนี้ถูกพบในนิคยสาร vouge ในศตวรรษที่ 19 ทำด้วยไม้ขนาดใหญ่ และมีขีดเส้นเป็นเวทีจำลอง วิธีการก็คือเอาฉากของเวทีมาใช้ในการทำหนังสือ โดยสร้างหนังสือให้คล้ายกับเวทีละคร

บางครั้งจากหลาย ๆ จาาก็ถูกรวมเข้าด้วยกันโดยการใส่เชือก โดยงจากข้างหนึ่ง ไปยังอีกข้างหนึ่ง ตัวอย่างที่น่าประหลาดใจกับวิธีการนี้ก็คือ "The Summer Surprise" พิมพ์ โดยบริษัท Tuck&Co. ใน ค.ศ 1896 เกมสื่อนี้จะถูกเล่นในช่วงพักร้อน โดยจะประกอบด้วยฉากละครทั้งหมด 6 จาก จำนวน 6 แผ่น เมื่อหนังสือถูกกางออก โดยมองเข้าไปเหมือนกับเวทีละครจะ ดูแล้วมีความลึก และสามารถที่จะเล่นตัวละครที่อยู่ตามแผ่นพับได้อีกด้วย

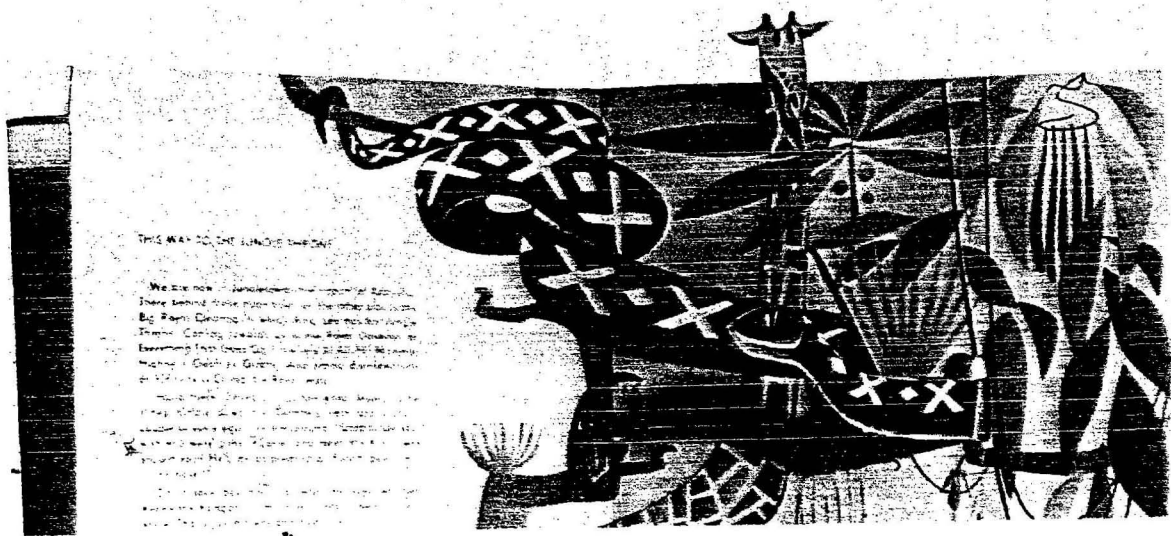
เวทีละครนี้ถูกรวมเข้ากับภาพกลี หรือ parnoma โดย Meggendorfer ในผลงานที่เป็นอมตะ เรื่อง "City Park" กระดาษแต่ละแผ่นจะถูกต่อกันตามแนวนอน แทนที่จะต่อกัน ไปในทิศทางที่เป็นความลึก แต่ละตอนของการพับจะถูกต่อกันด้วยข้อต่อ และผู้อ่านสามารถเห็น โครงสร้างของสวนขนาดใหญ่ เมื่อมองทะลุเข้าไปจะไม่สามารถ เห็นด้านที่อยู่ตรงกันข้ามของฉาก ได้เลย เพราะแต่ละช่องว่างจะถูกปกคลุมด้วยต้นไม้ มีคนเคยศึกษางานของ Meggendorfer ก็ สามารถจะเห็นมุมมอง ๖ นานา ของภาพที่เกิดขึ้นได้อย่างไม่สิ้นสุด

2.3 ภาพตั้งในมุม 90 องศา (stand-up at 90°)

คือรูปทรงที่สร้างขึ้นอย่างอัตโนมัติ เมื่อหนังสือถูกเปิดออก ในมุม 90 องศา หรือ ในมุม 180 องศา ในกรณีของมุม 90 องศา ส่วนใหญ่จะเป็นแบบธรรมดา ในรูปที่เห็น

ส่วนประกอบต่าง ๆ จะถูกปะติดอยู่กับตัวหนังสือในมุม 90 องศา เมื่อเปิดส่วนนี้จะตกพับลง และเมื่อเปิดส่วนดังกล่าวก็จะถูกดึงกลับขึ้นมาใหม่ วิธีการนี้เป็นวิธีการธรรมดา

บริษัท Nister พยายามให้ส่วนต่าง ๆ ตั้งขึ้นอย่างบางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และทำให้หนังสือมีหลายชั้นตัวอย่างของหนังสือที่ใช้เทคนิคของภาพในแนวนอนนี้คือ "ละครสัตว์นานาชาติ" โดย Meggendorfer เขาได้นำเอาวิธีการหลาย ๆ อย่างนำมารวมกัน

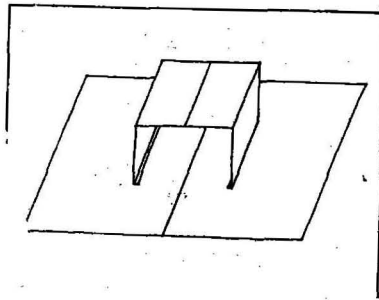

2.4 ภาพตั้งในมุม 180 องศา (pop-up at 180)

เมื่อคุณได้อ่านคำว่าหนังสือ pop-up สิ่งแรกที่คุณนึกถึงก็คือ เมื่อเปิดหนังสือออกมันจะผุดตั้งขึ้นมา เมื่อเปิดหนังสือให้กางออกในมุม 180 องศา ส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการวาง 7 พับและจัดให้เกิดความสมดุลย์กันตรงกลางหน้ากระดาษ และคิดฐานของสิ่งที่จะมาประกอบเข้ากับฐานของตัวหนังสือให้ตรงในแนวนอน และเมื่อเปิดหนังสือออกก็จะมีภาพตั้งขึ้น วิธีการนี้สามารถทำได้หลายวิธี โดยการตัดส่วนต่าง ๆ ให้ตั้งในมุม 90 องศาก็ได้ หรือจะตั้งเป็นรูปตัว V ก็ได้ หนังสือที่นำเทคนิคนี้ที่นำเสนอใจก็คิด "เรื่องอลิสันแดนมหัสจรรย์" ถูกประดิษฐ์ โดยสำนักพิมพ์ Mac Millan เป็นตัวอย่างของฉากเมืองโพ้นเรื่อง โค้ดใช้เทคนิคง่าย ๆ ที่รูปโป๊ต่าง ๆ ตั้งขึ้น ก่อให้เกิดมิติต่าง ๆ ในภาพ และเชรูปบ่อน้ำที่เน้นให้เห็นถึงความลึก

2.5 รูปทรงของกล่อง (box structure)

เป็นเทคนิคใหม่ที่ถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้น เมื่อหนังสือถูกเปิดออกมา จะมีโครงสร้างรูปกล่องที่ตั้งเป็นรูปออกมา เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่ดัดแปลงมาจาก pop-up รูปตัว V เทคนิคโครงสร้างรูปกล่องนี้ จะตัดกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยม สิ่งที่น่าสนใจประกอบความสูงของด้านซ้ายกับด้านขวาจะเท่ากัน แล้วนำมาประกอบติดกันไว้ตรงกลางหน้ากระดาษ ในระยะทางที่สมดุลกัน

3. ใช้เทคนิคในการมองเห็น (use of visual tricks)

3.1 ใช้เทคนิคแผ่นสีสีแดงและสีฟ้า (solid vision through red and blue glasses)

ในจำนวนของหนังสือ 3 มิตี แต่เดิมหมายถึง หนังสือที่มีความเคลื่อนไหว รวมถึงหนังสือที่ใช้เทคนิคของ "paper engineering" ซึ่งเป็นเทคนิคที่แปลกใหม่ ของหนังสือจำนวน 3 มิตี โดยใช้เทคนิคเกี่ยวกับการมองเห็น ตัวอย่างง่าย ๆ คือใช้เทคนิคของการพิมพ์สีที่มีความเหลื่อมล้ำ ส่วนใหญ่หนังสือประเภทนี้จะบรรจุของต่าง ๆ ไว้ข้างใน

3.2 ลายต่าง ๆ

วิธีทำโดยพิมพ์แผ่นใสให้เป็นลายเส้นต่าง ๆ ส่วนตัวรูปภาพก็จะเป็นลวดลายต่าง ๆ ด้วย และเมื่อเวลาจะดูก็ให้เอาแผ่นพลาสติกใสที่เป็นลายเส้นทาบทับลงไปบนกระดาษที่เป็นรูป จากนั้นก็จะปรากฏภาพขึ้นมา

3.3.ระบบ Wilson lincoln

ผู้อ่านจะสามารถเห็นลวดลายต่าง ๆ ได้ขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้อ่าน ผู้ประดิษฐ์เทคนิคนี้ คือ Marcel Duchamp

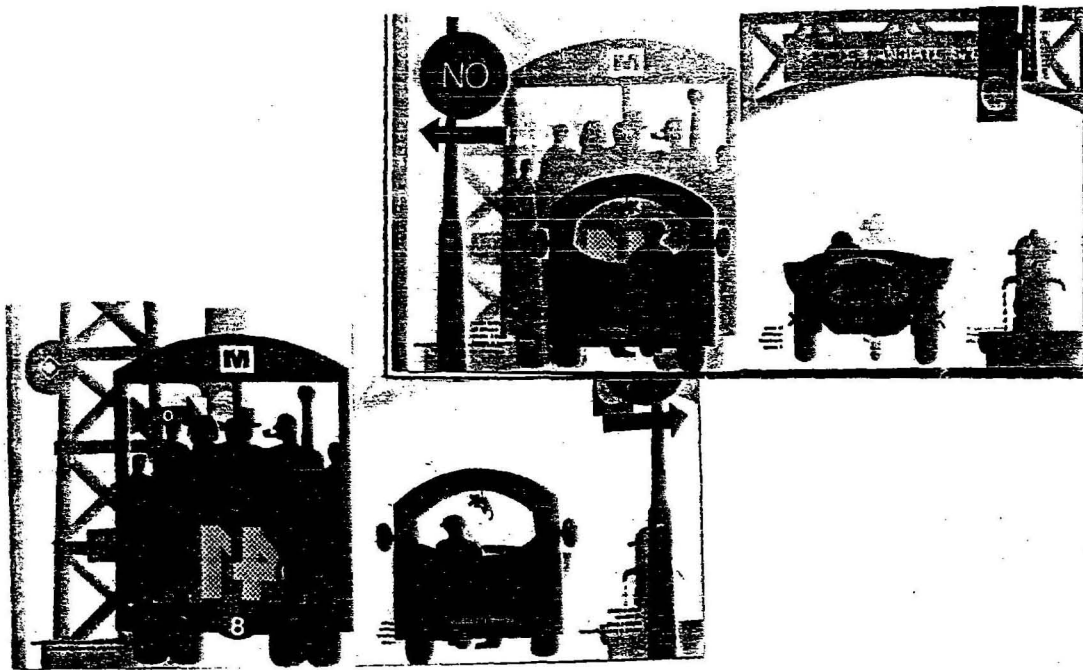
3.4 ใช้กระจก (use of a mirror)

อคูนิเนียม ฟลอย สามารถนำมาใช้แทนกระจกได้ เพราะมีผิวมันสามารถสะท้อนได้ คล้ายกับกระจก ตัวอย่างของหนังสือประเภทนี้ " M is for Mirror" โดย Duncan Birmingham ใน ค.ศ 1988

ในเรื่องจะเป็น หนังสือที่สอนเกี่ยวกับตัวอักษร เมื่อนำแผ่นอลูมิเนียมไปวางในตำแหน่งที่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดการสะท้อนของภาพออกมาในมุมหรือลักษณะที่แปลกไป เช่น หนังสือเรื่องดังกล่าว จะเป็นหนังสือที่สอนเกี่ยวกับตัวอักษรในภาษาอังกฤษ

3.5 ใช้กระดาษลอกลาย กระดาษแก้ว (use of tracing paper)

จะใช้กระดาษลอกลายหรือกระดาษไข กระดาษประเภทนี้จะมีลักษณะมัน ๆ พัฒนามาจากกระดาษที่ใช้ในการทำลวดลายของสถาปนิกและวิศวกร เป็นกระดาษที่นำมาใช้กับการทำหนังสือ 3 มิติได้ แต่ต้องให้แน่ใจว่ามีความหนาพอ Bruno Munare ชาวอิตาลี ได้คิดค้นที่จะใช้กระดาษไขมาทำงาน 3 มิติ ซึ่งเป็นเทคนิคที่แปลกประหลาดมาก จากหนังสือเรื่อง "The Circus in the Mist" ดังรูป เมื่อพลิกกระดาษไป แต่ละแผ่น ความมันของกระดาษก็จะเพิ่มขึ้น จึงมองดูมีลักษณะคล้ายหมอก

3.6 โฮโลแกรม (hologram)

เทคนิคนี้เป็นเทคนิคที่สวยงามมาก ถูกพิมพ์ขึ้นที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในค.ศ 1986 จากหนังสือเรื่อง "The MirrorStone" โดย Richard Seymour โฮโลแกรม เป็นวัสดุแก้วสมตั่ว สสารพวกนี้เมื่อมองดูแล้วก็จะคล้ายกับกระจก คล้ายกับบ่อน้ำ คล้ายกับลูกแก้ว คล้ายกับสิ่งอื่นอีกมากมาย สามารถจะสะท้อนอะไรก็ตามที่อยู่บนผิวหน้า

A moment later he heard the door slam.
The flat was very quiet.
He sat down until he could feel his heart beating
more slowly.
His knee hurt. Looking down he saw a long
dark graze.

There was even a smear of blood. He went into
the bathroom, switched on the light and pulled open the door
of the cupboard where the medicines were kept.

He heard a noise.

At first he thought it was the squeak of the cupboard door.
Then it came again.

This time there was no mistaking it. It was a
voice yet there was no one else in the house.

It was coming from the direction of the mirror.

Other voices joined in. Paul turned slowly
towards the mirror and there was the boy.

"What do you want?" cried Paul.

The boy said nothing but stretched out
his hand as if beckoning Paul to follow him.

"Where are you going to take me?" asked Paul, trying to keep his
voice from shaking. He followed the boy closer to the mirror, and as
he did so an icy breeze blew into the bathroom, although it had no
window, and the sound of the voices grew. The bathroom he knew so
well began to disappear, the light became brighter, the wind blew
stronger and the next moment Paul found himself, blinking in the
middle of a strange city. It was full of towers topped with flags which
swirled in the breeze. He recognised nothing and no one. It was like a
picture in a history book. He looked behind him, but there was no
sign of the bathroom. He looked ahead of him, but there was no sign
of the boy.

บทที่ 3

กระบวนการศึกษาค้นคว้า

ภาควิชาการ

การทำหนังสือสำหรับเด็ก จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กในช่วงอายุ 3-6 ปี ไม่ว่าจะเป็นจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับเด็กในช่วงอายุเท่านี้ หรือ ระดับพัฒนาการของเด็ก ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก และอื่น ๆ อีกมากมายที่จะนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กนี้ขึ้นมา

จิตวิทยาเด็กในวัย 3-6 ขวบ

หนังสือสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือภาพ (picture book, picture story book) หนังสือเด็กวัยก่อนเข้าเรียนมักจะเป็นหนังสือที่ใช้ถ้อยคำน้อยที่สุด คำศัพท์ที่ใช้ควรจะเป็นคำศัพท์ที่เด็กคุ้นเคย ดังนั้น เรื่องที่หยิบยกมาทำมีลักษณะ เป็นบทกลอนสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องที่ใช้คำน้อย ภาพประกอบเรื่องของหนังสือจะอาศัยหลักการจัดภาพที่เป็นลักษณะ เต็มหน้า เพื่อต้องการที่จะดึงดูดความสนใจของเด็ก

ความสนใจในการอ่านของเด็กในวัย 3-6 ขวบ

เด็กวัย 3-6 ขวบ (อนุบาล-ป1 ระยะต้น) วัยนี้เป็นวัยที่เด็กเริ่มหัดอ่าน เด็กมักจะสนใจสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก เช่น ดอกไม้ ต้นไม้ สัตว์ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เด็กวัยเดียวกัน ท้องฟ้า พระอาทิตย์ พระจันทร์ต่าง ๆ ความสนใจของเด็กวัยนี้สั้นมาก เด็กวัยนี้จะมี ความสนใจเพียงระยะเวลาประมาณ 5-10 นาที หนังสือที่เด็กสนใจจะชอบดูจะเป็นหนังสือที่มีตัวหนังสือน้อย ๆ รูปมาก ๆ เด็กที่จะชอบฟังถ้อยคำต่าง ๆ ที่คล้องจองกัน เด็กชอบฟังนิทานสั้น ๆ การดู ชอบของเล่น ชอบดูรถยนต์ รถไฟ แล้วแค่ว่าประสบการณ์ ชอบฟังคำพูดสั้น ๆ ซ้ำ ๆ อ่านหนังสือยังไม่แตกฉานยังไม่มีความรู้ และเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านเรื่องตลกได้เข้าใจ

จำนวนหน้าของหนังสือ

หนังสือสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ ความสนใจของเด็กต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีไม่ยาวนาน ดังนั้นจำนวนหน้าของหนังสือก็จำเป็นต้องน้อยยิ่ง เพราะถ้าหนังสือมีจำนวนหน้าที่มากเกินไป เด็กจะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้นจำนวนหน้าหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ ควรจะเป็นหนังสือที่มีจำนวนหน้า อยู่ระหว่าง 10-20 หน้า

ขนาดรูป เล่มของหนังสือ

สำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ หนังสือรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส เป็นรูปทรงของหนังสือที่ ทนทานต่อกระแทก หนังสือที่ตกมาจะไม่ขาดงาย

หนังสือปกแข็งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กเล็ก ๆ มักจะไม่มีมาระมัดระวังใน การอ่านหนังสือ ถ้าใช้หนังสือที่มีปกอ่อนหรือปกหนังสือที่ไม่แข็งแรง หนังสือก็จะขาดงาย จาก ข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามานั้น เด็กเล็กจะชอบอ่านหนังสือที่สวยงาม อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ดังนั้นขนาดและรูป เล่มของหนังสือก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการผลิตหนังสือออกมา

การออกแบบปกหนังสือ

ปกของหนังสือจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กจะสนใจภาพปกหนังสือ เป็นอันดับแรก ถ้า ปกไม่สวย เด็กก็จะไม่สนใจหยิบขึ้นมาอ่าน ปกของหนังสือ เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของ เด็กได้มาก ดังนั้นการออกแบบปกของหนังสือ จำเป็นต้องศึกษา เนื้อ เรื่องของหนังสือ ภาพปกแต่ละ เล่มไม่จำ เป็นต้องเหมือนกัน จะทำให้เด็กเบื่อ

บนปกควรเขียน ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง และผู้วาดภาพประกอบ ให้ตัวโตสะกดตาม ตัวอักษรที่ใช้ไม่ควรเป็นตัวอักษรประดิษฐ์ จะทำให้เด็กอ่านยาก

ภาพประกอบ

ภาพประกอบโดยทั่วไปของหนังสือสำหรับเด็ก ไม่ควรเป็นภาพที่สลับซับซ้อน ทำให้เด็ก ต้องตัดสินใจ ภาพควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรทำให้ลายละเอียดมาก เกินไปควร เป็นภาพที่ เด็กดูแล้ว เข้าใจได้ทันที

ภาพประกอบที่ใช้เป็นลักษณะสร้างสรรค์หรือจินตนาการ โดยไม่มีลักษณะ เหมือนจริงมากนัก เช่น เล่นหรือรูปทรงต่าง ๆ ประกอบขึ้นมาจากจินตนาการมากขึ้น การเขียนภาพลักษณะ สร้างสรรค์จินตนาการ อาจจะไม่มีความเหมือนจริงมากนัก เช่น เล่นหรือรูปทรงของสัตว์ต่าง ๆ

ภาพประกอบที่มีลักษณะ เป็นภาพการ์ตูน

การเขียนภาพจะต้องมีการเว้นว่าง เพื่อความสวยงาม ไม่เบียด ไม่เบียดสายตา

ภาพที่เขียนควรตรงกับคำบรรยาย เนื้อ เรื่อง ผู้วาดภาพจำเป็นจะต้องอ่าน เนื้อ เรื่อง ให้เข้าใจเสียก่อนการทำหนังสือสำหรับเด็กนั้นผู้สร้างภาพประกอบจำเป็นจะต้อง ภาพประกอบ เรื่องสามารถจะเล่าเรื่องได้ในตัวของมันเอง

ขั้นเตรียมการ

1. เตรียมการค้นคว้าหาข้อมูล เกี่ยวกับบทเพลงสำหรับเด็กประเภทต่าง ๆ และแยกเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ บทเพลงกล่อมเด็ก บทเพลงปลอบเด็ก และบทเพลงเด็กเล่น
2. หาขนาดและรูปเล่มของหนังสือ โดยการนำเอาข้อมูลทางด้านวิชาการ เช่น เรื่องเกี่ยวกับรูปเล่มที่ถือถนัดมือ ความทนทานของหนังสือ
3. เมื่อได้รูปเล่มและขนาดของหนังสือแล้ว ก็เลือกเรื่อง โดยหนังสือจะทำเป็นชุด ตั้งชื่อชุดว่า "หนังสือ 3 มิติ" แต่รูปแบบในการนำเสนอแต่ละ เรื่องนั้นจะมีความแตกต่างกันออกไป
4. ร่างภาพประกอบเรื่อง วางตำแหน่งของภาพและ เนื้อเรื่อง
5. เมื่อได้ภาพประกอบเรื่องและตำแหน่งของหนังสือแล้ว ก็จะคิด เทคนิควิธีการที่จะนำมาทำให้เกิดเป็นภาพ 3 มิติ
6. ทดลองกับกระดาษแต่ละชนิด ถึงความเป็นไปได้ที่จะนำมาทำเป็นภาพ 3 มิติว่า กระดาษมีความแข็งหรืออ่อนไปในการสร้างภาพแต่ละภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการสร้างภาพแบบ 3 มิติ
7. ศึกษาและเลือกประเภทของสีที่ใช้ให้ เหมาะสมกับ เนื้อเรื่อง สีที่ส่วนใหญ่เลือกใช้ คือ สีหมึก สีน้ำและสีผสมอาหาร
8. คิดวิธีการที่จะนำมาประกอบ เป็นรูป เล่ม รวมหมายถึงวิธีการ เย็บ เล่มและ เข้าปกหนังสือ

ปฏิบัติงาน

ขั้นแรกได้มีการเลือกเรื่องจากบทเพลงสำหรับเด็ก ให้เหมาะสมความวัยและอายุของเด็ก ในจำนวนบทเพลงที่นำมาสำหรับเด็กแล้ว สามารถแยกเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ บทเพลงกล่อมเด็ก บทเพลงปลอบเด็ก และบทเพลงประกอบการละ เล่นของเด็กหรือบทเพลงเด็กเล่น บทเพลงที่เลือกมาทำเป็นนิทานสำหรับเด็กมีดังนี้

เพลง แม่ญเอ๋ย

แม่ญเอ๋ย	กินน้ำบอโหนด
กินน้ำบอทราย	ย้ายไปก็ย้ายมา
กินน้ำบอโคก	โยกไปก็โยกมา
กินน้ำบอหิน	บินไปก็บินมา
กินหัวกินหาง	กินกลางตลอดตัว

เพลง จันทน์เอ๋ยจันทน์เจ้า

จันทน์เอ๋ยจันทน์เจ้า	ขอข้าวขอแกง
ขอหวานทองแดง	ผูกมือน้องข้า
ขอช้างขอม้า	ฯให้น้องข้าขี่
ขอ แก้วนี้	ฯให้น้องข้านั่ง
ขอ เติ่งตั้ง	ฯให้น้องข้านอน
ขอละคร	ฯให้น้องข้าดู
ขอชุดดู	ไว้ร้องคู่กนก

ตั้งไข่

ตั้งไข่ส้ม	ต้มไข่กัน
ไข่ตกดิน	ใครอย่ากินไข่เนื่อ

แมวเหมียว

แมว เลี้ยวแมวเหมียว	แยก เขี้ยวถึงฟัน
เลื้อยปลาหน้าสั้น	กัดกันกับแมวเหมียวเอ๋ย

มอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้า	ศุกดาอยู่ข้างหลัง
ไว้บนไว้ที่	ฉันจะศีกันเธอ
มอญซ่อนผ้า	ศุกดาอยู่ข้างหลัง
ไว้บนไว้ที่	เขาจะศีกันทั้ง

กุกโก

กุก กุก โก	เลี้ยงลูกจนใหญ่
ไม้มันมาหักลูกกิน	ลูกร้องเจี๊ยะ เจี๊ยะ
แมกก็เรียกไปช่วยคืน	ทามาหากิน
ตามประสาโกเอ๋ย	

แมงมุม

แมงมุม	ขยุ้มหลังคา
แมวกินปลา	หมากัดกระตุ้งกัน

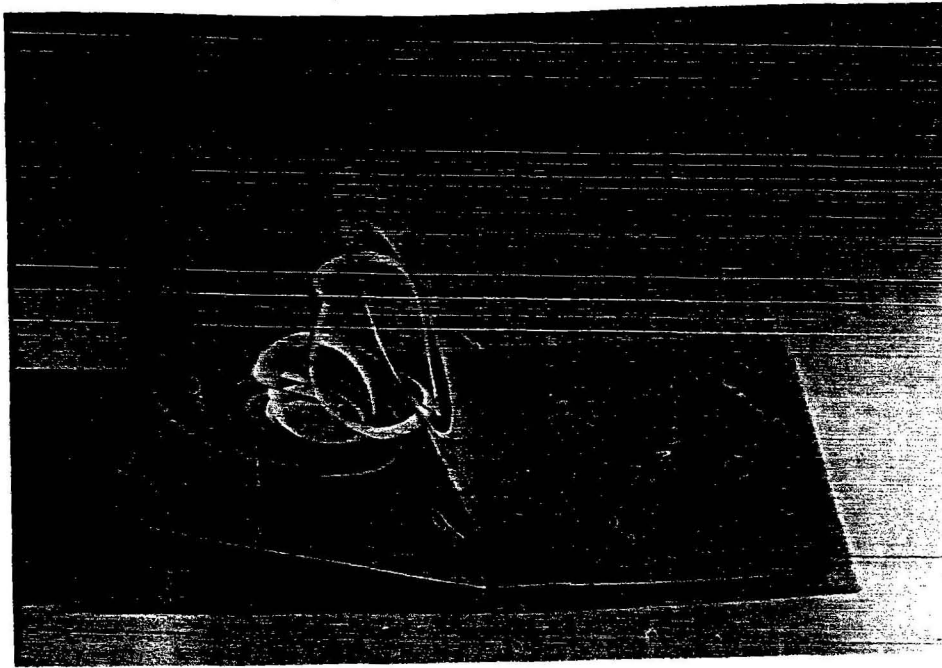
ขั้นตอนในการทำงาน จะมีการทำงานทีละเล่ม เริ่มจากเรื่อง แมงเอ๋ย โดยจะดูว่าบทเพลงบทหนึ่งควรแบ่งเป็นหน้า ๖ ได้อย่างไรบ้าง เมื่อแบ่งหน้าได้แล้วก็จะคิดเรื่องภาพประ

กรอบเรื่องที่จะวาดลงในหนังสือแต่ละหน้า และวางตำแหน่งของตัวหนังสือที่ต้องการให้เหมาะสมกับภาพประกอบ โดยรูปแบบของภาพประกอบจะจัดวางออกมาในลักษณะภาพเต็มหน้าและวางตัวหนังสือทับลงไปบนภาพ ดังตัวอย่าง

เมื่อได้ภาพร่างของภาพประกอบในแต่ละหน้าแล้ว นำภาพประกอบเหล่านั้นมาคิดเทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้เกิดเป็นภาพ 3 มิติ ขึ้นมา โดยนำหลักการของการทำภาพ 3 มิติมาจัดแปลงไว้กับภาพประกอบเรื่องของหนังสือในหน้าต่าง ๆ

สำหรับ เรื่องแมงป่อง เทคนิควิธีการที่นำเข้ามาใช้ ได้แก่ การสร้างภาพจากแผ่นพับ (flap) ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของหนังสือ

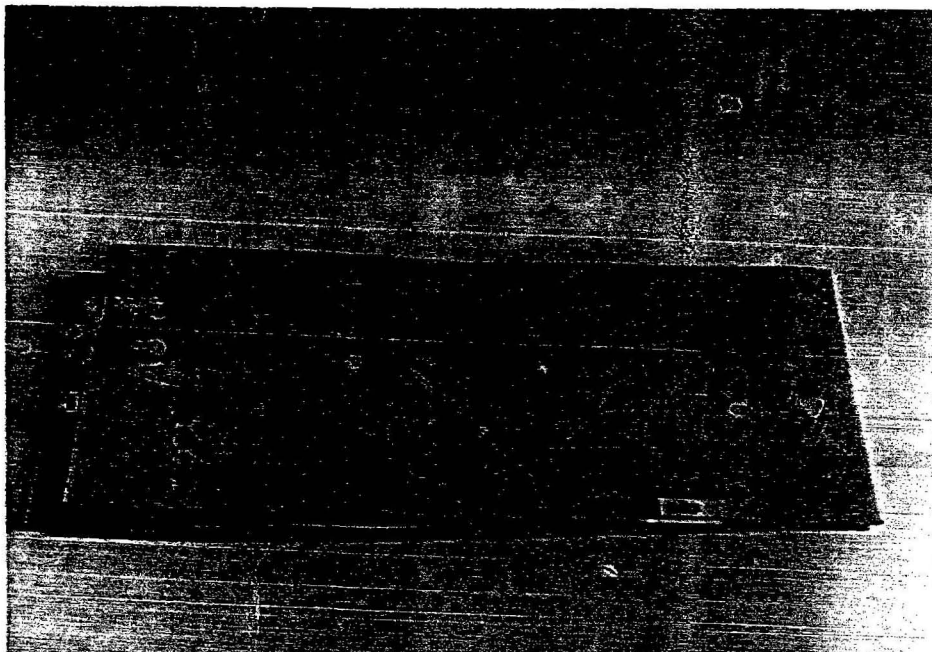

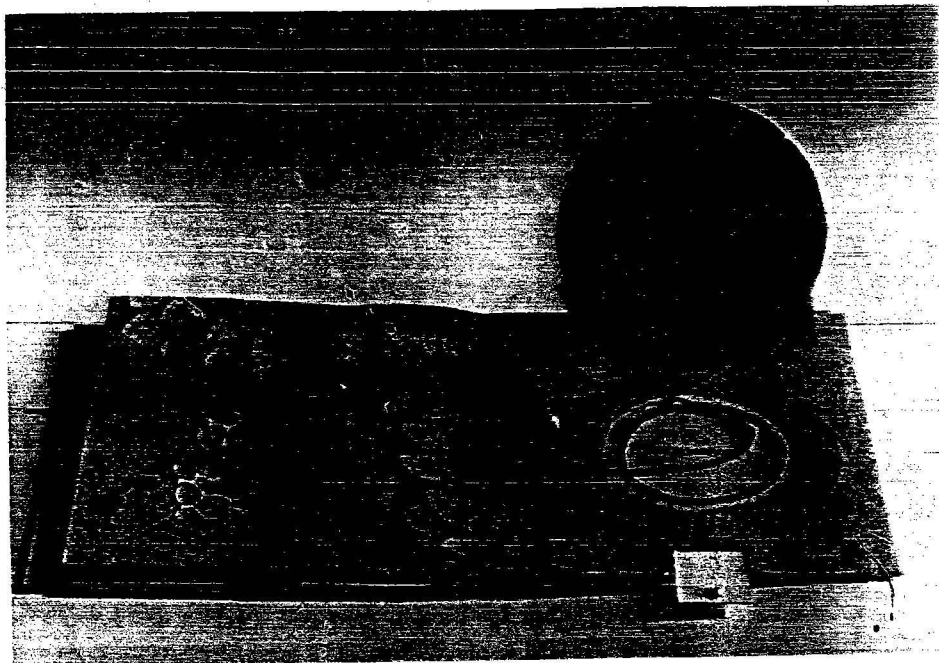

การนำเอาเทคนิควิธีการของแผ่นพับเข้ามาใช้ เพราะต้องการที่จะให้เด็กได้มีการฝึกทักษะการใช้มือ ทำให้ตัวละครในภาพเกิดการเคลื่อนไหว เพื่อเด็กจะได้รู้สึกมีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือ เด็กจะเกิดความเพลิดเพลินและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

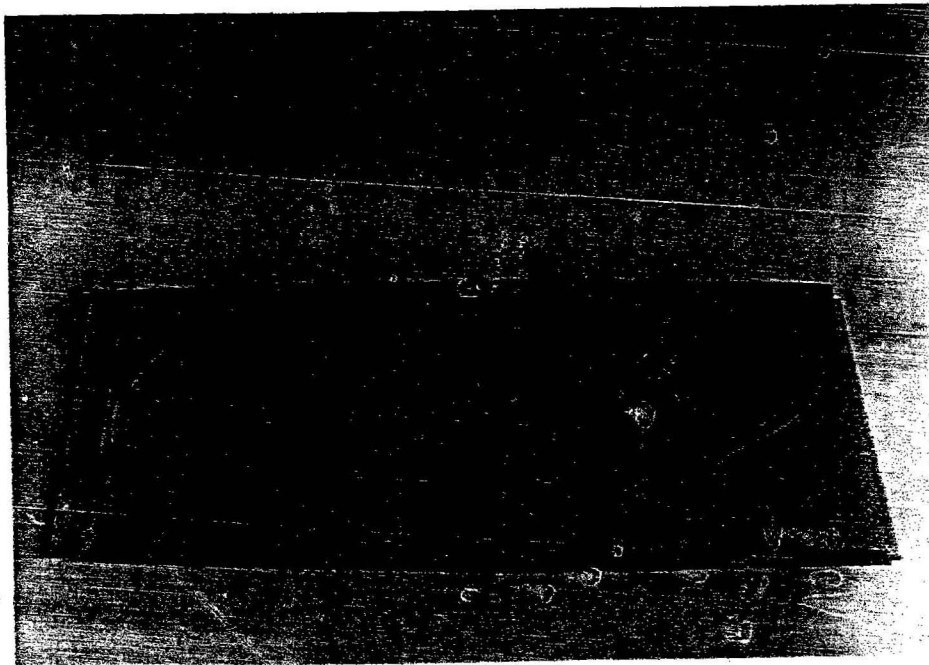
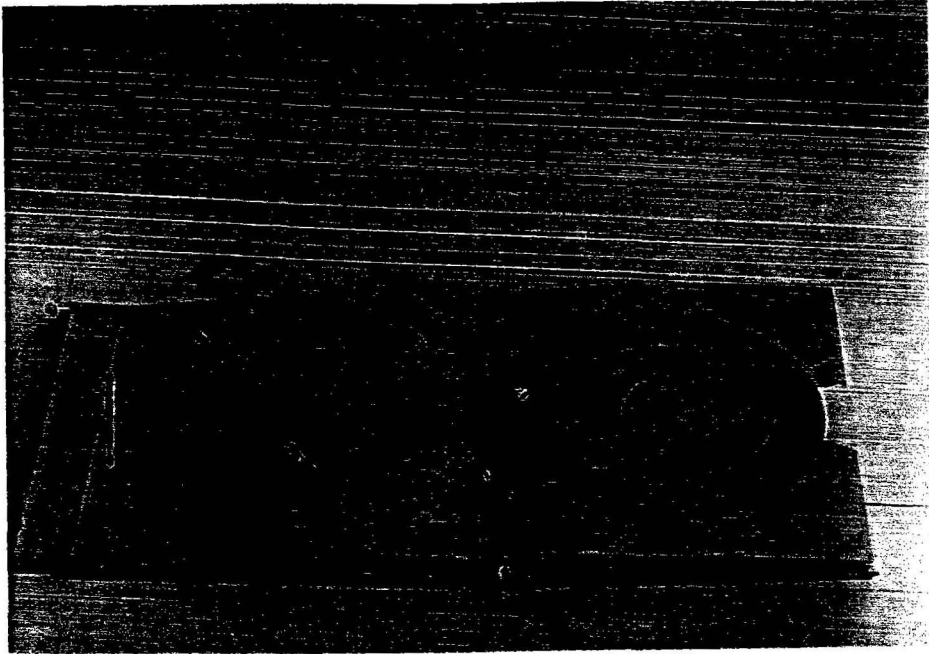
เทคนิควิธีการที่ 2 ที่นำมาใช้ในการสร้างภาพ 3 มิติ ก็ คือ วิธีการเลื่อน (slides).

ตัวอย่าง

เทคนิคที่ 3 คือ วิธีการหมุน (pivots and rivets)

ที่นำวิธีการเช่นนี้เข้ามาใช้ เพราะต้องการที่จะให้เด็ก ๆ ได้ฝึกทักษะในการหมุนทำ
ให้เกิดภาพต่าง ๆ ในลักษณะที่เคลื่อนไหว

เทคนิคที่ 4 คือการสร้างภาพให้ตั้งขึ้นมาจากมุมระนาบ ในมุม 180 องศา
(stand up 180)

ตัวอย่าง

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าเทคนิคประเภทภาพตั้งในมุม 180 องศา ภาพที่ปรากฏจะเป็นภาพ 3 มิติที่เห็นได้ชัดเจน โดยภาพจะถูกตั้งจากกระดาษด้านข้างทั้ง 2 ด้าน เมื่อกางหนังสือออกมาในมุม 180 องศา

เมื่อได้วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการสร้างภาพ 3 มิติ ในแต่ละหน้าแล้วก็จะทำเป็นแบบทดลองที่มีมาตราส่วนเท่าของจริง (mock up) เมื่อได้สัดส่วนที่ต้องการแล้ว ก็ต่อไปก็จะนำมาทำเป็นต้นแบบตัวจริง (prototype)

ขั้นตอนในการทำต้นแบบตัวจริง

1. ขนาดของหนังสือ 9 x 10 นิ้ว โดยจะให้เป็นแผ่นกระดาษที่ต่อเนื่องกัน จำนวนหน้าของหนังสือคือ 14 หน้า โดยจะแบ่งเป็นใบรองปก 4 หน้า และตัวเนื้อเรื่อง 10 หน้า

2. วาดภาพประกอบและลงสี ส่วนสีที่ใช้ คือ สีน้ำ สีผสมอาหารและสีหมึกผสมกันเพื่อความเหมาะสมของภาพ

3. การทำปก ปกที่ใช้ประกอบจะเป็นปกแข็ง โดยตัดกระดาษแข็งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนปกหน้า ปกหลัง สันหนังสือซึ่งจะต้องมีความกว้างมากกว่าความหนาของหนังสือเล็กน้อย การทำปกจะต้องมีกระดาษปกอ่อนหุ้มทับปกแข็งอีกทีโดยใช้กาวทาให้ทั่ว แล้วนำมาประกบกับใบรองปกเมื่อทำการเข้าเล่ม

4. เทคนิคต่าง ๆ ในการนำมาใช้ให้เกิดภาพสามมิติตามแบบร่างที่วาดไว้

การใช้สี วิธีการที่นำมาใช้คือ การระบายสีตัวละครในเรื่องไปตามธรรมชาติ ส่วนภาพพื้นหลัง จะใช้วิธีการของสแตมป์ เพื่อให้เกิดเทคนิคพื้นผิวที่ดูเป็นธรรมชาติดูแล้วมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่กล่าวถึงเรื่องที่เป็นธรรมชาติ

การเย็บเล่ม

ปกที่ใช้เป็นปกแข็ง เพราะหนังสือประเภทนี้ ต้องการปกที่แข็งแรงทั้งเป็นหนังสือที่หนา จึงใช้การเข้าเล่มแบบมูมหลังคาไม่ได้ การทำปกจะประกอบด้วย กระดาษแข็ง 3 ส่วน คือ ปกหน้า ปกหลัง และสันหนังสือ

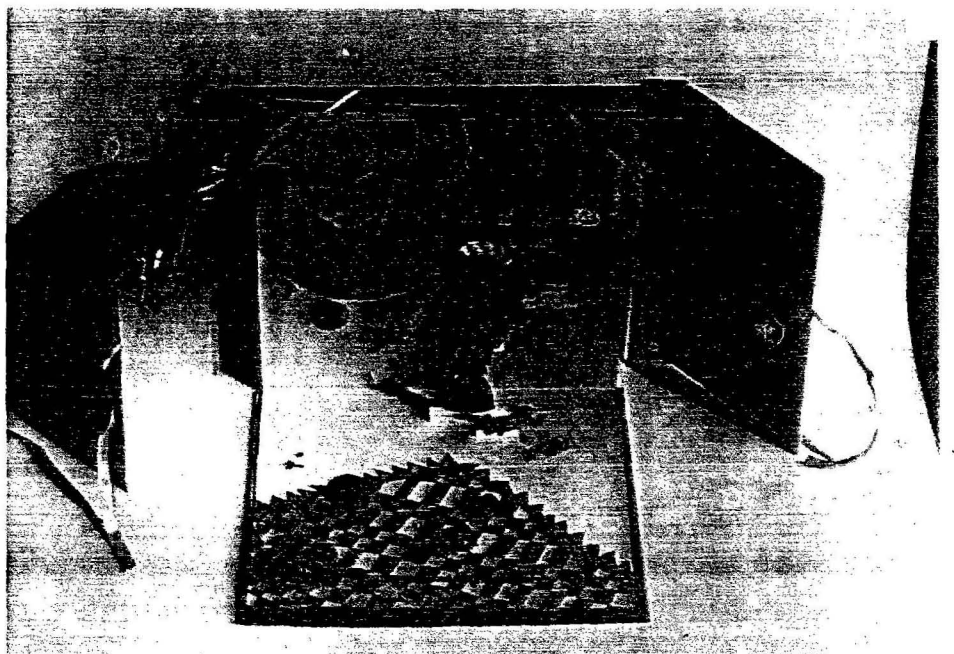
เรื่อง จันทรเอยจันทรเจ้า

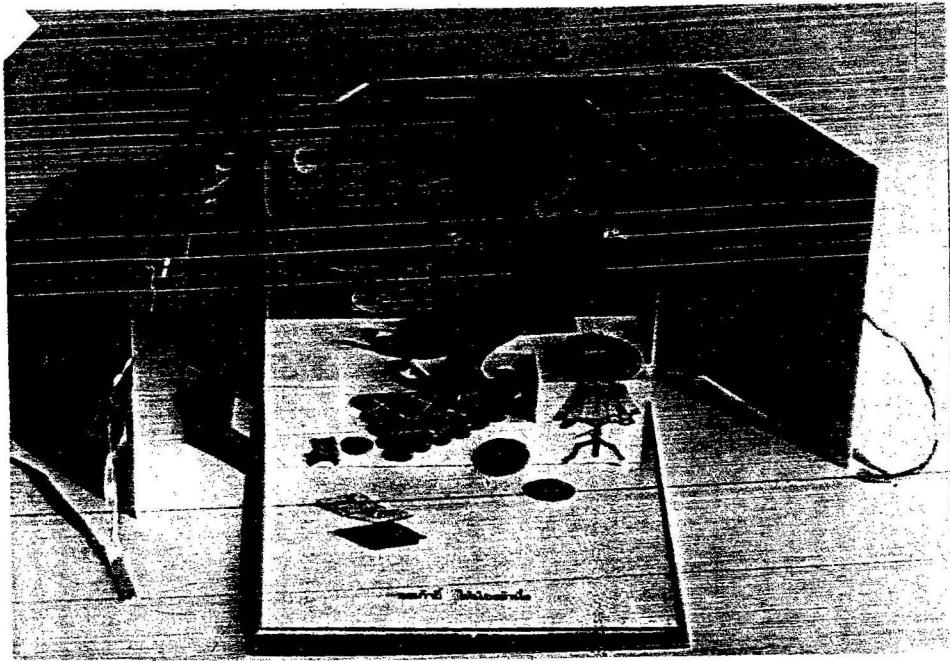
เรื่องนี้ เป็นบทเพลงประเภทยุทธเพลงปลอบเด็ก ซึ่งเป็นการร้องขอคำสั่งที่คนไทยมีความเชื่อถือว่า เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ สามารถจะขอพรกับดวงจันทร์ได้ ภาพประกอบเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นภาพพระจันทร์ในอารมณ์ต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องที่มีอยู่ในแต่ละหน้า

ตัวอย่างเช่น ขอเตยดัง ให้น้องชานอน ภาพประกอบเรื่องก็จะออกมาในลักษณะถึงอารมณ์ของตัวละคร เมื่อได้ภาพร่างของภาพประกอบและเนื้อเรื่อง ก็จะคิดเทคนิควิธีการในการทำแบบจำลองที่มีขนาดเท่ามาตราส่วนจริง (mock up) เมื่อได้สัดส่วนแล้วก็นำมาทำเป็นหนังสือต้นแบบ (pototype)

เทคนิควิธีการที่จะนำมาสร้างเป็นภาพ 3 มิติ ในเรื่องจันทรเอยจันทรเจ้า ใช้วิธีการสร้างภาพ 3 มิติในมุม 90 องศา (stand up 90) การเสนอรูปเล่มออกมาในรูปของเวทีละคร เมื่อกางหนังสือออกมาหนังสือสามารถที่จะตั้งในรูปของเวทีละคร เพื่อให้เด็กที่อ่านหนังสือ เกิดความรู้สึกคล้ายกับดูละคร

ตัวอย่าง

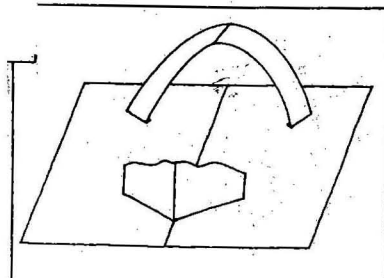

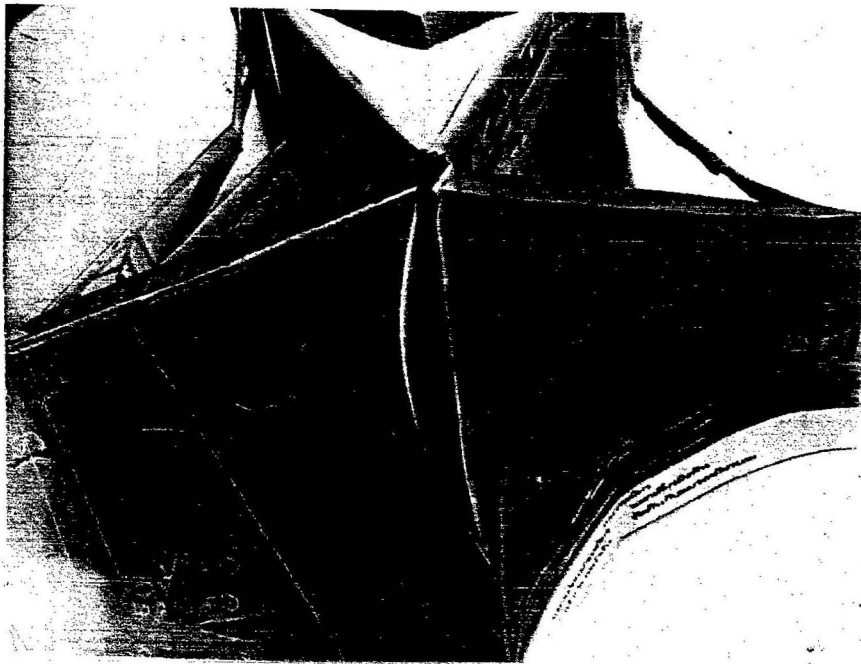

เรื่องที่ 3 เป็นการรวมเล่มบทเพลงสำหรับเด็ก ประเภทต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพราะเนื้อ
เรื่องของบทเพลงดังกล่าว เป็นเพลงที่สั้น ๆ ไม่เหมาะที่จะนำมาทำเป็นเล่ม เพราะแต่ละ
เรื่องนั้นสั้นเกินไป เพลงสำหรับเด็กมีดังนี้ ดังไข แมวเหมียว มอญซอนผ้า กุ๊กไก่ แมงมุม

เทคนิคการสร้างภาพ 3 มิติ ที่นำมาทำเป็นหนังสือ คือ ภาพในลักษณะของเวทีละคร
(stage)

ตัวอย่าง

จากตัวอย่าง เมื่อกางหนังสือออก พบปกหน้าติดกับปกหลังแล้วผูกเชือก หนังสือจะมี
ลักษณะคล้ายจากละคร โดยจะแบ่งภาพออกมาเป็น 3 ระดับ เมื่อมองในลักษณะตรง จะแลเห็น
ภาพเป็น 3 มิติ

บทที่ 4

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาควิชาการและภาคปฏิบัติการ

ข้อมูลทางด้านวิชาการมีความสัมพันธ์กับภาคปฏิบัติการและขั้นตอนในการทำหลายชั้น โดยข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านวิชาการนั้น นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสิน ปัญหาหรือข้อถกเถียงบางอย่าง บางครั้งก็นำไปสู่วิธีการของการปฏิบัติบางครั้ง

สำหรับศิลปินพันธ์ เรื่อง "หนังสือสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ ผู้ทำได้มีการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก จิตวิทยาของเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพิจารณาตัดสินใจ เรื่องต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ระดับอายุของเด็กในแต่ละวัย มีความต้องการและความสามารถไม่เท่ากัน การรับรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังนั้นผู้จัดทำจำเป็นต้องศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสิน ดังจะเห็นได้จากศิลปินพันธ์ชิ้นนี้ หนังสือสำหรับเด็กระดับอายุ 3-6 ปีผู้ทำจำเป็นต้องศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กวัยนี้ ว่าเด็กมีความต้องการอย่างไร มีการเรียนรู้และตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กอย่างไรบ้าง เช่น เด็กวัย 3-6 ขวบมักจะสนใจสิ่งของที่ เป็นธรรมชาติรอบตัวได้แก่ ดอกไม้ ต้นไม้ สัตว์ หุ่นจำลอง วัตถุอาทิตย วัตถุจันทร์ ดังนั้นการเลือกบทเพลงสำหรับเด็กที่จะทำ เป็นนิทานนั้นส่วนใหญ่อีกจะเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ตัวละครในเรื่องจะเป็นตัวละครที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น เรื่องแมงมุมเอ๋ย หรือเรื่องจันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า พระจันทร์เป็นสิ่งที่เด็กทุกคนมีความคุ้นเคยกัน เป็นอย่างดีมักจะเป็นเรื่องที่เข้าถึงเด็กได้ง่ายที่สุด และจากข้อมูลที่สำคัญประการหนึ่งคือ เด็กมักจะเข้าใจได้ง่ายตอบทักเผลอ บกกลอนสั้น ๆ วิชาที่เข้ากันบทเพลงกล่อมเด็ก เป็นบทกลอนที่ง่ายต่อการเข้าใจ ไม่มีคำหรือภาษาที่ต้องตีความ เพราะถ้าเด็กไม่เข้าใจจะทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย

ตัวอย่าง

เพลง จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า

จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า	ขอข้าวขอแกง
ขอหวานทองแดง	ผูกมือน้องข้า
ขอช้างขอม้า	ให้น้องข้าขี่

ขอ แก้วอี	ฯพี่น้องช้าง
ขอ เคียงคัง	ฯพี่น้องชานอน
ขอละคร	ฯพี่น้องช้างดู
ขอตุ๊ดตู่	ฯร้องตุ๊กแก

จากบทเพลงปลอบเด็กเรื่อง จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า จะเห็นได้ว่าจากเนื้อความของบทกลอน เป็นเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อน เป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ มีการกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ที่เด็กส่วนใหญ่มักพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่างอีกประการหนึ่งของความสำคัญทางด้านวิชาการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการก็วิธีหนึ่งก็คือ ตัวอักษรที่เข้า พบว่าเด็กวัย 3-6 ขวบ ไม่ชอบอักษรประดิษฐ์ เด็กจะชอบตัวอักษรที่มีขนาดโตและหน้าง่ายต่อการมองเห็น

ดังนั้นข้อมูลทางด้านวิชาการต่าง ๆ ส่วนใหญ่ จำเป็นที่จะต้องนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาต่าง ๆ เพื่อที่จะตัดสินปัญหาในภาคปฏิบัติการและข้อสรุป ต่าง ๆ ที่จะนำมาสู่การผลิตที่ถูกต้อง

ผลงาน

จากศิลปินพันธ์ เรื่อง "หนังสือสำหรับเด็กรูปแบบ 3 มิติ" เป็นชิ้นงานที่มีความตั้งใจอย่างมากสำหรับตัวผู้ทำ จากความคิดที่ต้องการจะทำหนังสือของเด็กไทย โดยการนำเอาบทเพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นบทกลอนที่มีคุณค่ายิ่ง เราจะเห็นได้ว่า เด็กไทยหรือเยาวชนไทยในสมัยปัจจุบันทั่วไปมักจะสนใจแต่เทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงเป็นเหตุให้ผู้ทำคิดทำศิลปินพันธ์ชิ้นนี้ขึ้นมา โดยคิดว่าการสร้างภาพในลักษณะที่เป็นภาพ 3 มิติในหนังสือสำหรับเด็กนั้น สามารถที่จะทำให้เด็กกลับมาให้ความสนใจหนังสือนิทานได้บ้างและคิดว่าได้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตั้งไว้

ปัญหาที่พบ

1.วัสดุที่ใช้ในการทำหนังสือ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่วัสดุที่ใช้ในการทำภาพ 3 มิติ มักจะเป็นกระดาษ แต่วัสดุอื่น ๆ ที่แปลก ๆ ซึ่งเป็นของที่ทำได้ยากยิ่ง ในตามท้องตลาดดังนั้นการที่จะทำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการผลิตไม่ได้เต็มที่

2.การทำภาพต่าง ๆ หรือรูปแบบของหนังสือ หากตัวอย่างในการทำงานได้น้อยมากไม่มีจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไป ซึ่งถ้ามีมักจะเป็นหนังสือของต่างประเทศและมีราคาแพง

3. ด้านหนังสือ เข้าสู่ระบบการพิมพ์จริง สำหรับบ้านเมืองเรา เป็นไปได้น้อย เพราะเหตุที่ขั้นตอนการพิมพ์ค่อนข้างที่จะซับซ้อนดังนั้นต้นทุนในการผลิตต่อเล่มจะสูงตาม

4. ข้อมูลพื้นฐานหรือประวัติที่เกี่ยวกับหนังสือ ภาษาไทย ยังไม่มีโดยเฉพาะ ฉะนั้น การศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ อาจจะทำไม่ได้เท่าที่ควร

5. การทำปกหนังสือ หนังสือปกแข็งนั้นจำเป็นจะต้องมีกระดาษอ่อนมาหุ้ม เป็นปกของหนังสืออีกทีหนึ่ง ผู้ที่มีความคิดว่าจะนำปกต้นฉบับไปทำการถ่ายเอกสารสีแล้วจึงนำมาหุ้มกระดาษแข็ง แต่ข้อเสียของการถ่ายเอกสารสีก็คือ สีที่ได้จะผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริงมาก

6. จากการศึกษา เกี่ยวรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กนั้น เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีมากมายหลายแขนง ข้อมูลของหนังสือหลายเล่มค่อนข้างจะขัดแย้งกัน ไม่สามารถที่จะแยกแยะได้ว่าข้อมูลเล่มใดที่เป็นข้อเท็จจริง

ข้อ เสนอแนะ

ในการทำหนังสือ สำหรับเด็กขึ้นมาเล่มหนึ่ง ควรจะมีการแยกแยะประเภทและอายุของเด็กว่าระดับอายุของเด็กว่าเหมาะสมที่จะอ่านหนังสือเล่มนั้นหรือไม่ เพราะว่าเด็กมีประสบการณ์และระดับการพัฒนาการที่แตกต่างกัน จึงควรจะมีการแยกแยะประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก

ประการที่ 2 ถ้าจะนำหนังสือ 3 มิตี เข้าสู่ระบบการผลิตแล้ว จำเป็นต้องมีเทคนิควิธีการที่ไม่สลับซับซ้อน เพราะถ้าเข้าสู่ระบบการพิมพ์จริง ๆ แล้ว ราคาของหนังสือต่อเล่มจะสูงที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ หนังสือ 3 มิตินี้ยังมีบางส่วนที่จะต้องอาศัยคนทำ

บรรณานุกรม

จวีวรรณ อุทากันนทร์. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. :

ศิลปาบรรณาคาร, 2527.

(-----). สาระสิ่งเขป บทความ การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กทม. :

ศิลปาบรรณาคาร, 2527.

รณจาน อินทรกำแหง. " หนังสือสำหรับเด็ก. " วารสารห้องสมุด. 15(5) :

364-382 ;2510.

วิราภรณ์ ปนาทกุล. การละเล่นของเด็กไทยกับการเรียนการสอน. กทม. : สุวีริยาสาส์น,

2531.

หทัย ดันหยง. การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. พิษณุโลก. : แผนกเอกสารการพิมพ์

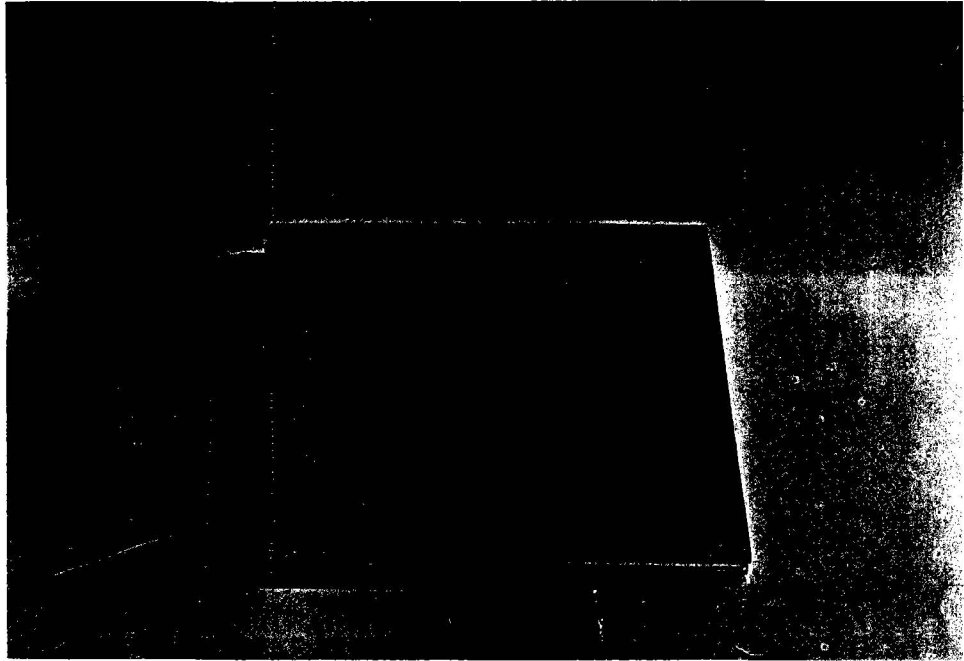
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525.

Yokooyama, Tadashi. The Best of 3D Books. Yokohama : Rikuyo-

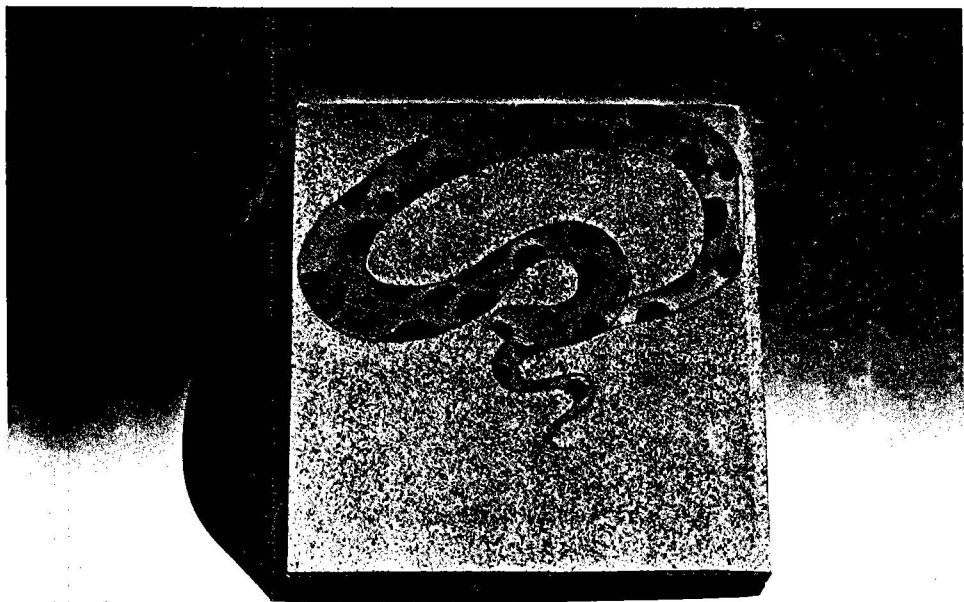
Publishing,Inc., 1989

הרעפארט

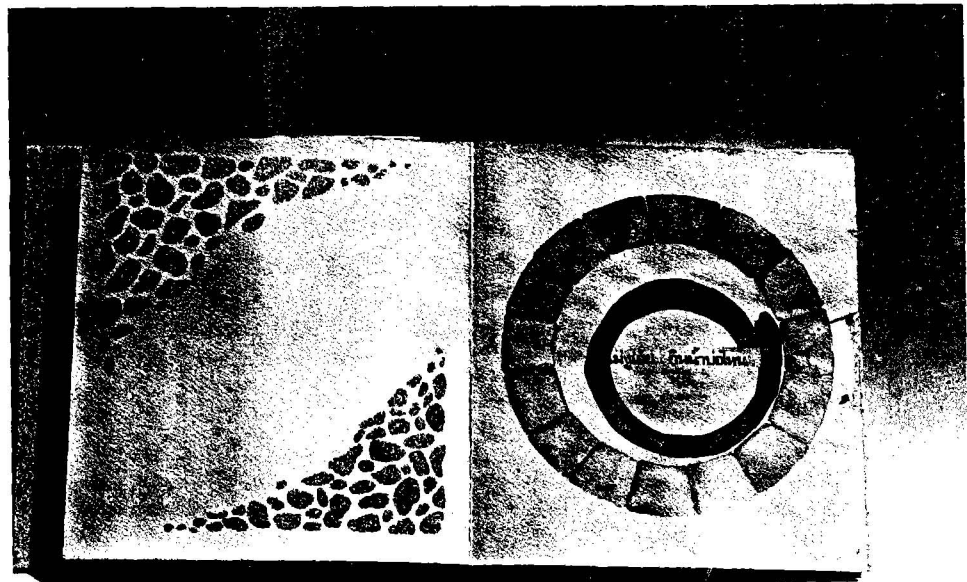
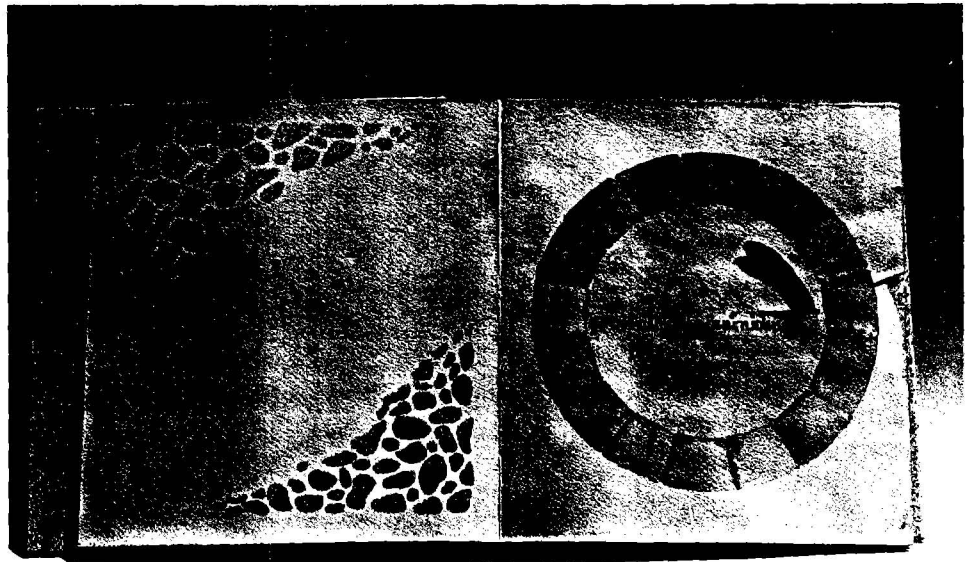
ภาคผนวก

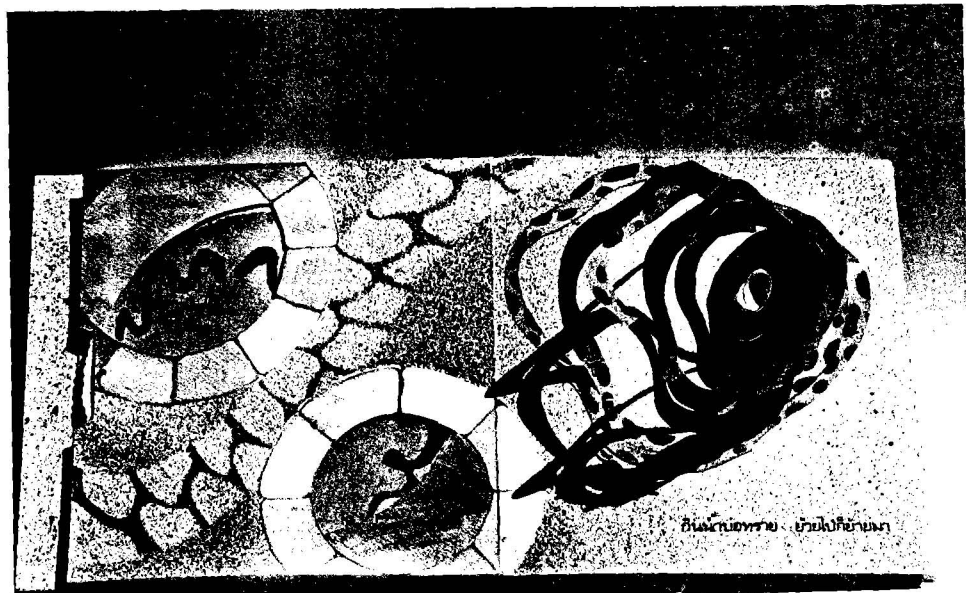
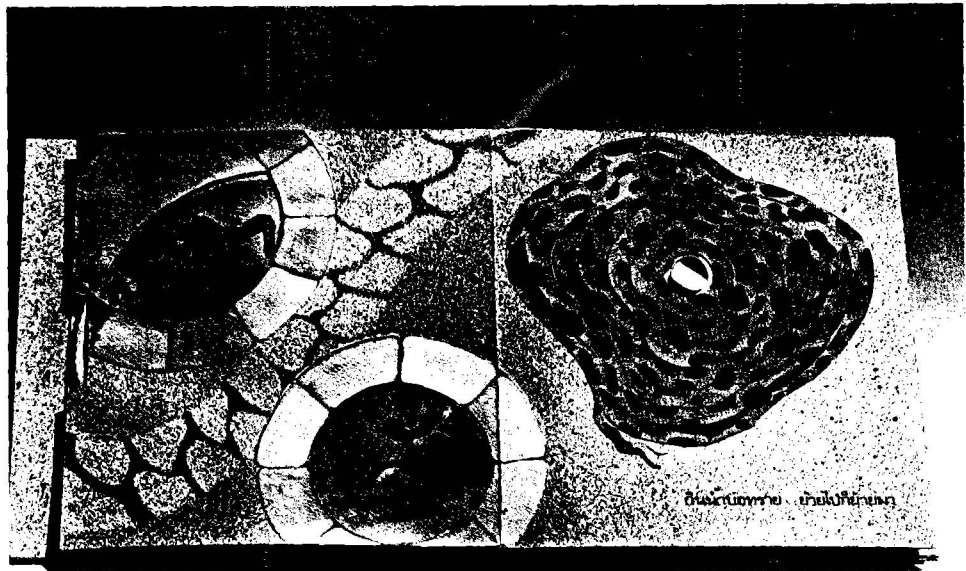
หน้าปก

ปกหลัง

แมง อ้อย กินน้ำบ่อไหน

ก็หน้าบ่อทราย

ย้ายไปก็ย้ายมา

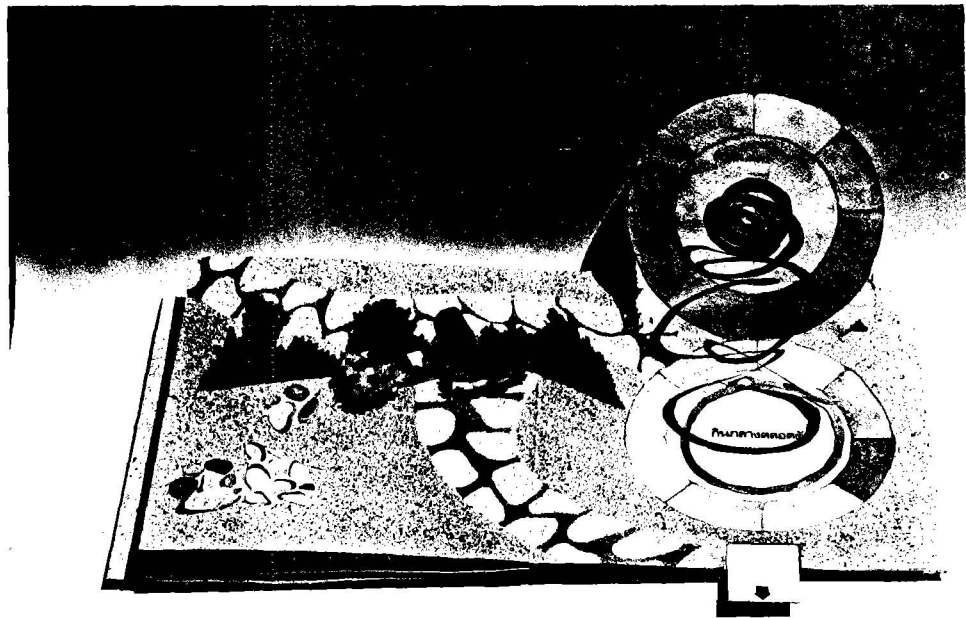
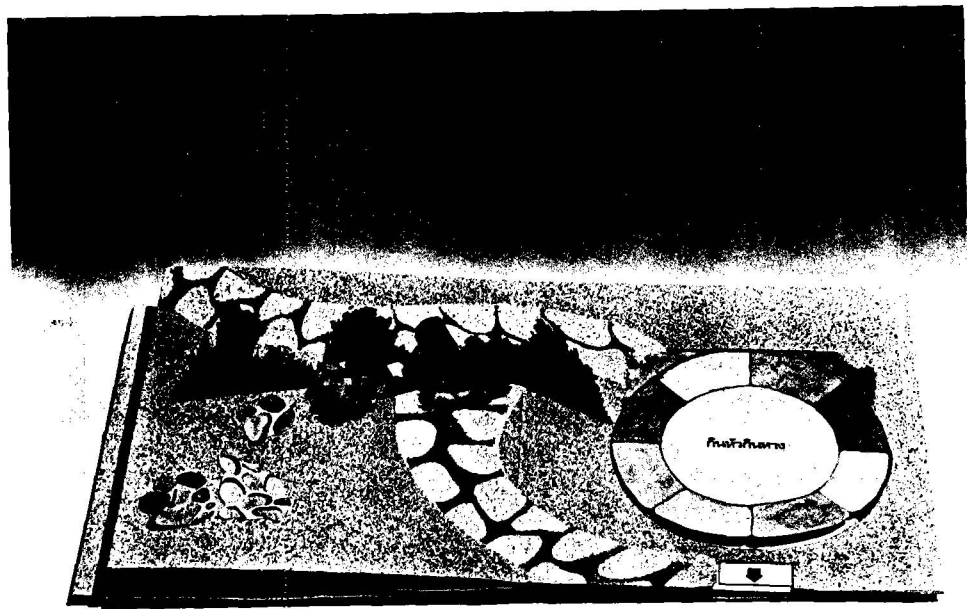

กินน้ำป๋อหิน โปนไปก็ฮันมา

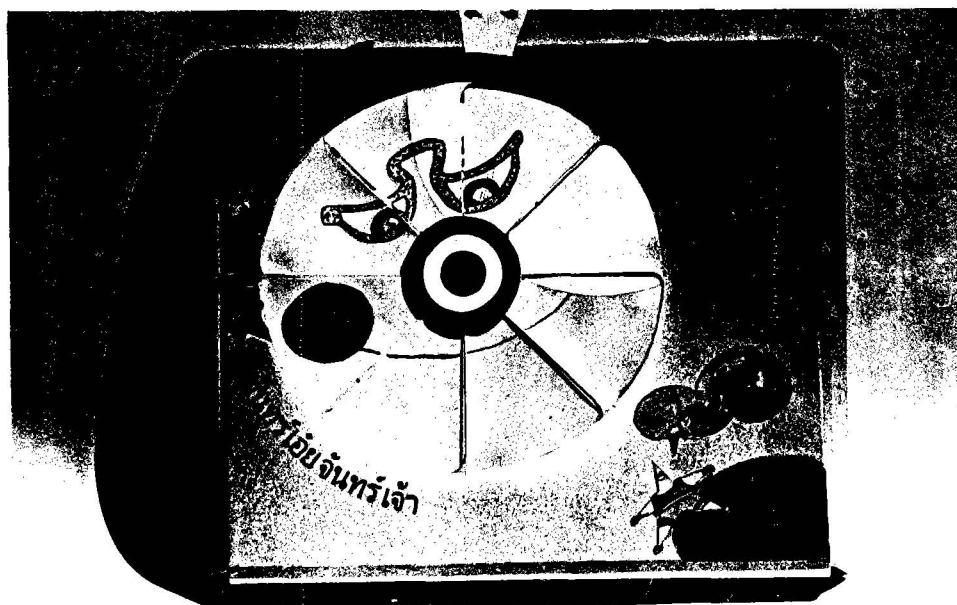
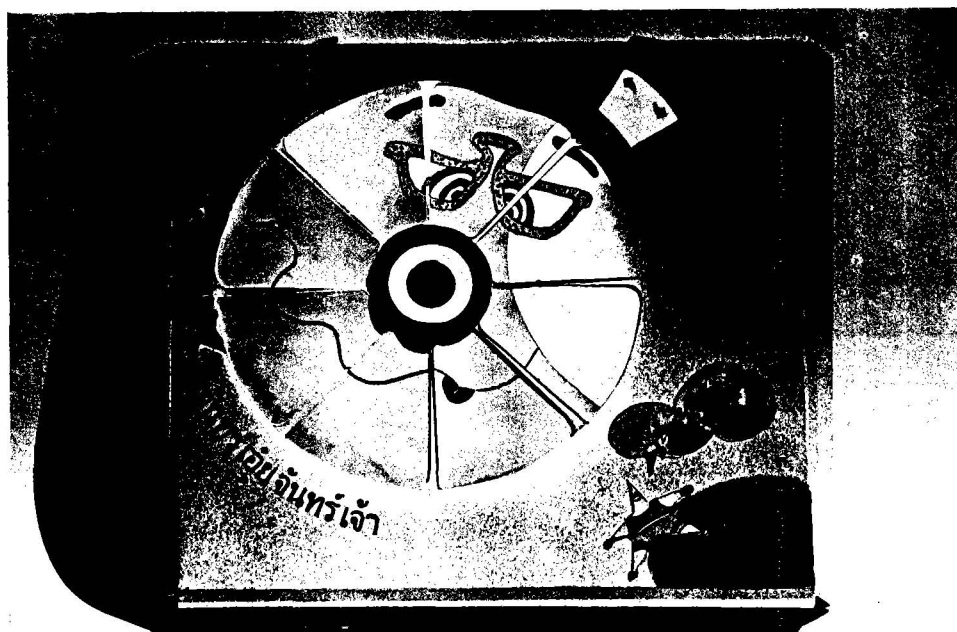
ก็แม่น้ำป่อทราย

ย้ายไปก็ย้ายมา

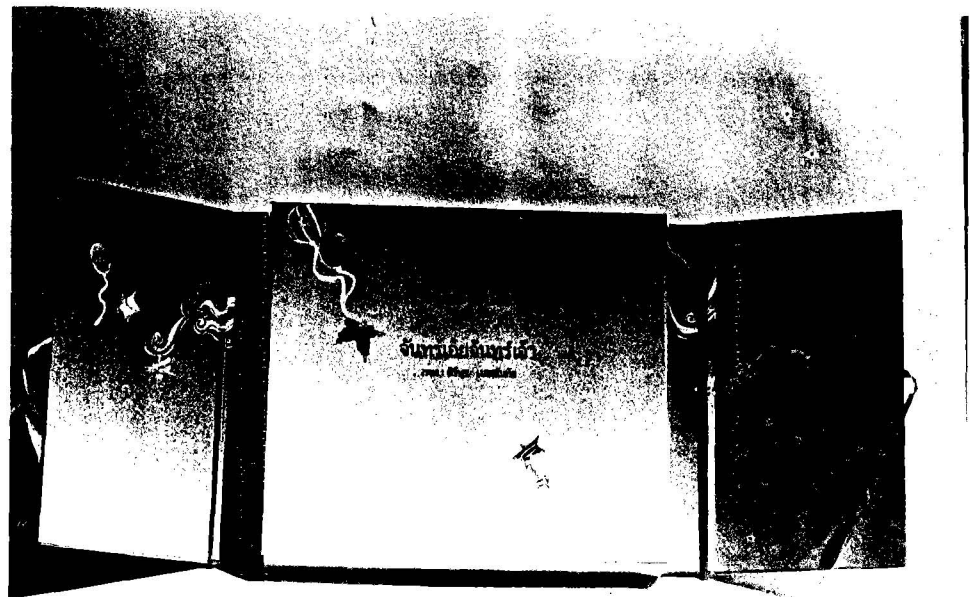

กินหัวกินหาง

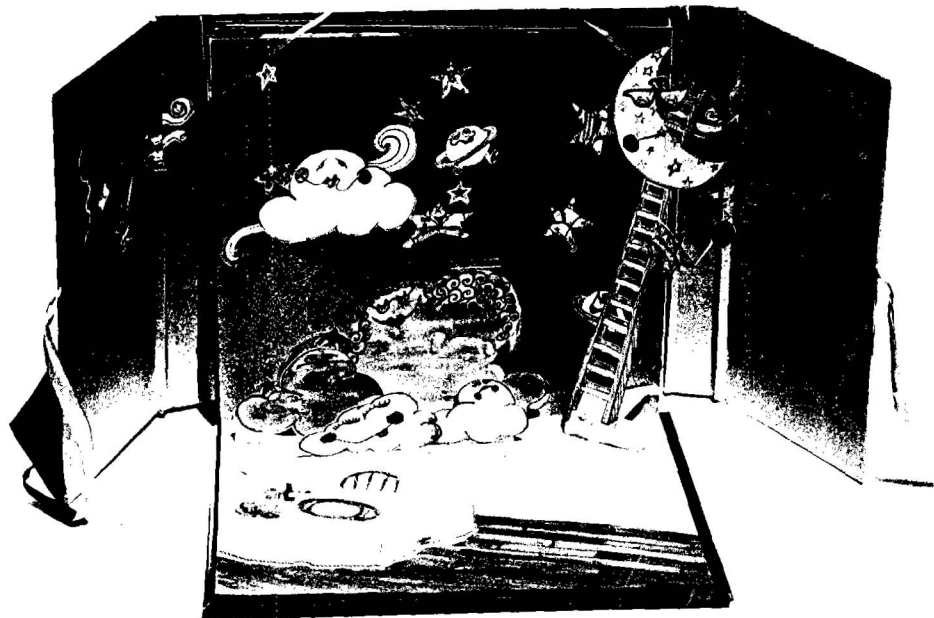
กินกลางตลอดตัว

เจ้านิยายเจ้า (ปกหน้า)

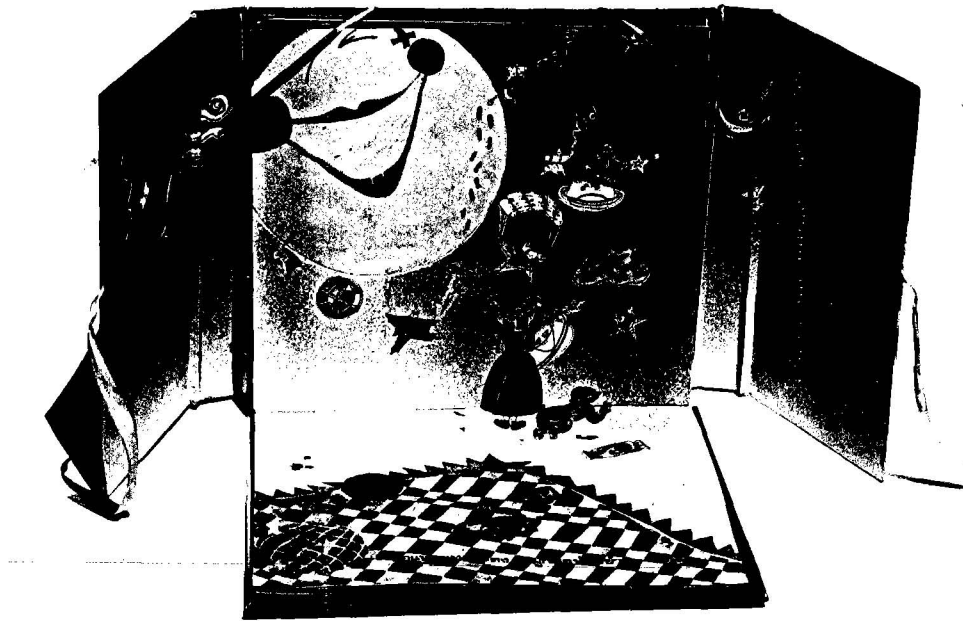

จันทร์ เอ้ยจันทร์เจ้า (ปกใน)

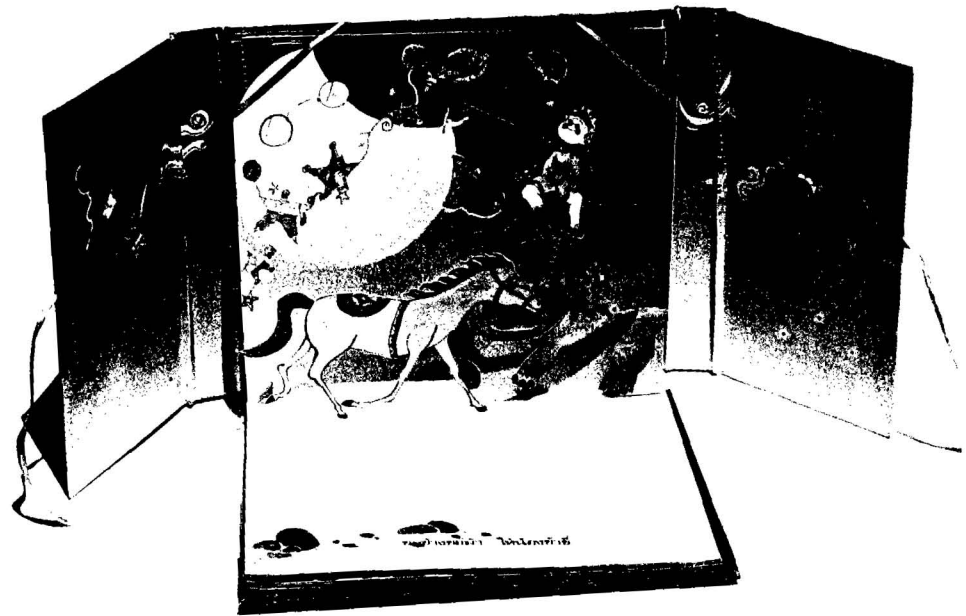
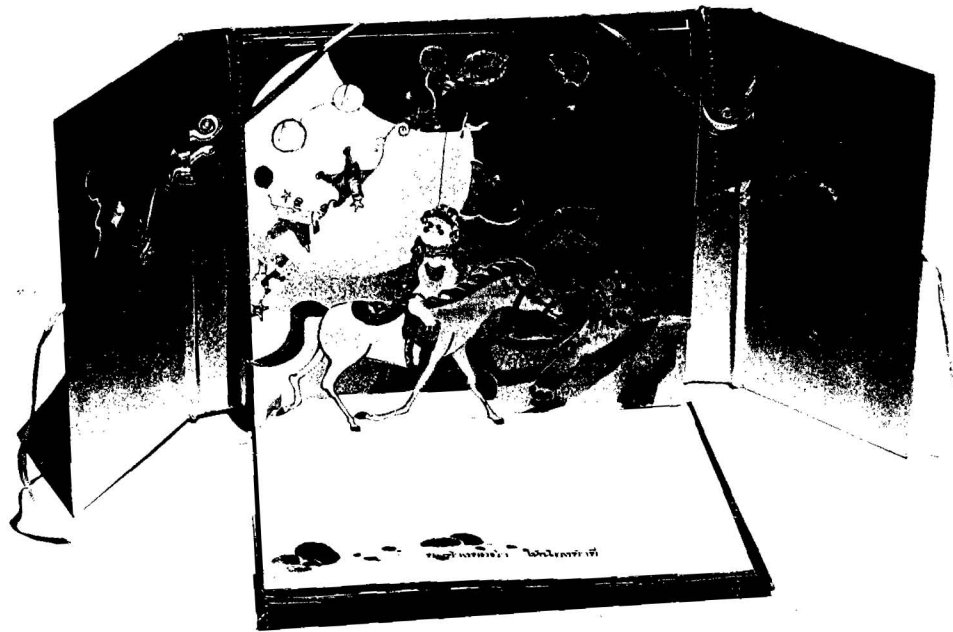
จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า

ขอข่าวขอแกง

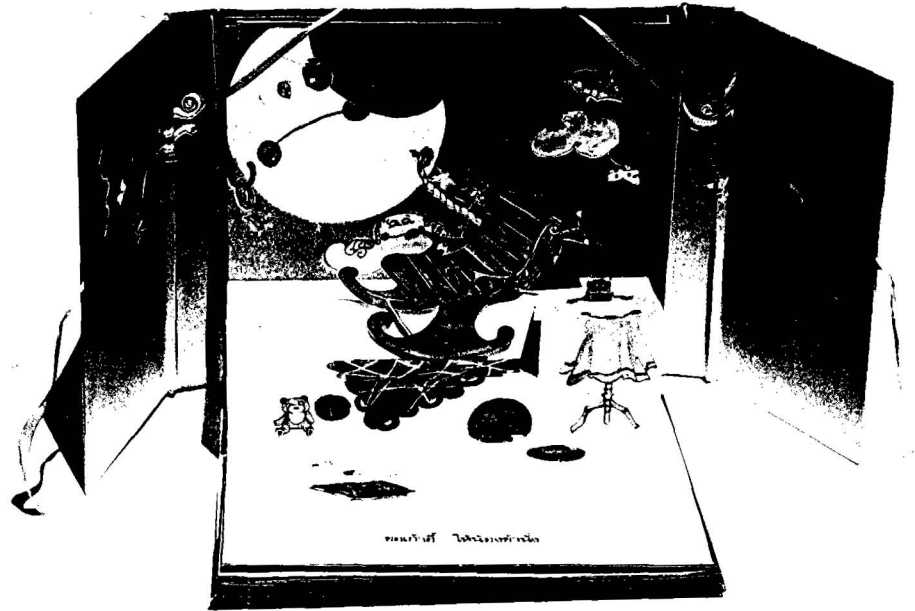
ขอแหวนทองแดง

ผูกมือน้องข้า

ขอช้างขอม้า

ให้น้องข้าขี่

ขอ แก้วอี

ให้น้องชำนิง

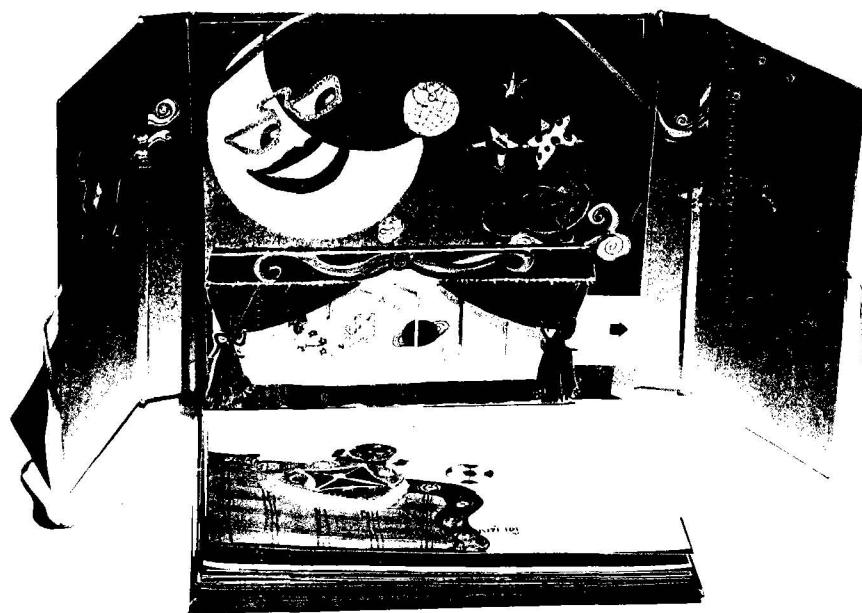
ขอ เตี้ยงตั้ง

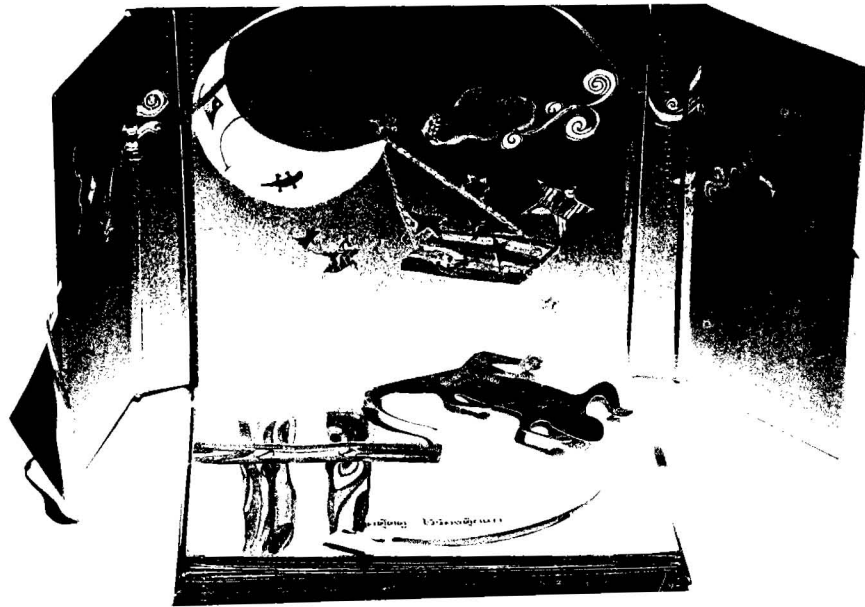
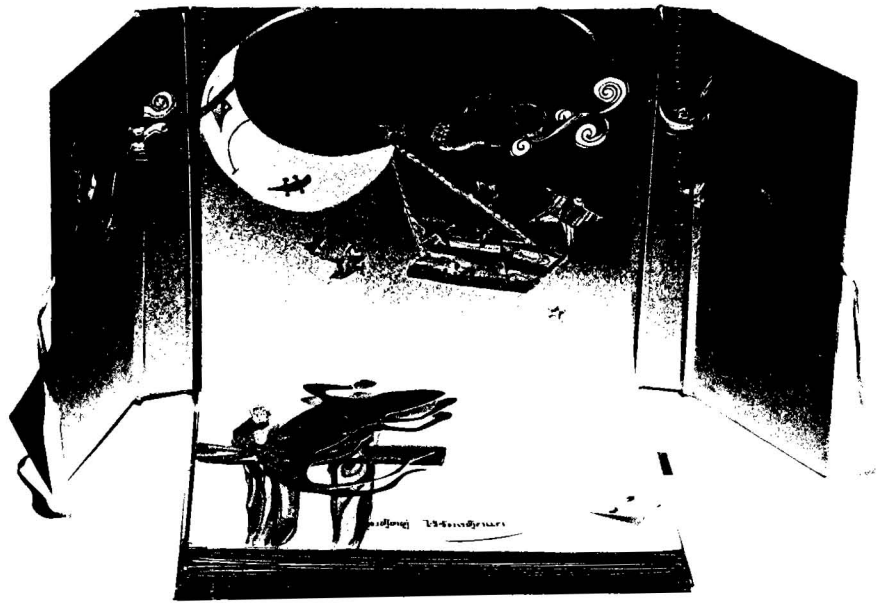
ให้น้องชำนอน

ขอละคร

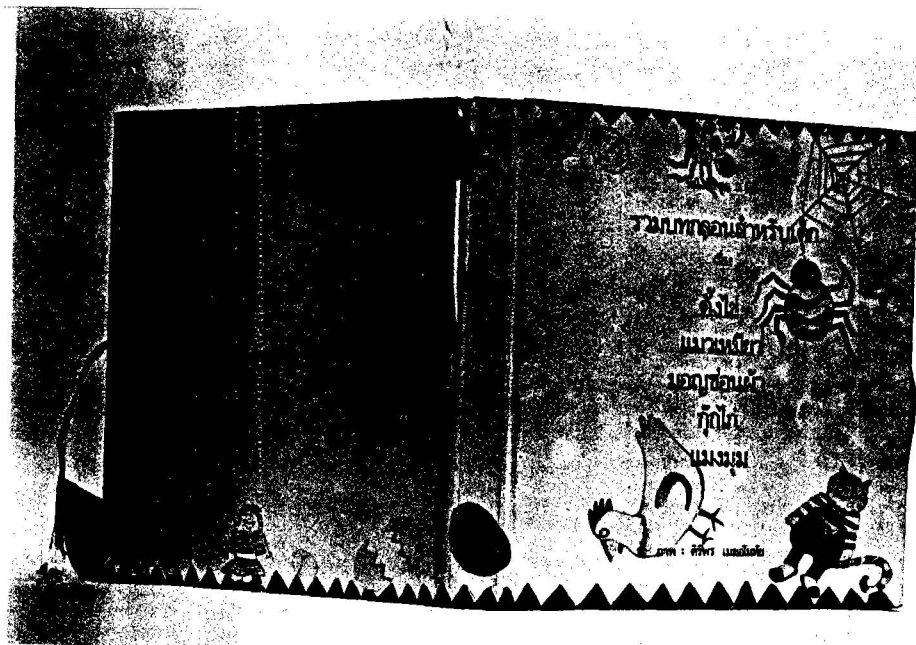
ให้น้องข้าดู

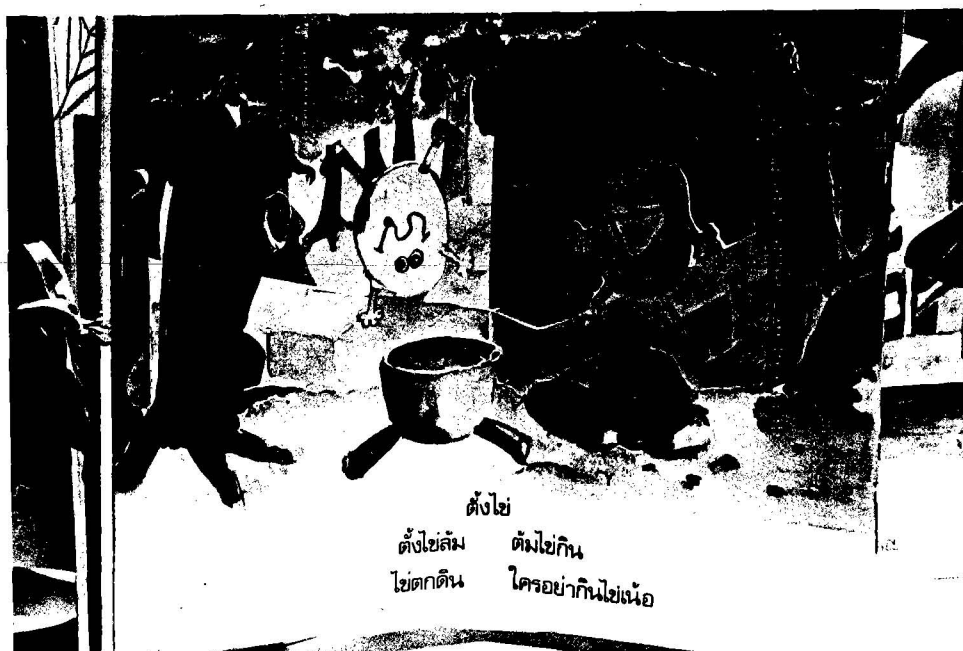

ขอตัด

ไว้ร้องตุ๊กแก

รวมบทกลอนสำหรับเด็ก

ตั้งไข่
ตั้งไข่ล้น ต้มไข่กิน
ไข่ตกดิน ใครอย่ากินไข่เน้อ

ตั้งไข่

ตั้งไข่ล้น ต้มไข่กิน
ไข่ตกดิน ใครอย่ากินไข่เน้อ

แมว เหมียว

แมว เอ๋ยแมว เหมียว	แยก เขี้ยวชิงฟัน
เสือปลาหน้าสั้น	กัดกันกับแมว เหมียว เอ๋ย

มอญซ่อนผ้า ใต้ตาอยู่ข้างหลัง
ไวโน่นไว้นี้ ฉันจะตีกันเธอ

มอญซ่อนผ้า ใต้ตาอยู่ข้างหลัง
ไวโน่นไว้นี้ เขาจะตีกันพัง

มอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้า	ใต้ตาอยู่ข้างหลัง
ไวโน่นไว้นี้	ฉันจะตีกัน เธอ
มอญซ่อนผ้า	ใต้ตาอยู่ข้างหลัง
ไวโน่นไว้นี้	เขาจะตีกันพัง

มอชอ
ให้ม

กูก กูก ไก่ เลี้ยงลูกจนใหญ่
ไม่มีนมให้ลูกกิน ลูกร้องเจี๊ยก ๆ

กูกไก่

แมก็เรียกไปคู้ตั้น ทำมาหากิน
ตามประสาไก่เอ๋ย

หลังคา
กักระพุ่มกัน

กูกไก่

กูก กูก ไก่	เลี้ยงลูกจนใหญ่
ไม่มีนมให้ลูกกิน	ลูกร้อง เจี๊ยก เจี๊ยก
แมก็ เรียกไปคู้ตั้น	ทำมาหากิน
ตามประสาไก่ เอ๋ย	

แมงมุม

แมงมุม	ขุยมะพร้าว
แมวกินปลา	หมากัดกระพุ้งกัน

